

AGINDUA, INGURUMEN ETA LURRALDE POLITIKAKO SAILBURUARENA, DEKRETU-PROIEKTU BATI ALDEZ AURREKO ONARPENA EMATEN DIONA. HORREN BIDEZ, VALDEREJO (ES2110001) ETA SOBRÓN (ES2110002) KONTSERBAZIO BEREZIKO EREMU (KBE) IZENDATZEN DIRA, HORIEK KONTSERBATZEKO HELBURU ETA NEURRIAK ONARTZEN DIRA ETA VALDEREJO-ARCENAKO MENDILERROA (ES0000245) HEGAZTIENTZAKO BBEA KONTSERBATZEKO HELBURU ETA NEURRIAK ERE ONARTZEN DIRA.

2012ko abenduren 6ko Aginduaren bitartez, Mediterraneoko eskualde biogeografikoko kontserbazio bereziko eremuak (KBE) izendatzeko, eta KBEen eta Hegaztientzako Babes Bereziko Eremuen kontserbazio-neurriak onartzeko Dekretua onesteko espedientea hastea erabaki zen. Eremu horien artean, Valderejo (BGL) ES2110001 eta Sobrón ES2110002 ez ezik, Valderejo-Arcenako Mendilerroa (ES0000245) Hegaztientzako BBEa zeuden.

Valderejo eta Sobrón eremuak eta Valderejo-Arcenako Mendilerroa Hegaztientzako BBEak osatzen duten lurralde-eremuak ez ezik, Natura 2000 Sareko Naturagune Babestu gisako katalogazio bikoitzak ere biltzen du Valderejo eremuko Parke Naturala. Beraz, apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren bidez onartutako Natura Kontserbatzeko Legearen testu bateginaren (NKLTB) 18. artikuluari jarraiki, eremu hori antolatzeko mekanismoak koordinatu egin behar dira, eremuaren plangintza integratuko duen dokumentu bakar batean biltzeko; horrela, kategoria bakoitzean aplika daitezkeen araubide desberdinek osotasun koherente bat osatuko dute. Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa eremuak duen kasuistika berezi hori dela-eta, komeni da mendialde horretarako dekretu-proiektu bat berariaz lantzea.

Parke Naturalen kasuan, hiru tipologiak arautzen dituen dokumentu bakarraren legeaurreikuspena ezin da gauzatu, legeak berak ezartzen baitu tipologia horiek Natura Baliabideak Antolatzeko Plan (hemendik aurrera, NBAP) batek (NKLTBaren 20. artikulua) eta EKPZ batek (NKLTBaren 27. artikulua) arautu behar dituztela. Hala ere, Naturagune Babestuaren (NB) figura desberdinen arau erregulatzailak eta plangintza-mekanismoak baliagarriak izan daitezke Naturagune Babestuaren (NB) tipologia desberdinen premiak betetzeko, nahiz eta helburu eta eduki desberdinak dituzten.

Gainera, onartzean, kontuan hartu behar da Eusko Jaurlaritzak eta foru-organoek dituzten eskumen konkurrenteek koordinazio-ahalegin berezia dakartela. Izan ere, NBaren tipologia guztien deklarazioa Eusko Jaurlaritzari dagokio edonola ere (NKLTBaren 19.1 artikulua). Parke Naturalei dagokienez, NBAPa bideratzea eta onartzea Eusko Jaurlaritzaren eskumena da (NKLTBaren 7.a artikulua); EKPZrako, aldiz, prozedura bifasikoa jarraitzen da. Hau da, lehenik, foru-organoek bideratzen dute eta organo horiek onartzen dituzte Parke Naturalaren kudeaketari dagozkion jarraibideak; eta bigarrenik, Eusko Jaurlaritzak bideratzen du, araudiari dagokienez (NKLTBaren 29.e artikulua). Bestalde, KBEei eta Hegaztientzako BBEari dagokienez, helburuak eta araudiak onartzea Eusko Jaurlaritzaren eskumena da (NKLTBaren lehen paragrafoko 22.5 artikulua lehen paragrafoa) eta

neurriak foru-organoei dagozkie (NKLTBaren 22.5 artikulua bigarren paragrafoa). Nolanahi ere, baliabide desberdin horiek guztiak EHAAn argitaratu behar izaten dira beti.

Gaur egun, koordinazio hori ez da posible izan. Izan ere, beste eremu batzuen egokitzapena atzeratzea ekarri duen NBAP batzuen tramitazio luzeak sortutako eragozpenez gain, behin betiko onartzeko zain dagoen EKPZ dokumentua EAEko Natura Kontserbazeko Legeak ekarritako arau-aldaketaren aurretik bideratu zen, eta ez ditu betetzen NKLTBaren 18. artikulua aipatzen duen dokumentu bakarraren izaeraren parametroak. Artikulu horren arabera, dokumentu horrek honako hau jaso beharko luke: batetik, Natura 2000 Sareko eremua kudeatzeko jarraibideak eta neurriak, 22.5 artikuluaekin bat; eta, bestetik, 27. artikuluari dagokion Valderejo Parke Naturalaren Erabiltzeko eta Erabiltzeko eta Kudeatzeko Gida Plana.

Dekretuaren eduki eta onartze-prozedurari dagokienez, adierazi beharra dago prozedura hasi ondoren martxoaren 11ko 1/2010 Legeak eta urriaren 10eko 2/2013 Legeak Natura 2000 Sareari dagozkion lege-aldaketa batzuk eragin dituztela Euskal Herriko Natura Babesteko ekainaren 30eko 16/1994 Legean; horren guztiaren ondorioz, apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuak onartzen duen Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbazeko Legearen testu bategina sortu da; horrela, behar bezala betetzen dira bertan lege horiek.

Hortaz, Dekretu honen helburua Valderejo eta Sobrón Natura 2000 Sareko Kontserbazio Bereziko Eremu izendatzea eta Habitat Zuzentarauaren 6. artikulua horrelako KBE eta Hegaztientzako BBEetarako eskatzen dituen kontserbazio-neurriak onartzea da; beraz, 18. artikulua ezarritakoa betetze aldera, dokumentuak egokitzea geroko utzi da, azken xedapenetan bigarreanean jasotakoarekin bat.

Hala ere, Natura 2000 Sareko hiru eremu eremu geografiko batean elkartzen direnez, honako hau adierazi beharra dago: Valderejo KBEa, Sobrón KBEa eta Valderejo-Arcenako Mendilerroa Hegaztientzako BBEa dira guztira, eta azken horrek lehenengo biak bildu eta beste lurralde batzuk integratzen ditu. Eremu horien eta Natura 2000 Sarearen kudeaketa koherenteagoa izateko, logikoa dirudi babes-figura horiek guztiak naturagune babestu bakar batean bildu beharra. Horrela, horiek guztiek Valderejo-Arcenako Mendilerroa Hegaztientzako BBEari dagozkion mugak izango dituzte, Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa KBE-Hegaztientzako BBEa (ES2110024) izendapena emanda. Hori lortzeko, mugak zabaldu egin behar dira, bai Valderejo KBEarenak, bai Sobrón KBEarenak; horrela, gaur egun Valderejo-Arcenako Mendilerroa Hegaztientzako BBEak biltzen duen eremuarekin bat egingo dute, eta bi KBE horiek eta Hegaztientzako BBEa biltzen dituen eremu administratibo berria sortuko da. Horrek ekarriko du aurreko izendapenak desegin eta elkarrekin biltzea Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa KBE-Hegaztientzako BBEa (ES2110024) izendapenean.

Guztiz eraginkorra izateko, formalki, Natura 2000 Sareko Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa KBE-Hegaztientzako BBE (ES2110024) berriak eskatzen du, KBEa izateagatik, Europako Batzordeak Erabaki bidez eta alde aurretik baliozkotzea. Horregatik, mugaketaren kartografiak jatorrizko BGLen eta Hegaztientzako BBEaren mugaketak ez

ezik, KBE-Hegaztientzako BBE berriarenak ere jasotzen ditu. Mugaketa berriak Dekretuaren Azken Xedapenetan Hirugarrenean jasotako baldintzak bete beharko ditu. Hala ere, KBEaren mugaketa berria geroago indarrean jartzeak ez du inolako ondoriorik kasu honetan; izan ere, bi KBEen eta 2000an izendatu zen Hegaztientzako BBEaren mugak eta araudi eta helburuak bateratu direnez gero, dokumentu bakar batek finkatzen dituen araudi eta helburuak Dekretua argitaratu orduko baitira aplikagarriak bi KBEek osatzen duten lurralde osoan.

Hori horrela izanik, 92/43/EEE Zuzentarauak Kontserbazio Bereziko Eremu izendatzeko ezarritako eskakizunak betetze aldera, Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa KBE-Hegaztientzako BBEa (ES2110024) sakon aztertu da, eskala egokian irudikatu da Batasunaren intereseko habitaten banaketa eta haien kontserbazio-egoera ebaluatu da. Horretaz gain, etorkizuneko eremu horretako fauna- eta flora-espezie bereizgarrien banaketa eta kontserbazio-egoera ere aztertu da.

Lurralde zabala da, eta Arabako mendebaldeko eskualde menditsuan (Arabako Haranen eskualdea) dago kokatuta. Bertan, populazioaren dentsitate baxuak eta harkaitz-azaleratze garrantzitsuak dituzten baso zabalak daude. Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa eremuan, Habitaten Zuzentaruaren I. eranskinean jasotako Batasunaren intereseko 28 habitat-mota daudela atzeman da, gutxienez; eta haietatik bost lehentasunezkoak dira. Gainera, ondo kontserbatuta dauden ekosistemen aberastasun aparta du. Gainera, flora-espezie mehatxatu anitzak daude, bai Europar Batasunean, bai autonomia-erkidegoan katalogatuta. Bestalde, eta bertako habitaten aniztasun handiarekin bat, fauna-espezie asko daude. Batez ere, honako hauek dira azpimarratzekoak: kiroptero eta hegazti harkaitzarren espezie anitzak, bisoi europarra, igaraba, bonelli arrano-aztoera edo ibai-karramarroa.

Hori dela-eta, aldez aurreko onarpena izango duen Dekretu-proiektuak zati artikulatu labur bat eta hiru eranskin ditu. Lehenengo biak Eusko Jaurlaritzak zehaztu beharreko alderdiei dagokie, NKLTBaren 22. artikuluari jarraiki, eta honako hauek dira: lekuaren eta bere mugaketaren kartografia, izendapena arrazoitzen duten Batasunaren intereseko habitat motak eta animalia- eta landare-espezieak, horien kontserbazio-egoerari buruzko balorazio bat, lekuaren kontserbazio-helburuak, kontserbazio-arauak eta jarraipen-programa bat. Foru-aldundiaren eskumena KBE-Hegaztientzako BBEaren kudeaketa-jarraibideei buruzkoa da eta Dekretu honen eranskin gisa argitaratuko da, Eusko Jaurlaritzak ezarritako helburuetan oinarrituta foru-aldundiak landu eta onartu ondoren; beraz, bi Administrazioen arteko koordinazio-bideak garatu beharko dira, emaitzak koherenteak eta eraginkorrak izateko eta herri-partaidetza benetakoa izatea ahalbidetzeko.

Xedapen Orokorrak Egiteko Prozeduraren abenduaren 22ko 8/2003 Legea betetze aldera, dagoeneko dekretu-proiektu egituratu bat landu denez, eta 2012ko abenduaren 12ko Aginduko planteamenduekin bat, honako hau

EBAZTEN DUT:

Lehenengoa. Dekretu-proiektuari aldez aurreko onarpena ematea; horren bidez, Valderejo (ES2110001) eta Sobrón (ES2110002) Kontserbazio Bereziko Eremu (KBE) izendatzen dira eta horiek kontserbatzeko helburu eta neurriak onartzen dira, baita Valderejo-Arcenako Mendilerroa (ES0000245) Hegaztientzako BBEarenak ere.

Bigarrena.- Onartzeko prozedurarekin jarraitzea, Kontserbazio Bereziko Eremuak (KBE) izendatzeko eta KBEen eta Hegaztientzako Babes Bereziko Eremuen kontserbazio-neurriak onartzeko Dekretua onesteko espedienteari hasiera ematea erabakitzeko den 2012ko abenduaren 12ko Aginduak aurreikusitako izapideei jarraiki. Hala ere, NKLTBan jasotako araudi-aldaketek ekarritakora egokitu beharko dira.

Dekretuaren proiektuei dagokienez, Hasierako Aginduak genero-eraginaren ebaluazioa egitea aurreikusten zuen. Dekretu-proiektu hau genero ikuspegitik garrantzirik gabeko xedapen orokorra da; beraz, Gobernu Kontseiluak 2012ko abuztuaren 21eko bilkuran onartutako eta Jaurlaritzaren Idazkaritzako eta Legebiltzarrarekiko Harremanetarako zuzendariaren abuztuaren 21eko 40/2012 Ebazpenaren bidez argitaratutako genero-eraginaren aurreko ebaluazioa gauzatzeari buruzko eta gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunak ekidin eta berdintasuna sustatzeko neurriak hartzeari buruzko jarraibideen 2.1.a Lehen Jarraibidearekin bat, genero-ikuspegitik garrantzirik ez duela egiaztatzeke Jarraibide horien II. eranskina beteko da, Emakundera bidali eta bertan egiaztatzeke.

Hirugarrena.-Agindu hau Arabako Foru Aldundira bidaltzea, espediente osoaren kopiarekin batera; horrela, proiektu honetan ezarritako kontserbazio-helburuen baitan, NKLTBaren 22.5 artikulua bigarren paragrafoak aipatzen dituen kudeaketa-jarraibideak lantzeari ekin diezaion.

Laugarrena.- Bi administrazioen arteko lankidetzak sustatzen jarraitu beharko da, dokumentuen behar bezalako ezarpena egiteko; horrela, posible bada, dokumentu osoaren baterako informazio publikoko izapidea egingo da, hau da, Eusko Jaurlaritzaren zatia eta Arabako Foru Aldundiaren zatia batera.

Vitoria-Gasteizen,

INGURUMEN ETA LURRALDE POLITIKAKO SAILBURUA

Izpta.: ANA OREGI BASTARRIKA.

DEKRETU-PROIEKTUA. Honen bidez, Valderejo (ES2110001) eta Sobrón (ES2110002) Kontserbazio Bereziko Eremu (KBE) izendatzen dira, horiek kontserbatzeko helburu eta neurriak onartzen dira eta Valderejo-Arcenako Mendilerroa (ES0000245) Hegaztientzako BBEa kontserbatzeko helburu eta neurriak ere onartzen dira.

Gobernu Kontseiluak 1997ko abenduaren 23an, 2000ko azaroaren 28an eta 2003ko ekainaren 10ean egindako bilkuretan hartutako Erabakien bidez, Hegaztientzako Babes Bereziko sei Eremu (Hegaztientzako BBE) izendatu ziren, eta 52 gune proposatu ziren Batasunaren Garrantzizko Leku (BGL) izateko. Proposamen hori Europako Batzordera eraman zen, eta han ontzat eman zuten Batasunaren Garrantzizko Lekuen zerrenda (BGL), 2004/813/EE eta 2006/613/EE erabakien bidez. Erabakiok Atlantikoko eta Mediterraneoko eskualde biogeografikoei dagozkie, hurrenez hurren, eta hortxe kokatzen da gure autonomia-erkidegoa. Horien artean, Valderejo (ES2110001) eta Sobrón (ES2110002) ez ezik, Valderejo-Arcenako Mendilerroa (ES0000245) Hegaztientzako BBEa ere badago, Arabako lurralde historikoan, Atlantikoko eta Mediteraneo eskualde biogeografikoetan.

Habitat Naturalak eta Basoko Fauna eta Flora zaintzeari buruzkoa den Europako Kontseiluaren 1992ko maiatzaren 21eko 92/43/EEE Zuzentarauaren 4. artikulua eta Natura-ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 44. eta 45. artikuluek ezarritakoari jarraiki, autonomia-erkidegoek, jendaurrean jarri ondoren, beren lurralde-eremuko BGL guztiak Kontserbazio Bereziko Eremu (KBE) izendatu eta KBE eta Hegaztientzako BBEak behar bezala kontserbatzeko neurri egokiak ezarri beharko dituzte, kontuan hartuta lekuan lekuko habitat naturalaren eta espezieen berezitasunen arabeko eskakizun ekologikoak. Kontserbazio-neurri horiek izango dira, batetik, kudeaketako planak eta baliabideak, eta, bestetik, erregelamenduzko neurriak, administratiboak edo kontratuzkoak.

Dekretu honen bidez, Valderejo (ES2110001) eta Sobrón (ES2110002) KBE izendatu eta KBE horiek kontserbatzeko helburuak eta neurriak onartzen dira, baita Valderejo-Arcenako Mendilerroa Hegaztientzako BBEarenak ere. Baina lurralde-eremu horrek Naturagune Babestuen tipologia hirukoitza biltzen du, Parke Naturala, Kontserbazio Bereziko Eremu bi eta Hegaztientzako Babes Bereziko Eremu bat; azken biak Natura 2000 Sarekoak dira. Beraz, apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren bidez onartutako Natura Kontserbatzeko Legearen testu bateginaren (NKLTB) 18. artikuluari jarraiki, eremu hori antolatzeko mekanismoak koordinatu egin behar dira, eremuaren plangintza integratuko duen dokumentu bakar batean biltzeko; horrela, kategoria bakoitzean aplikatu daitezkeen araubide desberdinek osotasun koherente bat osatuko dute. Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa eremuak duen kasuistika berezi hori dela-eta, komeni da mendialde horretarako dekretu-proiektu bat berariaz lantzea.

Parke Naturalen kasuan, hiru tipologia arautzen dituen dokumentu bakarraren lege-aurreikuspena ezin da gauzatu, legeak berak ezartzen baitu tipologia horiek Natura Baliabideak Antolatzeko Plan (hemendik aurrera, NBAP) batek (NKLTBaren 20. artikulua) eta EKPZ batek (NKLTBaren 27. artikulua) arautu behar dituztela. Hala ere, Naturagune Babestuaren (NB) figura desberdinen arau erregulatuak eta plangintza-mekanismoak

baliagarriak izan daitezke Naturagune Babestuaren (NB) tipologia desberdinen premiak betetzeko, nahiz eta helburu eta eduki desberdinak dituzten.

Gainera, onartzean, kontuan hartu behar da Eusko Jaurlaritzak eta foru-organismoek dituzten eskumen konkurrenteek koordinazio-ahalegin berezia dakartela. Izan ere, NBaren tipologia guztien deklarazioa Eusko Jaurlaritzari dagokio edonola ere (NKLTBaren 19.1 artikulua). Parke Naturalei dagokienez, NBAPa bideratzea eta onartzea Eusko Jaurlaritzaren eskumena da (NKLTBaren 7.a artikulua); EKPZrako, aldiz, prozedura bifasikoa jarraitzen da. Hau da, lehenik, foru-organismoek bideratzen dute eta organo horiek onartzen dituzte Parke Naturalaren kudeaketari dagozkion jarraibideak; eta bigarrenik, Eusko Jaurlaritzak bideratzen du, araudiari dagokionez (NKLTBaren 29.e artikulua). Bestalde, KBEei eta Hegaztientzako BBEari dagokienez, helburuak eta araudiak onartzea Eusko Jaurlaritzaren eskumena da (NKLTBaren lehen paragrafoko 22.5 artikulua lehen paragrafoa) eta neurriak foru-organoei dagozkie (NKLTBaren 22.5 artikulua bigarren paragrafoa). Nolanahi ere, baliabide desberdin horiek guztiak EHAAan argitaratu behar izaten dira beti.

Gaur egun, koordinazio hori ez da posible izan. Izan ere, beste eremu batzuen egokitzapena atzeratzea ekarri duen NBAP batzuen tramitazio luzeak sortutako eragozpenez gain, behin betiko onartzeko zain dagoen EKPZ dokumentua EAeko Natura Kontserbazeko Legeak ekarritako arau-aldaketaren aurretik bideratu zen, eta ez ditu betetzen NKLTBaren 18. artikulua aipatzen duen dokumentu bakarraren izaeraren parametroak. Artikulu horren arabera, dokumentu horrek honako hau jaso beharko luke: batetik, Natura 2000 Sareko eremua kudeatzeko jarraibideak eta neurriak, 22.5 artikuluekin bat; eta, bestetik, 27. artikuluari dagokion Valderejo Parke Naturalaren Erabiltzeko eta Erabiltzeko eta Kudeatzeko Gida Plana.

Hortaz, Dekretu honen helburua Valderejo eta Sobrón Natura 2000 Sareko Kontserbazio Bereziko Eremu izendatzea eta Habitat Zuzentarauaren 6. artikulua horrelako KBEetarako eskatzen dituen kontserbazio-neurriak onartzea da, KBEak izateagatik eta Valderejo-Arcenako Mendilerroa Hegaztientzako Babes Bereziko Eremua izateagatik; beraz, 18. artikulua ezarritakoa betetze aldera, dokumentuak egokitzea geroko utzi da, azken xedapenetan bigarrean jasotakoarekin bat.

Hala ere, Natura 2000 Sareko hiru eremu eremu geografiko batean elkartzen direnez, honako hau adierazi beharra dago: Valderejo KBEa, Sobrón KBEa eta Valderejo-Arcenako Mendilerroa Hegaztientzako BBEa dira guztira, eta azken horrek lehenengo biak bildu eta beste lurralde batzuk integratzen ditu. Eremu horien eta Natura 2000 Sarearen kudeaketa koherenteagoa izateko, logikoa dirudi babes-figura horiek guztiak naturagune babestu bakar batean bildu beharra. Horrela, horiek guztiek Valderejo-Arcenako Mendilerroa Hegaztientzako BBEari dagozkion mugak izango dituzte, Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa KBE-Hegaztientzako BBEa (ES2110024) izendapena emanda. Hori lortzeko, mugak zabaldu egin behar dira, bai Valderejo KBEarenak, bai Sobrón KBEarenak; horrela, gaur egun Valderejo-Arcenako Mendilerroa Hegaztientzako BBEak biltzen duen eremuarekin bat egingo dute, eta bi KBE horiek eta Hegaztientzako BBEa biltzen dituen eremu administratibo berria sortuko da. Horrek ekarriko du aurreko izendapenak desegin eta

elkarrekin biltzea Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa KBE-Hegaztientzako BBEa (ES2110024) izendapenean.

Guztiz eraginkorra izateko, formalki, Natura 2000 Sareko Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa KBE-Hegaztientzako BBE (ES2110024) berriak eskatzen du, KBEa izateagatik, Europako Batzordeak Erabaki bidez eta alde zuzenetik baliozkotzea. Horregatik, mugaketaren kartografiak jatorrizko BGLen eta Hegaztientzako BBEaren mugaketak ez ezik, KBE-Hegaztientzako BBE berriarenak ere jasotzen ditu. Mugaketa berriak Dekretuaren Azken Xedapenetan Hirugarrenean jasotako baldintzak bete beharko ditu. Hala ere, KBEaren mugaketa berria geroago indarrean jartzeak ez du inolako ondoriozik kasu honetan; izan ere, bi KBEen eta 2000an izendatu zen Hegaztientzako BBEaren mugak eta araudi eta helburuak bateratu direnez gero, dokumentu bakar batek finkatzen dituen araudi eta helburuak Dekretua argitaratu orduko baitira aplikagarriak bi KBEek osatzen duten lurralde osoan.

Hori horrela izanik, 92/43/EEE Zuzentarauak Kontserbazio Bereziko Eremu izendatzeko ezarritako eskakizunak betetze aldera, Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa KBE-Hegaztientzako BBEa (ES2110024) sakon aztertu da, eskala egokian irudikatu da Batasunaren intereseko habitaten banaketa eta haien kontserbazio-egoera ebaluatu da. Horretaz gain, etorkizuneko eremu horretako fauna- eta flora-espezie bereizgarrien banaketa eta kontserbazio-egoera ere aztertu da.

Lurralde zabala da, eta Arabako mendebaldeko eskualde menditsuan (Arabako Haranen eskualdea) dago kokatuta. Bertan, populazioaren dentsitate baxuak eta harkaitz-azaleratze garrantzitsuak dituzten baso zabalak daude. Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa eremuan, Habitaten Zuzentarauaren I. eranskinean jasotako Batasunaren intereseko 28 habitat-mota daudela atzeman da, gutxienez; eta haietatik bost lehentasunezkoak dira. Gainera, ondo kontserbatuta dauden ekosistemen aberastasun aparta du. Horretaz gain, flora-espezie mehatxatu anitzak daude bertan; horien artean, honako hauek dira nabarmentzekoak: *Buxbaumia viridis*, *Orchis cazorlensis* eta *Ephedra nebrodensis*, galzoriko espezieak izateagatik; eta *Narcissus asturiensis*, Zuzentarauaren II. eranskinean jasota egoteagatik. Bestalde, eta bertako habitaten aniztasun handiarekin bat, fauna-espezie asko daude. Batez ere, honako hauek dira azpimarratzekoak: kiroptero eta hegazti harkaiztarren espezie anitzak, bisoi europarra (*Mustela lutreola*), igaraba (*Lutra lutra*), bonelli arrano-aztoea (*Aquila fasciata*) edo ibai-karramarroa (*Austropotamobius italicus*).

Kontserbazio Bereziko Eremu izendatzeko prozeduran, parte-hartze sozialaren prozesua behar bezala bete da, ingurumenaren alorrean informazioa eskuratzeko, herritarrek parte hartzeko eta justiziara heltzeko eskubideak arautzen dituen uztailaren 18ko 27/2006 Legearen printzipioei jarraiki. Prozesu horretan, interes sozial eta ekonomikoen ordezkari diren hainbat eragilek hartu dute parte. Parte hartzeko bideak zabalik egon dira izapidetze-prozesu osoan, bai publiko interesdunari komunikazioak helarazita, bai horretarako prestatu den web-orrialdearen bitartez (<http://www.euskadi.eus/natura2000>); eremuari buruzko informazioa eguneratuta egongo da beti webgune horretan.

Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa KBE-Hegaztientzako BBEa kontserbatzeko baliabideak Europako Batzordeak ezarritako printzipioei jarraiki landu dira, 92/43/EEE Zuzentarauan jaso eta eremuan topatutako habitat eta taxonen eskakizun ekologikoei erantzuna emateko asmoz.

Apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren bidez onartutako Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko legearen testu bateginaren 22.4. artikuluekin bat, Dekretuak izendapena bera, lekuaren eta bere mugaketaren kartografia, izendapena arrazoitzen duten Batasunaren intereseko habitat motak eta animalia- eta flora-espezieak, horien kontserbazio-egoerari buruzko balorazio bat, lekuaren kontserbazio-helburuak eta jarraipen-programa bat ere jasotzen ditu.

Bestalde, arau horren 22.5 artikuluen lehen paragrafoarekin bat, "Eusko Jaurlaritzak eremu horiek kudeatzeko jarraibideak eranskin gisa argitaratzeko agindua emango du". Horiek onartzea lurralde historikoetako foru-organoei dagokie, kasu honetan, Arabako Foru Aldundiari dagokio. Ildo horretatik, Eusko Jaurlaritzak Dekretu honetan onartzen dituen kontserbazio-helburuen arabera onartu beharko dira. Horretarako, Dekretu honen 3.2. artikulua, azken xedapenetan lehenengoarekin batera, baimena ematen dio Jaurlaritzaren Idazkaritzako eta Legebiltzarrarekiko Harremanetarako zuzendariari, arau horretan ezarritakoari jarraiki argitaratzeko kudeaketa-jarraipenak, Arabako Foru Aldundiak onartu ondoren.

Horrenbestez, alde batetik, apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren bidez onartutako Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bateginaren 19.1 eta 22.5. artikuluetan eta, bestetik, Natura-ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 44. eta 45.1 artikuluetan ezarritakoarekin bat, jendaurrean jarri ondoren, Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburuak proposatuta, eta Gobernu Kontseiluak –2015eko ...aren ...(e[a])n egindako bilkuran– eztabaidatu eta onartu ondoren, honako hau

XEDATZEN DUT:

1. artikulua.- Helburua eta lurralde-eremua.

1.– Valderejo (ES2110001) eta Sobrón (ES2110002) Kontserbazio Bereziko Eremu (hemendik aurrera, KBE) izendatzen dira, Arabako Lurralde Historikoan.

2.- KBEen mugak Dekretu honen I. eranskinean jasotakoak dira, eta xehetasun-azterketen ondorengo eguneratzearen ondorioz, bat datoz Mediterraneoko eskualde biogeografikoko Batasunaren Garrantzizko Lekuen Zerrenda onartzen duen Europako Batzordearen 2004/613/EE Erabakian jasotako mugekin.

3.- Aurreko idatz-zatian aipatutako mugaketa I. eranskinean Valderejo-Arcenako Mendilerroa Hegaztientzako BBErako zehaztu diren muga geografikoetaraino zabalduko da, Europako Batzordeak onartutakoan.

4.- Onartu egiten dira KBE-Hegaztientzako BBEa kontserbatzeko II. eranskineko neurriak. Horiek bat datoz Dekretu honen 3. artikulua ezarritako edukiarekin.

2. artikulua.- Helburua.

1.- Arau honen xedea honako hau da: KBE-Hegaztientzako BBEan bermatzea Batasunaren intereseko habitat naturalak eta basoko fauna- eta flora-espezieen habitatak kontserbazio-egoera onean mantentzen direla edo egoera horretara berriro ekarriko direla. Habitat horiek ezarrita daude Kontseiluak 1992ko maiatzaren 21ean emandako Habitat Naturalak eta Basoko Fauna eta Flora zaintzeari buruzko 92/43/EEE Zuzentarauan. Horretaz gain, arauaren helburua da hegazti-espezieen biziraupena eta ugalketa ziurtatzea dagokion kokaleku-eremuan, eta, bereziki, Europako Parlamentuak eta Kontseiluak basoko hegaztien kontserbaziori buruz 2009ko azaroaren 30ean emandako 2009/147/EE Zuzentarauaren I. eranskinean adierazitako espezieena, bai eta eranskin horretan adierazi ez diren baina gurera iritsi ohi diren espezie migratzaileena ere. Horren guztiaren azken helburua da ahalegina egitea Europako lurraldean biodibertsitatea kontserbatuko dela bermatzeko.

2.- KBE-Hegaztientzako BBEan, honako hauek ezarritako araubide orokorra aplikatuko da: 92/43/EEE Zuzentaria, 2009/147/EE Zuzentaria eta Natura-ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legea.

3. artikulua.- Kontserbazio-neurriak.

1.- Apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren bidez onartutako Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bateginaren 22.4. artikuluekin bat, II. Eranskinak izendapena argudiatzen duten Batasunaren garrantzizko habitat motak eta animalia- eta landare-espezieak ez ezik, horien kontserbazio-egoeraren ebaluazioa, eremu horren kontserbazio-helburuak, kontserbazio-arauak eta jarraipen-programa jasotzen ditu.

2.- Dekretu honen eranskin gisa, Arabako Foru Aldundiak eremu horretarako onartzen dituen jarraibide eta kudeaketa neurriak argitaratzen dira, apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren bidez onartutako Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bateginaren 22.5. artikuluekin bat.

4. artikulua.- Funtsezkoa ez den berrikuspina edo aldaketa

II. Eranskinean funtsezkoa ez den berrikuspina edo aldaketarik behar izanez gero, egoerak berak edo eskura dauden ezagutza tekniko eta zientifikoek hala egitea eskatzen badute, ingurumenaren alorrean eskumena duen sailburuak emango duen agindu baten bidez egingo da, eta, betiere, 92/43/EEE Zuzentariaren 11. eta 17. artikuluetan ezarritakoa betez. Izan ere, helburua da kontserbazio eta kudeaketa moldaerraz, etengabe eta malgu baterantz jotzea. Prozedura horretan, bermatu egin behar da herritarren parte-hartzea benetakoa eta eraginkorra izango dela, 26/2007 Legeak ezarritakoari jarraiki; eragindako administrazioei eta erakundeei kontsulta egingo zaie eta Naturzaintza organoaren txostena jasoko da.

5. artikulua.- Arau-hausteen eta zehapenen araubidea

Dekretu honi ezarri beharreko zehapen-araubidea, honako hauek araututakoa izango da: apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren bidez onartutako Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen Testu Bategina eta Natura-ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legea.

XEDAPEN GEHIGARRIA

Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburuari ahalmena ematen zaio Eusko Jaurlaritzaren izenean betetzeko legeak ezarritako izapide eta komunikazio guztiak, bai Estatuaren Administrazio Orokorrean, bai Europar Batasunean. Eta, hala badagokio, neurriak ezartzeak eragingo duen kostu ekonomikoa zenbatekoa den kalkulatu du, 92/43/EEE Zuzentarauaren 8. artikulua ezarritakoa betetze aldera.

AZKEN XEDAPENAK

Lehenengoa.- Dekretu hau onartzen denean, Valderejo eremuko Parke Naturalaren NBAPa eta EKZPa Naturagune Babestuen tipologia desberdin horiek arautuko dituen dokumentu bakar bihurtzeko prozedura abiaraziko da, 1/2014 Legegintzako Dekretuaren bidez onartutako Natura Kontserbatzeko Legearen testu bateginaren 18. artikuluan aurreikusitakoaren arabera.

Bigarrena.- Mediterraneoko eskualde biogeografikoko Batasunaren Garrantzizko Lekuen Zerrenda onartzen duen Europako Batzordearen 2004/613/EE Erabakian bildutako mugei dagokienez, Europako Batzordeak Valderejo-Sobrón-Arcenako Mendilerroa KBE-Hegaztientzako BBEa (ES2110024) zabaldu eta Mediterraneoko eskualde biogeografikoko Batasunaren Garrantzizko Lekuen Zerrenda eguneratzeko erabakia hartu izanaren berri ematen duen Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburuaren Agindua EHAAAn argitaratu eta biharamunean jarriko da indarrean.

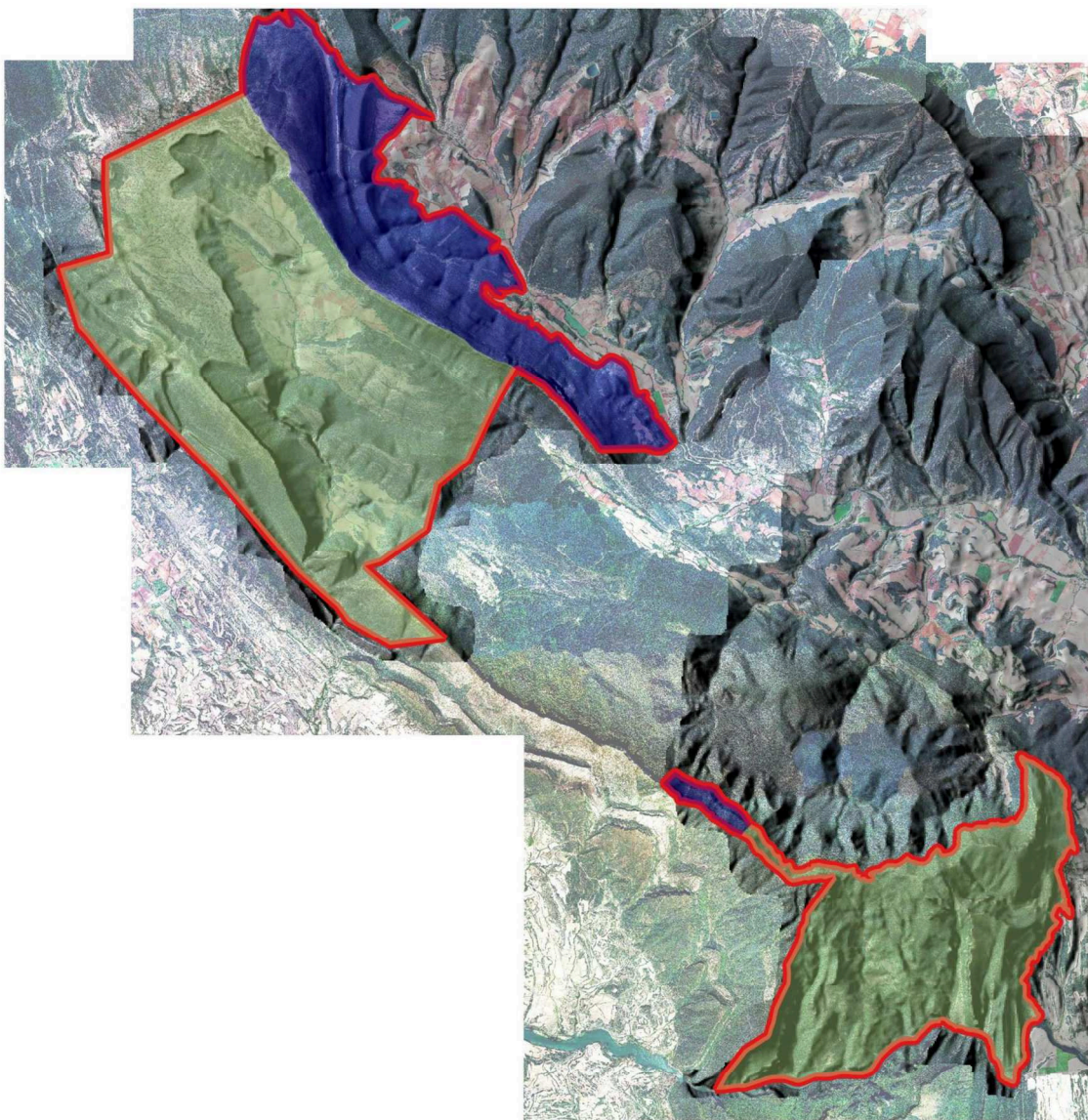
Hirugarrena.- Jaurlaritzaren Idazkaritzako eta Legebiltzarrekiko Harremanetarako zuzendariari baimena ematen zaio Dekretu honen eranskin gisa argitaratzeko Arabako Foru Aldundiak eremu horiek kudeatzeko onartu dituen jarraibide eta neurriak, Dekretuaren 3.2. artikulua ezarritakoa betetze aldera.

Laugarrena.- Dekretu hau EHAAAn argitaratu eta hurrengo egunean sartuko da indarrean.

Vitoria-Gasteiz, xxxko XXXaren XX(a).
Lehendakaria,

Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburua

I. ERANSKINA
EREMUEN MUGAKETA-MAPA

Legenda

- BGL VALDEREJO ETA BGL SOBRON
- KBL VALDEREJO-SOBRON-ARCENA MENDILERROA SORTZEKO BGL-EN HANDITZEA
- BBE VALDEREJO-ARCENA MENDILERROA

1 0 1 2 3 4 km

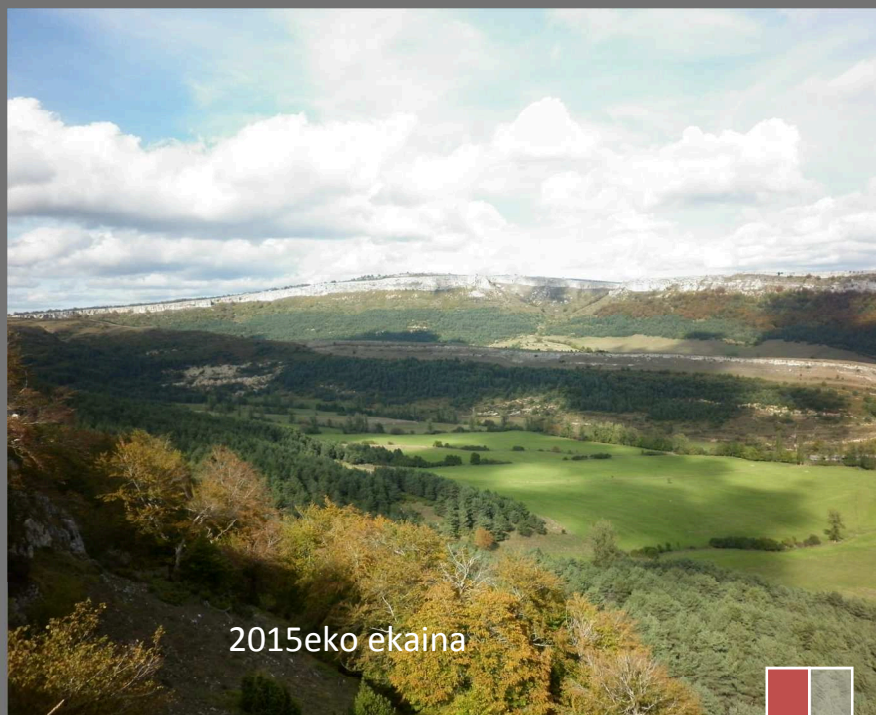

II. ERANSKINA
INFORMAZIO EKOLOGIKOARI BURUZKO DOKUMENTUA, KONTSERBAZIO-
HELBURUAK, KONTSERBAZIO-ARAUAK ETA JARRAIPEN-PROGRAMA

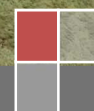
NATURA 2000 SAREKO
KONTSERBAZIORAKO HELBURUEN ETA
NEURRIEN DOKUMENTUA
VALDEREJO-SOBRÓN-ÁRCENA
MENDILERROAN

- ES2110001 KBE VALDEREJO
- ES2110002 KBE SOBRÓN
- ES0000245 HBBE VALDEREJO-ÁRCENA
MENDILERROA

Ekologia-informazioaren,
kontserbaziorako xede eta arauen, eta
jarraipen-programaren inguruko
dokumentua

2015eko ekaina

AURKIBIDEA

1. SARRERA	3
2. INFORMAZIO OROKORRA	4
2.1. KOKAPENA ETA MUGAKETA	4
2.2. JABETZA ERREGIMENA	9
2.3. BESTE BABES FIGURA BATZUK	9
2.4. BESTE EREMU BABESTUEKIN HARREMANA	13
3. EKOLOGIAREN INGURUKO INFORMAZIOA	15
3.1. HABITAT NATURALAK ETA ERDI NATURALAK	15
3.2. FLORA	20
3.3. FAUNA	22
4. ELEMENTU GAKOAK EDO KUDEATU BEHARREKOAK KBE- HBBE_n	29
4.1. VALDEREJO-ÁRCENAKO MENDILERROA KBE-HBBEko ELEMENTU GAKOAK HAUTATZEKO IRIZPIDEAK	29
4.2. KBE-HBBEko ELEMENTU GAKOAK	29
4.3. ELEMENTU GAKOEN ETA VALDEREJO PARKE NATURALAREN ZONIFIKAZIOAREN ARTEKO HARREMANA	38
5. ELEMENTU GAKOEN KONTSERBAZIO EGOERA. PRESIOAK ETA MEHATXUAK	41
5.2. PRESIOEN ETA MEHATXUEN SINTESIA	58
6. KONTSERBATZEKO XEDEAK ETA ARAUAK	61
7. JARRAIPEN PROGRAMA	1

1. SARRERA

Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa izeneko eremua lurralde zabala da, ia 7.000 hektareakoa, eta Arabako Ibarrek eskualdean dago, Arabako mendebaldean. Nabarmentzekoa da populazioaren dentsitate baxua eta baso masen hedadura zabala, azaleratze arrokatsu esanguratsuez josia. Eremu hori estuki lotuta dago ondoan duen Burgos probintziarekin (Gaztela eta Leon Autonomia Erkidegoa), hartzen duen azaleraren zati handi batekin muga egiten du eta. Lurralde zabal honek bi sektore ditu, Burgosko San Zadornil (BGL ES410030 Obarenes mendiak) kokalekuak elkarren artean banatzen dituenak: Valderejo sektorea Purón ibaiak zeharkatzen duen haran altua da, eta Sobrón-Árcena sektoreak mendizerratik Ebro eta Omecillo haranetarantz hego-ekialderago dagoen zatia hartzen du bere baitan.

Purón ibaiak zeharkatzen duen haran altua, Valderejo izenez ezagutzen dena, Parke Natural izendatu zuten urtarrilaren 14ko 4/1992 Dekretuaren bidez. Aldez aurretik Natur Baliabideen Antolamendurako Plana (NBAP) onetsi zen urtarrilaren 14ko 3/1992 Dekretuaren bidez. Eremu hori bera Batasunaren Garrantzizko Leku gisa proposatu zen (BGL ES2110001 Valderejo), 1997ko abenduan Eusko Jaurlaritzaren Kontseiluak hartutako erabakiaren bidez, habitat naturalak eta basoko flora eta fauna kontserbatzeari buruzko 1992ko maiatzaren 21eko 92/43/CEE Zuzentaraua (Habitat Zuzentarau izenez ezaguna) aplikatuz.

Beste alde batetik, Gobernu Kontseiluak 2000ko azaroaren 28an hartutako erabakiaren bidez, mendilerroan hego-ekialderago dagoen sektorea ere Batasunaren Garrantzizko Leku izendatzea proposatu zen, BGL ES2110002 Sobrón izenarekin, eta dokumentu honetan hizpide dugun lurralde eremu osoa Hegaztientzako Babes Bereziko Eremu (HBBE) izendatu zuen (izena: Valderejo-Árcena mendilerroa; kodea: ES0000245), gaur egun indarrean dagoen basahegaztien kontserbazioari buruzko 2009ko azaroaren 30eko Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2009/147/CEE Zuzentarauan (Hegaztien Zuzentaraua izenez ezaguna) xedatutakoarekin bat etorriz.

Adierazitakoa dela eta, Natura 2000 Sareko hiru espazioren inguruko lehen gogoeta egin daiteke, eremu geografikoaren alde batean bat egiten baitute: Valderejo KBE, Sobrón KBE eta Valderejo-Árcena mendilerroa HBBE; izan ere, azken eremu horrek lehen biak hartzen ditu bere baitan, eta, horiez gain, beste lurralde batzuk ere hartzen ditu. Ezin dugu alde batera utzi Valderejoko Parke Naturala, eremu geografiko horren zati bat hartzen baitu. Eremu horiek koherentzia handiagoarekin kudeatzeko asmoz, eta Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testuategina (NKLTB) onesten duen 1/2014 Legegintzako Dekretuaren 18. artikuluan ezarritakoa betetzeko, babesteko figura horiek guztiak babestutako naturgune bakar batean biltzea proposatu da. Horien guztien mugak orain Valderejo-Árcena mendilerroa HBBERi dagozkion mugak lirateke, eta Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa

Babestutako Naturgunea izena izango du (izen hori erabiliko da hemendik aurrera dokumentu honetan).

Bere osotasunean, bi KBEek eta HBBEk paisaia bikaina osatzen dute, naturaltasun handikoa, lurraldeari ikuspuntu ekologikotik balio paregabea ematen dioten habitat kopuru handi batez adierazita eta turismoaren ikuspuntutik leku erakargarria. Inguratzen dituen lekuarekin bat etorri bizitzen jakin duten jendez osatutako paisaia da. Horren froga nabarmena dugu bere baitan dituen natura balio askoren kontserbazio egoera.

Horrez gain, aipatzekoa da dokumentu honen bidez beharrezkoak diren eskalen egokitzapenak egin direla HBBE izendatu zen eremuaren (6.673,97 ha) mugak abiapuntu hartuta. Helburua da Babestutako Naturgunearen eremu osoaren mugak 1:10.000 eskalan definitzea. Hala, nabarmenki bat etorriko dira lurraldeko administrazio mugekin (probintzia eta herrikoekin) nahiz Valderejo Parke Naturalekoekin edo Ebro ibaia/río Ebro KBEren mugekin (ES2110008). Beraz, ondoriozko muga bat etorriko da inskribatu deneko lurraldearen administrazio errealitatearekin.

2. INFORMAZIO OROKORRA

2.1. KOKAPENA ETA MUGAKETA

Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa Babestutako Naturguneak (BN) -sarreran adierazi dugun bezala- Valderejo eta Sobrón KBE eta ES0000245 Valderejo-Árcena mendilerroa HBBE hartzen ditu bere baitan, eta Mediterraneoko eskualde biogeografikoari soilik dagozkio. Arabako Lurralde Historikoko Arabako Ibarrek eskualdean dago, Araba Erdialdeko Eskualde-egituran.

Basoak eta kareharri zorrotzak nagusi diren paisaian, nabarmentzekoa da Purón ibaiaren presentzia. HBBEren ibilgu nagusia da: Lerón (1.240 imgm) eta Lerón I (1.236 imgm) mendi-tontorretatik hurbil dago iturburua, eta Valderejo zeharkatzen du ipar-mendebaldetik hego-ekialdera. Ebron itsasoratu baino lehen (Burgosko probintzian), hainbat ibaiadarren urak jasotzen ditu.

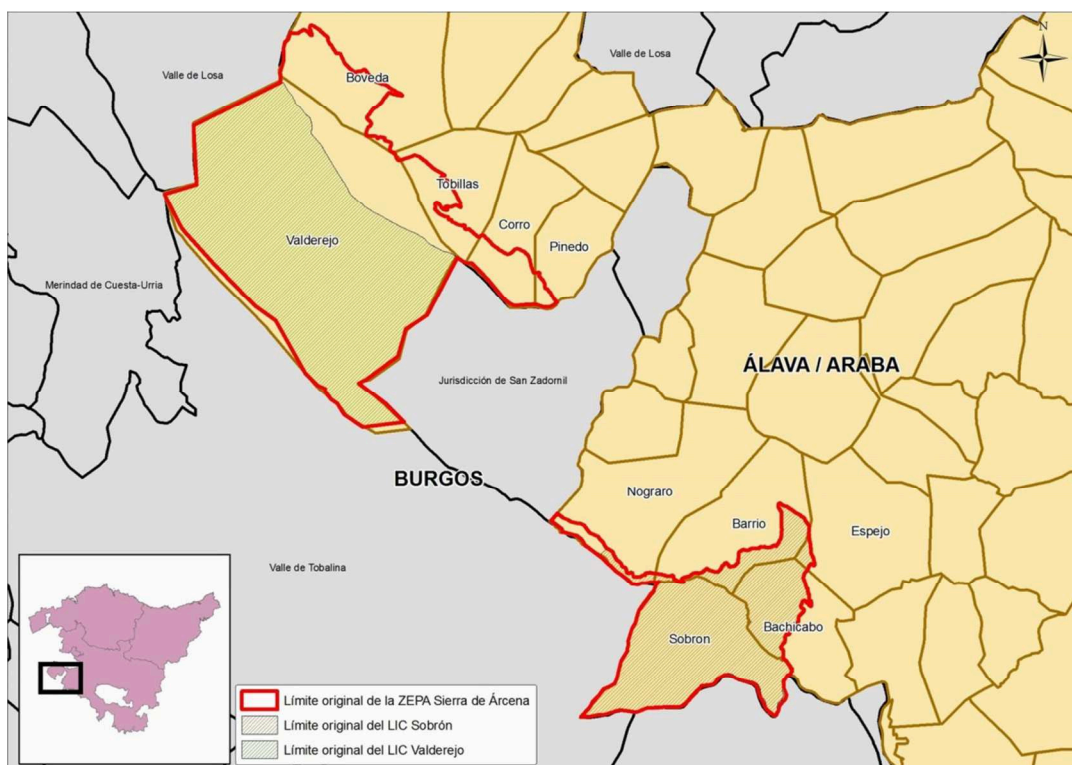
Berez, eremu honen datuei buruzko formulario normalizatuekin bat etorri, hasiera batean HBBE eta bi BGL izendatu zituzten esparruaren bereizgarri diren oinarritzko parametroak honako hauek dira:

KODEA	ES0000245
Izena	Valderejo-Árcena mendilerroa
HBBE proposamen data	12/1997
HBBE baieztapen data	11/2000
Erdiguneko koordenadak	W3º 11' 43,94" / N 42º 51' 05,87"
Azalera (ha)	6.673,97
Altitude maximoa (m)	1.350
Altitude mínimoa (m)	480
Bataz besteko altitudea (m)	933
Eskualde administratiboa	Araba L.H. (% 100)

KODEA	ES0000245
Eskualde biogeografikoa	Mediterranea

KODEA	ES2110001
Izena	Valderejo
BGL proposamen data	12/1997
BGL baieztapen data	07/2006
Erdiguneko koordenadak	W3° 14' 249"/N 42° 52' 43"
Azalera (ha)	3.418,0
Altitude maximoa (m)	1.250
Altitude minimoa (m)	620
Bataz besteko altitudea (m)	975
Eskualde administratiboa	Araba L.H. (% 100)
Eskualde biogeografikoa	Mediterranea

KODEA	ES2110002
Izena	Sobrón
BGL proposamen data	11/2000
BGL baieztapen data	07/2006
Erdiguneko koordenadak	W3° 06' 022"/N 42° 46' 37"
Azalera (ha)	1.760
Altitude maximoa (m)	1.320
Altitude minimoa (m)	480
Bataz besteko altitudea (m)	906
Eskualde administratiboa	Araba L.H. (% 100)
Eskualde biogeografikoa	Mediterranea

Valderejoko eta Sobróngo KBEren eta Arcena mendilerroa HBBEren identifikazioa eta kokapena. Jatorrizko zedarriztapena. Iturria: 2003ko datu-inprimakiak.

Arestian adierazitako mugaketan eskalaren egokitzapenak egin ondoren, honako hauek dira HBBEren eta KBEren oinarritzko parametro bereizgarriak:

KODEA	ES0000245
Izena	Valderejo-Sierra de Arcena
HBBE proposamen data	12/1997
HBBE baieztapen data	11/2000
Erdiguneko koordenadak	W3° 13' 54,82" / N 42° 52' 36,48"
Azalera (ha)	6.815,71
Altitude maximoa (m)	1.361
Altitude minimoa (m)	475,6
Bataz besteko altitudea (m)	914,2
Eskualde administratiboa	Araba L.H. (% 100)
Eskualde biogeografikoa	Mediterranea

KODEA	ES2110001
Izena	Valderejo
BGL proposamen data	12/1997
BGL baieztapen data	07/2006
Erdiguneko koordenadak	W3° 14' 19"/N 42° 52' 16"
Azalera (ha)	3.566,66
Altitude maximoa (m)	1261,2
Altitude minimoa (m)	618,7
Bataz besteko altitudea (m)	976,5
Eskualde administratiboa	Araba L.H. (% 100)
Eskualde biogeografikoa	Mediterranea

KODEA	ES2110002
Izena	Sobrón
BGL proposamen data	11/2000
BGL baieztapen data	07/2006
Erdiguneko koordenadak	W3° 06' 34"/N 42° 46' 41"
Azalera (ha)	1.753,75
Altitude maximoa (m)	1.323
Altitude minimoa (m)	476
Bataz besteko altitudea (m)	824
Eskualde administratiboa	Araba L.H. (% 100)
Eskualde biogeografikoa	Mediterranea

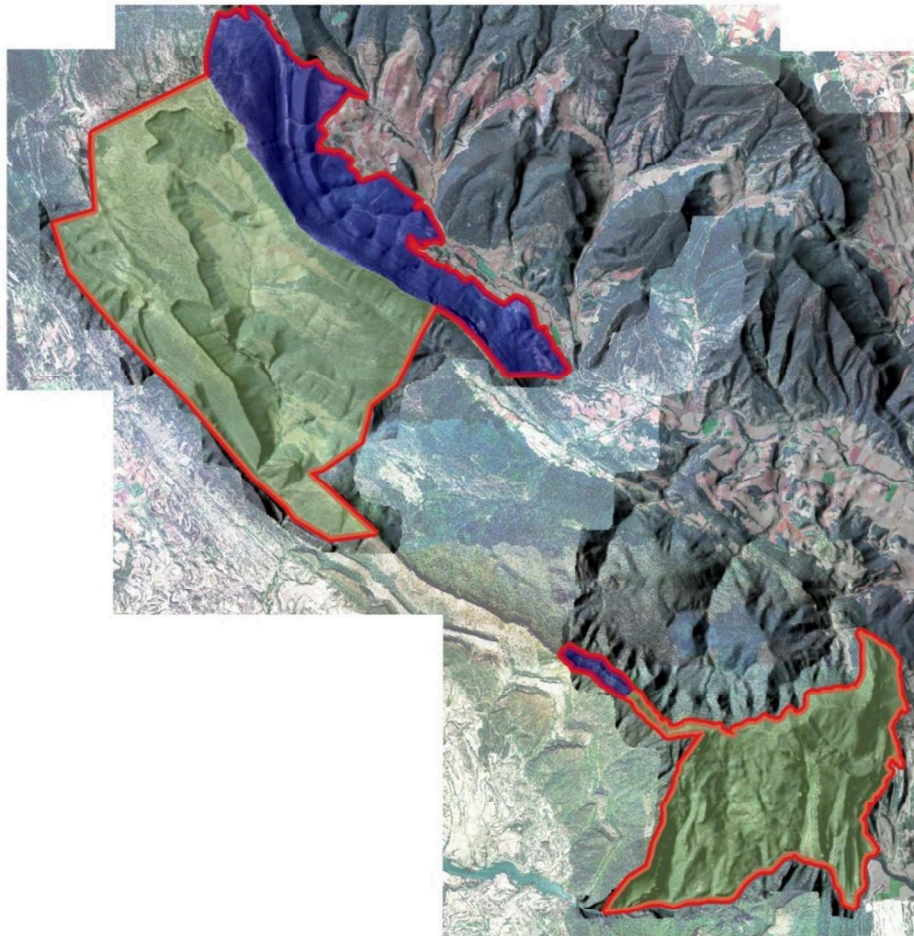
Valderejoko eta Sobróngo KBEren eta Arcena mendilerroa HBBEren identifikazioa eta kokapena. Doitutako zedarriztapena.

Gainera, sarreran adierazi den bezala, koherentzia eta arrazionaltasun handiagoa eman behar zaio eremu hau partzialki gainjartzen dituen Natura 2000ko hiru eremuen kontserbazioari. Horretarako proposatu da HBBE egokitutako mugarekin uztea eta bi BGLak, Valderejo eta Sobrón, KBE bakar batean bateratzea. HBBE eta KBE eremuek izen berbera izango dute: "Valderejo-Sobrón-Arcena mendilerroa". Aldaketa horiek egin ondoren, HBBEren eta sortutako KBE berriaren oinarritzko parametro bereizleak honako hauek izango dira:

HBBEren KODEA	ES0000245
KBEren KODEA	
Izena	Valderejo-Sobrón-Arcena mendilerroa
HBBE proposamen data	12/1997
BGL proposamen data	12/1997 (Valderejo) eta 11/2000 (Sobrón)
HBBE baieztapen data	11/2000

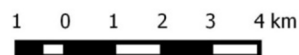
HBBEren KODEA	ES0000245
KBEn KODEA	
BGL baieztapen data	07/2006 (Valderejo eta Sobrón)
Erdi puntuko koordenadak	W3° 13' 54,82" / N 42° 52' 36,48"
Azalera (ha)	6.815,71
Gehienezko altituda (m)	1.361
Gutxienezko altituda (m)	475,6
Batazbesteko altituda (m)	914,2
Administrazio eskualdea	Arabako L.H. (% 100)
Biogeografia eskualdea	Mediterranea

“Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa” KBE-HBBEren identifikazioa eta kokapena. KBE-HBBEren mugapen-proposamena eskala doiketaren ondoren.

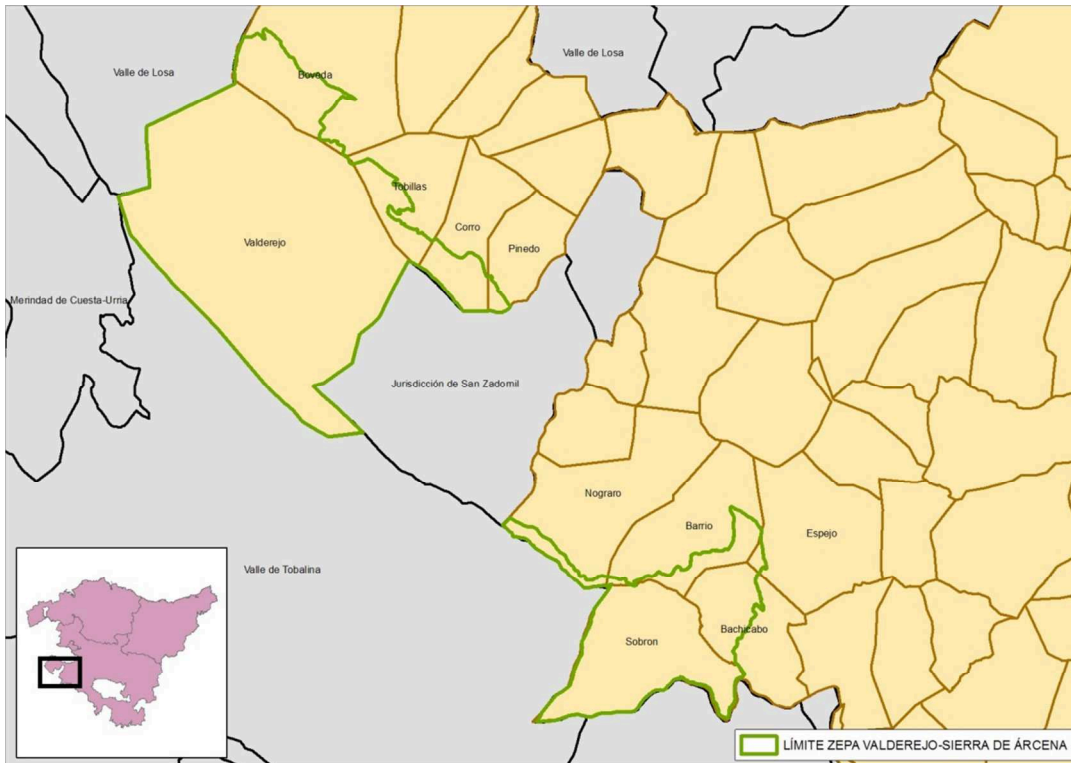

Legenda

- BGL VALDEREJO ETA BGL SOBRON
- KBL VALDEREJO-SOBRON-ARCENA MENDILERROA SORTZEKO BGL-EN HANDITZEA
- BBE VALDEREJO-ARCENA MENDILERROA

Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroaren Babestutako Naturgunea Arabako Lurralde Historikoko hego-mendebaldeko muturrean dago. Eremua Gaubea udalerrriaren mendebaldeko muturraren eta Añana eskualdearen baitan dagoen hego-ekialdeko muturraren artean zabaldua dago, bai eta Lantarón udalerrri osoaren artean ere. BNa aipatu udalerrietako hamahiru kontzejuak osatzen dituen eremu batean dago. Ondorengo taulan jasotzen da eremua kontzejuetan banatuta:

Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa BNko azaleraren banaketa kontzejuen arabera. Iturria: Geoeuskadi

Kontzejuak	BN (KBE-HBBE) (ha)	Kontzejuen azaleraren %
Bachicabo	347,33	44,7
Barrio	207,71	21,0
Boveda	435,93	21,1
Corro	211,11	32,4
Espejo	23,77	2,1
Nograro	97,48	7,5
Pinedo	34,51	7,1
Sobrón	1.135,60	97,7
Tobillas	216,10	31,6
Valderejo	4.104,75	100,00

BNko azaleraren banaketa kontzejuen arabera. Iturria: Geoeuskadi.

2.2. JABETZA ERREGIMENA

Eremuaren azaleraren zati handiena, 5.647,8 ha, (% 82,86) Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroko KBE-HBBEren mugen baitan definituta dago, eta herri jabarikoa da, Onura Publikoko Mendien (OPM) araubide juridikoaren baitan, martxoaren 26ko 11/2007 Mendien Foru Arauan araututakoarekin bat.

Kontzejuak	OPM BNn (KBE-HBBEn) (ha)	Azalera BNn (KBE-HBBEn) (ha)	BNko (KBE-HBBEko) jabari publikoa (OMP) %
Bachicabo	342,73	347,33	98,68
Barrio	187,60	207,71	90,32
Boveda	378,68	435,93	86,61
Corro	152,43	211,11	72,17
Espejo	20,47	23,77	86,12
Nograrro	97,50	97,48	100,00
Pinedo	5,88	34,51	17,04
Sobrón	825,77	1.135,60	72,72
Tobillas	147,65	216,10	68,32
Valderejo	3.489,12	4.104,75	85,00
Gutzira	5.647,83	6.815,71	82,86

BKE-HBBEko OPMen banaketa kontzejuen arabera. Iturria: Geoeuskadi.

2.3. BESTE BABES FIGURA BATZUK

Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBE Babestutako Naturguneko zati bat Valderejoko Parke Naturala da, urtarrilaren 14ko 4/1992 Dekretuaren bidez izendatua. Aldez aurretik zegokion Natur Baliabideen Antolamendurako Plana (NBAP) onetsi zen urtarrilaren 14ko 3/1992 Dekretuaren bidez.

Horrez gain, KBE-HBBE eremua Interes Bereziko Eremua da Kudeaketa Plana indarrean duten beheko espezieentzat; hori dela eta, aipatu kudeaketa-planen xedapenak aplikatu behar dira eremu horietan:

- 612/2001 Foru Agindua, irailaren 28koa, 'Bonelli arranoa' (*Hieraaetus fasciatus*) izeneko hegaztia Araban Kudeaketa Plana onartzen duena.
- Euskal Autonomia Erkidegoan Batasunaren Intereseko Hegazti Nekrofagoak Kudeatzeko Baterako Plana, Euskadiko Administrazio Orokorrak eta Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako foru-aldundiek sinatua.
(http://www.alava.net/cs/Satellite?c=DPA_Plan_FA&cid=1223990002736&language=eu_ES&pageid=1193046468688&pagename=DiputacionAlava%2FDPA_Plan_FA%2FDPA_plan)

- 22/2000 Foru Dekretua, martxoaren 7ko Diputatuen Kontseiluarena, "Uhalde-enara (*Riparia riparia*)" hegazia Kudeatzeko Plana onesten duena, espezie mehatxatua den eta galzorian dagoen eta babeserako neurri bereziak behar dituen espeziea denez gero.
- 322/2003 Foru Agindua, azaroaren 7koa, zeinaren bidez, Arabako Lurralde Historikoan bisoi europarraren (*Mustela lutreola*) Kudeaketa Plana onartzen den.
- 880/2004 Foru Agindua, azaroaren 7koa, zeinaren bidez, Arabako Lurralde Historikoan Igarabaren (*Lutra lutra*) (Linnaeus, 1758) Kudeaketa Plana onartzen den.
- 351 Foru Agindua, 2002ko ekainaren 12koa, Araban Ibai Kabuxaren (*Salaria fluviatilis*) Kudeaketa Plana onartzen duena, galzorian dagoen eta babeserako neurri bereziak behar dituen espeziea denez gero.
- Era berean, KBE-HBBEren eremuetan aplikatzekoak dira otsoaren Kudeaketa Planaren xedapenak (33/2010 Foru Dekretua, ekainaren 29ko Diputatuen Kontseiluarena).

Plan hidrologikoen Babestutako Eremuen Erregistroari (BEE) dagokionez (Kantauri ekialdeko eta Ebroko Mugaketa Hidrografikoa):

Hornidurarako ur-hartune eremuak. Hornidurarako lurrazpiko hartuneak

Ur masaren kodea	Ur masa	Ur masaren azalera (m ³)	Ur-hartune kopurua ur masan
007	Valderejo-Sobrón	25.119	11

Etorkizunean babestuko diren hornidurarako lurrazpiko hartune eremuak

Babestutako eremuaren izena	Ur masa	Mota	Azalera (km ²)
Valderejo-Sobrón Goi Kretazikoa	Valderejo-Sobrón	Lur azpikoa	191,15
Losa kareharrien Goi-ertain Konanziarra	Valderejo-Sobrón	Lur azpikoa	291,16

Eremu sentikorrak. Eremu sentikorrak ur-kontinentaletan

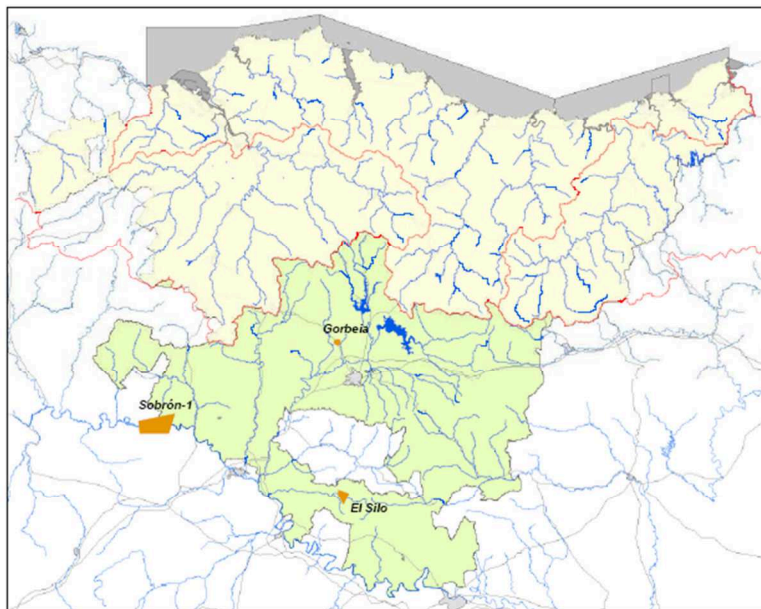
Eremu Sentikorraren (ES) kodea	ES Izena	Izendapen kriterioa	Masaren kodea	Masaren izena	Mantenugaia	Mota	Azalera (km ²)
EBS02	Sobrón	II.	22	Sobrón urtegia	N	Kontinental	1,85

Eremu Sentikorraren (ES) kodea	ES Izena	Izendapen kriterioa	Masaren kodea	Masaren izena	Mantenugaia	Mota	Azalera (km ²)
	urtegia	eranskina, 509/1996 ED				a	

Urarekin loturiko habitat edo espezieen babeserako eremuak

Ebroren Plan Hidrologikoaren BEEren baitan, gainazaleko eta lur azpiko hainbat ur-masa daude, hala Valderejo eta Sobrónen KBE-etan nola Valderejo-Árcena mendilerroa EKPErenetan.

Ur mineralen eta termalen babes-perimetroa

Ur mineralen eta ur termalen babes perimetroak.
Iturria: Ur Agentzia/Agencia Vasca del Agua, 2012.

Ibai-erreserba naturalak babesteko izendatutako eremuak

EAEko Erkidego arteko arroetan (Mediterraneoko isurialdea) proposatutako lau ibai tarteetako bat da Puron ibaiari dagokiona.

Hezeguneak babesteko izendatutako eremuak

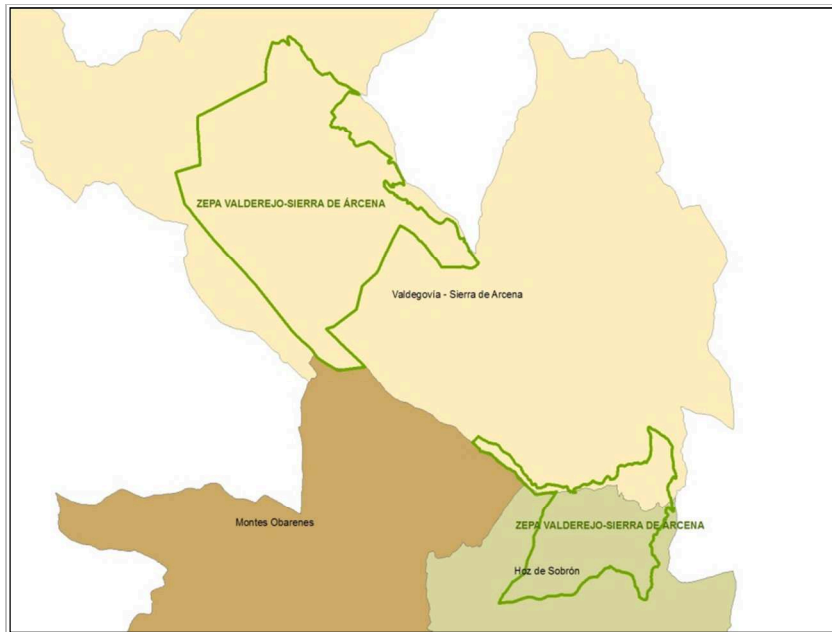
Hezeguneen hautespen bat jasotzen da, Hezeguneen LSPren I. eta II. taldeetan (uztailaren 27ko 160/2004 Dekretua) eta EAEko Mediterraneoko isurialdean sartutakoak. Lotura zuzena dute aztergai dugun esparruarekin: Polledoko, Lantarongo, Cocinillako, Cotilloko eta Corroko padurak, Sobróneko urtegia eta Valderejoko putzuak.

- Hezegune babestuen inbentarioa eta katalogoa. Euskal Autonomi Erkidegoko Hezeguneen Lurralde Arloko Plana (160/2004 Dekretua, uztailaren 27koa, urriaren 30eko 231/2012 Dekretuaren bidez aldatutakoa) eta 2011ko maiatzaren 3ko Agindua, Ingurumen, Lurralde Antolamendu, Nekazaritza eta Arrantza Saileko buruarena.

Kodea	IZENA_ES	Taldea	Azalera (m ²)	X	Y
B1A10_07	Corroko zingirak	III	3.005	485490	4746490
B1A10_08	Corroko zingirak	III	9.115	485857	4746285
B1A10_09	Corroko zingirak	III	616	485933	4746300
B1A10_10	Corroko zingirak	III	2.736	485999	4746373
B1A10_11	Corroko zingirak	III	2.490	486354	4745447
B1A10_12	Corroko zingirak	III	2.902	486367	4745319
B1A10_13	Corroko zingirak	III	10.219	486663	4745780
B1A10_14	Corroko zingirak	III	2.858	486932	4745380
B1A10_15	Corroko zingirak	III	2.799	487007	4745236
B1A17_01	Lantarongo zingirak	III	10.205	489302	4734315
B1A17_02	Lantarongo zingirak	III	3.497	491983	4735823
B1A17_03	Lantarongo zingirak	III	958	490504	4736452
B1A2	Polledoko zingira	I	974	481358	4745387
B1A20	Cotillo sakanako zingira	III	15.087	482706	4748793
B1A21_01	La Cocinillako zingirak	III	14.173	482861	4748344
B1A21_02	La Cocinillako zingirak	III	5.707	483157	4748248
B1A21_03	La Cocinillako zingirak	III	1.772	483394	4748246
B1A3	Cotillo sakanako zingira	I	390	481178	4742404
EA13	Sobrónigo urtegia	III	685.947	490079	4734238
GA16_01	Valderejoko putzuak	I	489	478868	4750021
GA16_02	Valderejoko putzuak	I	1.436	479109	4749753
GA16_03	Valderejoko putzuak	I	39	480245	4749660
GA16_04	Valderejoko putzuak	I	149	479384	4748396
GA16_05	Valderejoko putzuak	I	4.085	480278	4747807
GA16_06	Valderejoko putzuak	I	270	480742	4747731
GA16_07	Valderejoko putzuak	I	771	480753	4748295
GA16_08	Valderejoko putzuak	I	95	479957	4747040
GA16_09	Valderejoko putzuak	I	262	481602	4747226
GA16_10	Valderejoko putzuak	I	341	481748	4747428
GA16_11	Valderejoko putzuak	I	718	481725	4747082
GA16_12	Valderejoko putzuak	I	502	478532	4746729
GA16_13	Valderejoko putzuak	I	1.064	479922	4746197
GA16_14	Valderejoko putzuak	I	1.024	480190	4746808
GA16_15	Valderejoko putzuak	I	240	482982	4744435
GA16_16	Valderejoko putzuak	I	41	482791	4746626
GA16_17	Valderejoko putzuak	I	147	482695	4745847
GA16_18	Valderejoko putzuak	I	57	482672	4744791

Kodea	IZENA_ES	Taldea	Azalera (m ²)	X	Y
GA16_19	Valderejoko putzuak	I	194	483092	4744450

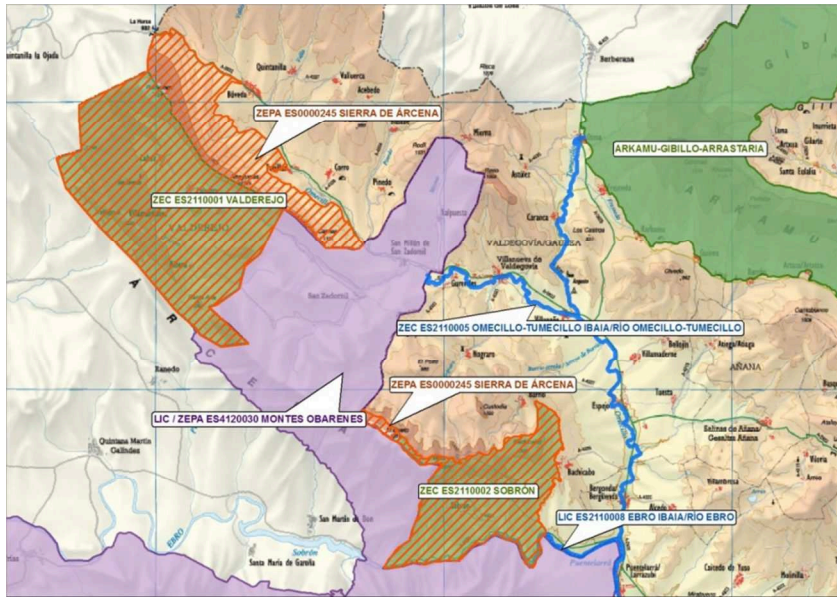
- Azkenik, adierazi behar da SEO/BirdLifek (BirdLife Internationalen ordezkaria Espainian, non Hegaztiak Kontserbatzeko Eremu Garrantzitsuen Programa garatzen den) Valderejo sartu duela IBA 032 Gaubea – Arcena mendilerroan. 31.173,40 hektareako azalera du, eta EAE eta Gaztela eta Leon artean dago.

Hegaztien Kontserbaziorako Garrantzizko Eremuak. Iturria: Nekazaritza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioa

2.4. BESTE EREMU BABESTUEKIN HARREMANA

Valderejo-Sobrón-Arcena mendilerroa KBE-HBBEK lotura zuzena du ES2110008 Ebro ibaia KBerekin eta ES4120030 Obarenes mendiekin.

Natura 2000 Sareko beste eremuekin Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBeak daukan harremana.

3. **EKOLOGIAREN INGURUKO INFORMAZIOA**

3.1. HABITAT NATURALAK ETA ERDI NATURALAK

Jarraian 'Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa' ES0000245 KBE-HBBEn dauden Batasunaren intereseko habitaten inguruko informazioa eskainiko dugu, *Habitaten Zuzentarauaren (92/43/EEE)* eta *Natur Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen* arabera, eta bien I. Eranskinean oinarrituta. Aipatutako testuen I.eranskinetako izenak erabiliko dira (dokumentu honetan aurrerantzean lehentasunez erabiliko direnak), baina baliteke testuan habitat bakoitzarentzat EAera egokitutako izenak erabiltzea. (*) ikurrak lehentasunezko habitata esan nahi du.

Lekuko Batasunaren intereseko habitat guztiak kontserbazioaren xede dira.

Ondorengo taulan dokumentu honetan proposatutako KBE-HBBEren mugaketaren arabera eta eremuan kartografiatutako Batasunaren intereseko habitat bakoitzaren inguruko datuak zehazten dira, hala nola azalera, estaldura, adierazgarritasuna, lekuaren balorazio orokorra, eta KBE-HBBEn eta EAE duen kontserbazio egoera. Batasunaren eta eskualde-intereseko habitaten guztizko azalera 3.525,24 ha-koa da, hau da, KBE-HBBEren azaleraren % 51,7.

HZ Kodea	Izendapena	Azalera KBE-HBBEn (ha)	KBE-HBBEko azaleraren %	EAEko N2000Sko azaleraren %	EAEko azaleraren %	Adierazgarritasuna	Eremuaren balioztatze orokorra	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn	Kontserbazio egoera EAEn
3140	Ur oligomesotrofo karedunak <i>Chara spp.</i> -eko landaredi bentikoduna	0,04	0,001	0,12	0,12	D			
3150	Laku eutrofiko naturalak <i>Magnopotamion</i> edo <i>Hydrocharition</i> -eko landarediarekin	0,06	0,001	0,03	0,02	D			
4030	Txilardi lehor europarrak	7,43	0,11	0,11	0,04	D			
4060	Txilardi alpetar eta borealak	17,64	0,26	57,94	57,67	D			
4090	Txilardi oromediterraneo endemikoak, elorri-triskarekin	1.006,17	14,76	12,63	5,42	A	A	Aldekoa	Aldekoa
5110	Malda arroksuetako <i>Buxus sempervirens</i> -eko formazio egonkor xerotermofiloak (<i>Berberidion p.p.</i>)	135,99	2,00	10,32	8,24	A	A	Aldekoa	Desegokia
5210	Juniperus ssp.-eko sastraka zuhaizkarak	15,88	0,23	49,74	26,71	A	A	Aldekoa	Aldekoa
6170	Larre alpetar eta subalpetar karedunak	276,07	4,05	7,07	5,14	D			
6210	Belardi lehor erdinaturalak eta kare-substratuetako sastraka-faziesak (<i>Festuco-Brometalia</i>)	157,88	2,32	8,24	1,85	B	B	Aldekoa	Desegokia

HZ Kodea	Izendapena	Azalera KBE-HBBEn (ha)	KBE-HBBEko azaleraren %	EAEko N2000Sko azaleraren %	EAEko azaleraren %	Adierazgarritasuna	Eremuaren balioztatze orokorra	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn	Kontserbazio egoera EAEn
6220	Gramineodun eta urteroko <i>Thero-Brachypodietea</i> -dun zona subestepikoak	24,56	0,36	5,18	0,41	D			
6230*	<i>Nardus</i> -dun formazio belarkarak, espezie ugariarekin, zona menditarreko (eta Europa kontinentaleko zona azpimenditarreko) silize-substratuetan	11,85	0,17	0,19	0,15	D			
6430	Ordoki bazterreko eta estai menditar eta alpetarreko megaforbio eutrofo higrofiloak	0,36	0,01	7,92	7,92	D			
7210*	<i>Cladium mariscus</i> -eko kare-zohikaztegiak, <i>Caricion davallinae</i> -ko espezieekin	0,58	0,01	32,91	32,64	A	A	Aldekoa	Desegokia
7220*	Iturburu petrifikante tofikoletako formazioak (Cratoneurion)	0,14	0,00	21,17	17,78	A	A	Aldekoa	Desegokia
7230	Zohikaztegi baxu alkalinoak	5,89	0,09	6,36	5,57	A	B	Aldekoa	Desegokia
8130	Mediterraneo mendebaldeko lur-jausi termofiloak	49,83	0,73	23,67	21,75	A	A	Inadecuado	Aldekoa
8210	Landaredia kasmofitikodun malda arrokatu kaltzikolak	101,57	1,49	3,25	2,73	A	B	Aldekoa	Desegokia

HZ Kodea	Izendapena	Azalera KBE-HBBEn (ha)	KBE-HBBeko azaleraren %	EAEko N2000Sko azaleraren %	EAEko azaleraren %	Adierazgarritasuna	Eremuaren balioztatze orokorra	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn	Kontserbazio egoera EAEn
8310	Turismoak ustiatu gabeko kobak	-	-	-		B	B	Aldekoa	Desegokia
9120	Pagadi azidofilo atlantiarrak, Ilex oihanpedunak, eta batzuetan Taxus-dunak (<i>Quercion robori-petraeae</i> edo <i>Ilici-Fagenion</i>)	92,43	1,36	0,64	0,39	C	C	Desegokia	Txarra
9150	Europa erdialdeko pagadi kaltzikolak (<i>Cephalanthero-Fagion</i>)	117,75	1,73	5,70	4,64	A	B	Desegokia	Desegokia
9180*	Malda, lur-jausi edo amildegietako basoak (<i>Tilio-Acerion</i>)	59,50	0,87	13,97	9,51	B	B	Aldekoa	Aldekoa
91E0*	<i>Alnus glutinosa</i> eta <i>Fraxinus excelsior</i> -eko ibarbasoak (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	17,68	0,26	1,47	0,40	D			
9230	Harizti galaikoportugesak, <i>Quercus robur</i> eta <i>Quercus pyrenaica</i> -rekin	27,52	0,40	0,77	0,30	C	C	Desegokia	Desegokia
9240	Harizti iberiarrak <i>Quercus faginea</i> eta <i>Quercus canariensis</i> -ekin	332,93	4,88	4,65	1,48	B	B	Desegokia	Txarra
9260	<i>Castanea sativa</i> -ko basoak	1,62	0,02	1,85	0,37	D			
92A0	<i>Salix alba</i> eta <i>Populus alba</i> -ko galeria-basoak	4,98	0,07	1,18	0,87	D			

HZ Kodea	Izendapena	Azalera KBE-HBBEn (ha)	KBE-HBBEko azaleraren %	EAEko N2000Sko azaleraren %	EAEko azaleraren %	Adierazgarritasuna	Eremuaren balioztatze orokorra	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn	Kontserbazio egoera EAEn
9340	Quercus ilex eta Quercus rotundifolia-ko basoak	1.020,63	14,97	10,26	4,24	A	A	<i>Desegokia</i>	<i>Txarra</i>
9540	Pinu mesogear endemikoko pinudi mediterraneoak	38,44	0,56	100,00	42,07	B	A	<i>Txarra</i>	<i>Txarra</i>

(*). Lehenetsunduna.

3.2. FLORA

BNko eremuan, Habitaten Zuzentzaruen eranskinetako batean sartutako taxoi hauek aipatu dira:

ESPEZIEA	HA Eranskinak	EMEK
<i>Nacissus pseudonarcissus gr. nobilis</i>	II	R
<i>Narcissus asturiensis</i>	II	IE
<i>Narcissus bulbocodium</i>	V	IE
<i>Ruscus aculeatus</i>	V	IE

KBE-HBBE Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroaren formulario normalizatuak Habitat Zuzentzaruko II. Eranskinen sartutako flora espezie bat jasotzen du: *Narcissus asturiensis*. "Interes bereziko eremuko" espezieztat jotzen da Basa eta Itsas Fauna eta Flora Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan. Valderejon leku hauetan aurkitu dira: Villamardonesen (30TVN8046), Ribieran (30TVN8243, 30TVN8342) eta Santa Anan (30TVN8143). Sobrónen leku hauetan aurkitu dira: Hozalaresen (30TVN9137, 30TVN9037) eta La Motan (30TVN8838, 30TVN8738, 30TVN8837, 30TVN8936, 30TVN8937).

Espezie horiez gain, erantsitako taulan, KBE-HBBE Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroko esparruan dauden flora espezie mehatxatuak jasotzen dira:

Kodea	Izen zientifikoa	HZ eranskina	BBEBEZ /EEMK	EMEK	Kudeaketa Plana EAEn	Kontserbazio egoera KBE-HBBEm
1857	<i>Nacissus pseudonarcissus gr. nobilis</i>	II	*	B	-	
1865	<i>Narcissus asturiensis</i>	II	*	IB	-	Aldekoa
1864	<i>Narcissus bulbocodium</i>	V		IB	-	
1849	<i>Ruscus aculeatus</i>	V		IB	-	
-	<i>Antirrhinum braun-blanquetii</i>	-	-	B	-	
-	<i>Arenaria erinacea</i>	-	-	B	-	
-	<i>Armeria arenaria subsp. burgalensis</i>	-	-	B	-	
-	<i>Aster alpinus</i>	-	-	B	-	
-	<i>Aster willkommii</i>	-	-	B	-	
-	<i>Centaurea</i>	-	-	K	-	

Kodea	Izen zientifikoa	HZ eranskina	BBEBEZ /EEMK	EMEK	Kudeaketa Plana EAEn	Kontserbazio egoera KBE- HBBEm
	<i>laqascana</i>					
-	<i>Coeloglossum viride</i>	-	-	K	-	
-	<i>Ephedra nebrodensis</i>	-	-	GA	-	Txarra
-	<i>Epipactis palustris</i>	-	-	K	-	
-	<i>Erodium daucoides</i>	-	-	B	-	
-	<i>Erodium glandulosum</i>	-	-	B	-	
-	<i>Galium boreale</i>	-	-	K	-	
-	<i>Genista eliassenenii</i>	-	-	B	-	
-	<i>Genista florida</i>	-	-	K	-	
-	<i>Himantoglossum hircinum</i>	-	-	B	-	
-	<i>Ilex aquifolium</i>	-	-	IB	-	
-	<i>Ophrys aveyronensis</i>	-	-	K	-	
-	<i>Orchis cazorlensis</i>	-	-	GA	-	Txarra
-	<i>Orchis italica</i>	-	-	K	-	
-	<i>Osmunda regalis</i>	-	-	IB	-	
-	<i>Paeonia officinalis subsp. microcarpa</i>	-	-	B	-	
-	<i>Quercus robur</i>	-	-	IB*	-	
-	<i>Saxifraga conifera</i>	-	-	K	-	
-	<i>Silene ciliata</i>	-	-	K	-	
-	<i>Sideritis ovata</i>	-	-	IB	-	
-	<i>Taxus baccata</i>	-	-	IB	-	

* *Quercus robur* (Sobrónko populazioa).

HZ: Habitat Zuzentaraua;

BBEBEZ: Babes Bereziko Erregimenean dauden Basa Espezieen Zerrenda;

EEMK: Espainiako Espezie Mehatxatuen Katalogoa;

EMEK: Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoa;

GA: Galtzeko arriskuan; K: Kaltebera; B: Bakana; IB: Interes berezikoa

Kudeaketa Planak. A: Araba; B: Bizkaia; G: Gipuzkoa

Mehatxuaren maila dela eta (galtzeko arrisku larrian daude), *Orchis cazorlensis* espeziea aipatu behar da. EAEn ezagutzen den populazio bakarra Arabako mendebaldean dago, zehazki, Valderejon.

Mehatxu maila horrekin berarekin (galtzeko arriskua), nabarmentzekoa da *Ephedra nebrodensis* espeziea. EAeko populazio ezagun bakarra Sobrón go haizpitartean dago.

Briofitoak

KBE-HBBE Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroan dago EAeko *Buxbaumia viridis* briofitoaren aipamen bakarra. Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoaren arabera, galtzeko arriskuan dago. Deskonposizioan dagoen egurreko goroldio berezian datza. Mehatxu nagusia zuhaitzak naturalki hil baino lehen eliminatzen dituzten baso ustiaketak dira, egur hilaren presentzia eragozten dute-eta basoan.

Flora oportunistak edo inbaditzaileak

KBE-HBBE eremuan, pinu gorriaren presentzia nabarmena ikusi da. Pinu gorria, *Pinus sylvestris*, zuhaitz oportunistak da, lurraldean aparteko bizitasuna duena. Gaur egun, pinudiak ikaragarri nagusitu dira mendi hauetan, baina, horien azpian, oihanpeetan, berriz agertu da inguruko berezko komunitatea, eta agerian utzi du bere artifizialtasuna. Konifero honen eremu naturala inguruan oso murriztua da. Horrenbestez, presentzia masibo horri aurre egiteko, mozketak selektiboak egiten dira, hazkuntza motela duten eta ez hain produktiboak diren beste zuhaitz batzuen lehia kentzeko, baita basoetan barrena aske dabilen ganadua kentzeko ere, zuhaitz hostoerorkorren kimu berriak irensten dituzte eta. Gauzak horrela, usurpatzaileak badira ere, pinu gorriko pinudiek gaur egun mendi hauetako lur onenak babestu eta errentagarri bihurtzen dituzte. Hala, ustiapen traumatiko eta kaltegarrienak saihesten dituzte (Barredo, J.J.& Barredo, U., 2002).

Beste alde batetik, *Robinia pseudoacaciaren* presentzia detektatu da Sobrón hirigunearen inguruan.

3.3. FAUNA

Erantsitako taulan, KBE-HBBE Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroan dauden batasunerako edo eskualde-intereseko espezieen zerrenda dago. Bertan, espezie horiek agertzen diren eranskinak azaltzen dira, baita haien sailkapena ere, zerrenda eta katalogo desberdinen arabera.

Hegaztien espezieei dagokienez, 2009/14/CEE Hegaztien Zuzentarauaren I. Eranskineko (IV. Eranskina, 42/2007 Legea, abenduaren 13koa, Natur Ondareari eta Biodibertsitateari buruzkoa) espezieak daude, baita KBEn maiz agertzen diren espezie migratzaileak eta Hegaztien Zuzentarauaren I. Eranskinen ez daudenak.

HZ/HeZ Kodea	Izen arrunta	Izen zientifikoa	Mota	HZ eransk.	HeZ eransk.	BBEBEZ* / EEMK	EMEK	KP EAEn	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn
UGAZTUNAK									
1333	Saguzar buztanluzea	<i>Tadarida teniotis</i>		IV		*	IB		Ezezaguna
1308	Baso saguzarra	<i>Barbastella barbastellus</i>		II, IV		*	GA		Ezezaguna
1310	Scheibers saguzarra	<i>Miniopterus schreibersii</i>		II, IV		K	K		Ezezaguna
1324	Arratoi belarri handia	<i>Myotis myotis</i>		II, IV		K	GA		Ezezaguna
1303	Ferra-saguzar txilia	<i>Rhinolophus hipposideros</i>		II, IV		*	IB		Ezezaguna
5817	Ferra-saguzar handia	<i>Rhinolophus ferrum-equinum</i>		II, IV		K	K		Ezezaguna
2616	Muxar grisa	<i>Glis glis</i>					K		Ezezaguna
5560	Mendebaldeko ur-arratoia	<i>Arvicola sapidus</i>							Desegokia
1355	Igaraba	<i>Lutra lutra</i>		II, IV		*	GA	A	Desegokia
1356	Bisoi europarra	<i>Mustela lutreola</i>		II, IV		GA	GA	A,B,G	Txarra
2632	Erbinude zuria	<i>Mustela erminea</i>				*	IB		Aldekoa
1358	Ipurtatsa	<i>Mustela putorius</i>		V			IB		Aldekoa
1357	Lepahoria	<i>Martes martes</i>		V			B		Desegokia
6110	Basakatua	<i>Felis silvestris</i>		IV		*	IB		Ezezaguna
HEGAZTIAK (I eranskina)									
A029	Lertxun gorria	<i>Ardea purpurea</i>	b		I	*	B		Txarra
A031	Amiamoko zuria	<i>Ciconia ciconia</i>	m		I	*	B		Aldekoa
A072	Zapelaitz liztorjalea	<i>Pernis apivorus</i>	B		I	*	B		Aldekoa
A073	Miru beltza	<i>Milvus migrans</i>	hm		I	*			Aldekoa
A074	Miru gorria	<i>Milvus milvus</i>	mn		I	GA	GA		Txarra
A076	Ugatza	<i>Gypaetus barbatus</i>	U		I	GA	GA		Txarra
A077	Saizuria	<i>Neophron percnopterus</i>	H		I	K	K		Txarra
A078	Sai arrea	<i>Gyps fulvus</i>	B		I	*	IB		Aldekoa
A079	Sai motza	<i>Aegypius monachus</i>	U		I	K			Txarra
A080	Arrano sugezalea	<i>Circaetus gallicus</i>	hm		I	*	B		Aldekoa
A081	Zingira mirotza	<i>Circus aeruginosus</i>	m		I	*	B		Aldekoa
A082	Mirotz zuria	<i>Circus cyaneus</i>	mn		I	*	IB		Txarra
A084	Mirotz urdina	<i>Circus pygargus</i>	m		I	K	K		Txarra

HZ/HeZ Kodea	Izen arrunta	Izen zientifikoa	Mota	HZ eransk.	HeZ eransk.	BBEBEZ* / EEMK	EMEK	KP EAEn	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn
A091	Arrano beltza	<i>Aquila chrysaetos</i>	b		I	*	K		Aldekoa
A092	Arrano txikia	<i>Hieraaetus pennatus</i>	hm		I	*	B		Aldekoa
A093	Bonelli arranoa	<i>Aquila fasciata</i> ***	U		I	K		A	Txarra
A098	Belatz txikia	<i>Falco columbarius</i>	n		I	*	B		Aldekoa
A103	Belatz handia	<i>Falco peregrinus</i>	B		I	*	B		Aldekoa
A112	Eper grisa	<i>Perdix perdix</i>	U		I				Txarra
A127	Kurrilo arrunta	<i>Grus grus</i>	U		I	*	IB		Txarra
A215	Hontza haundia	<i>Bubo bubo</i>	b		I	*	B		Aldekoa
A224	Zata arrunta	<i>Caprimulgus europaeus</i>	hm		I	*	IB		Txarra
A229	Martin arrantzalea	<i>Alcedo atthis</i>	MN		I	*	IB		Aldekoa
A236	Okil beltza	<i>Dryocopus martius</i>	b		I	*	B		Aldekoa
A246	Pirripioa	<i>Lullula arborea</i>	HM		I	*			Txarra
A255	Landa txirta	<i>Anthus campestris</i>	h		I	*	IB		Desegokia
A302	Ota-txinboa	<i>Sylvia undata</i>	b		I	*			Aldekoa
A338	Antzandobi arrunta	<i>Lanius collurio</i>	hm		I	*			Desegokia
A346	Belatxinga mokogorria	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	B		I	*	IB		Desegokia
A379	Miarritza	<i>Emberiza hortulana</i>	m		I	*	IB		Txarra
Ohiko hegazti migratzaileak									
A017	Ubarroi handia	<i>Phalacrocorax carbo</i>	MN					-	Aldekoa
A028	Lertxun hauskara	<i>Ardea cinerea</i>	mn			*		-	Aldekoa
A053	Basahatea	<i>Anas platyrhynchos</i>	bmn		II/1			-	Aldekoa
A099	Zuhaitz-belatza	<i>Falco subbuteo</i>	m			*	B	-	Aldekoa
A113	Galeperra	<i>Coturnix coturnix</i>	¿h?m		II/2			-	Desegokia
A125	Kopetazuri arrunta	<i>Fulica atra</i>	b		II/2-III/2			-	Aldekoa
A142	Hegabera	<i>Vanellus vanellus</i>	mn		II/2			-	Desegokia
A153	Ixtingor arrunta	<i>Gallinago gallinago</i>	mn		II/1-III/2			-	Desegokia
A155	Oilagorra	<i>Scolopax rusticola</i>	¿b?MN		II/1-III/2			-	Desegokia
A165	Kuliska iluna	<i>Tringa ochropus</i>	m			*		-	Aldekoa
A168	Kuliska txikia	<i>Actitis hypoleucos</i>	m			*	B	-	Aldekoa
A208	Pagausoa	<i>Columba palumbus</i>	BM		II/1-III/1			-	Aldekoa

HZ/HeZ Kodea	Izen arrunta	Izen zientifikoa	Mota	HZ eransk.	HeZ eransk.	BBEBEZ* / EEMK	EMEK	KP EAEn	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn
A210	Usapala	<i>Streptopelia turtur</i>	¿h?m		II/2			-	Txarra
A212	Kukua	<i>Cuculus canorus</i>	Hm			*		-	Aldekoa
A214	Apo-hontza	<i>Otus scops</i>	h			*		-	Desegokia
A226	Sorbeltz arrunta	<i>Apus apus</i>	H			*		-	Aldekoa
A228	Malkar sorbeltza	<i>Tachymarptis melba</i>	h			*	IB	-	Aldekoa
A232	Argi oilarra	<i>Upupa epops</i>	h			*	K	-	Desegokia
A233	Lepitzulia	<i>Jynx torquilla</i>	Hm			*	IB	-	Desegokia
A251	Enara arrunta	<i>Hirundo rustica</i>	H			*		-	Desegokia
A253	Enara azpizuria	<i>Delichon urbicum</i>	H			*		-	Desegokia
A256	Uda txirta	<i>Anthus trivialis</i>	H			*		-	Desegokia
A257	Negu txirta	<i>Anthus pratensis</i>	MN			*		-	Aldekoa
A271	Urretxindorra	<i>Luscinia megarhynchos</i>	hm			*		-	Aldekoa
A274	Buztangorri argia	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	hm			K	K	-	Txarra
A275	Pitxartxar nabar	<i>Saxicola rubetra</i>	hm			*	IB	-	Txarra
A277	Ipurzuri arrunta	<i>Oenanthe oenanthe</i>	HM			*		-	Desegokia
A280	Harkaitz zozo gorria	<i>Monticola saxatilis</i>	h			*	IB	-	Desegokia
A284	Durdula	<i>Turdus pilaris</i>	mn		II/2			-	Aldekoa
A286	Birigarro txikia	<i>Turdus iliacus</i>	MN		II/2			-	Aldekoa
A288	Errekatxindorra	<i>Cettia cetti</i>	b			*		-	Aldekoa
A300	Sasitxori arrunta	<i>Hippolais polyglotta</i>	HM			*		-	Aldekoa
A304	Txinbo papargorizta	<i>Sylvia cantillans</i>	h			*	IB	-	Aldekoa
A309	Sasi-txinboa	<i>Sylvia communis</i>	hm			*		-	Aldekoa
A310	Baso-txinboa	<i>Sylvia borin</i>	HM			*		-	Aldekoa
A311	Txinbo kaskabeltza	<i>Sylvia atricapilla</i>	BMN			*		-	Aldekoa
A313	Txio lepazuria	<i>Phylloscopus bonelli</i>	h			*		-	Desegokia
A316	Txio horia	<i>Phylloscopus trochilus</i>	M			*	B	-	Aldekoa
A319	Euli-txori grisa	<i>Muscicapa striata</i>	M			*		-	Desegokia
A322	Euli-txori arrunta	<i>Ficedula hypoleuca</i>	M			*	B	-	Desegokia
A337	Urretxoria	<i>Oriolus oriolus</i>	h			*		-	Aldekoa
A365	Tarina	<i>Carduelis spinus</i>	bN			*	IB	-	Aldekoa

HZ/HeZ Kodea	Izen arrunta	Izen zientifikoa	Mota	HZ eransk.	HeZ eransk.	BBEBEZ* / EEMK	EMEK	KP EAEn	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn
ANFIBIO ETA NARRASTIAK									
5595	Eskinko hiruatz	<i>Chalcides striatus</i>				*			Ezezaguna
2424	Sugandila bizierrulea	<i>Lacerta vivipara</i>		IV					Ezezaguna
1256	Horma-sugandila	<i>Podarcis muralis</i>		IV		*			Favorable
1283	Iparraldeko suge leuna	<i>Coronella austriaca</i>		IV		*			Ezezaguna
2351	Arrubioa	<i>Salamandra salamandra</i>							Favorable
5916	Uhandre palmatua	<i>Lissotriton helveticus</i>				*			Favorable
1174	Uhandre marmolairea	<i>Triturus marmoratus</i>		IV		*			Favorable
2353	Uhandre alpetarra	<i>Ichthyosaura alpestris</i>				K	K		Desegokia
1230	Zuhaitz-igel arrunta	<i>Hyla arborea</i>		IV		*			Desegokia
2360	Apo pikarta	<i>Pelodytes punctatus</i>				*			Desegokia
2361	Apo arrunta	<i>Bufo bufo</i>							Favorable
1202	Apo lasterkaria	<i>Bufo calamita</i>		IV		*	K		Favorable
1195	Hegoaldeko apo pintatua	<i>Discoglossus jeanneae</i>		II, IV		*	B		Txarra
1191	Txintxiku arrunta	<i>Alytes obstetricans</i>		IV		*			Desegokia
1211	Ur-igela	<i>Pelophylax perezi</i>		V					Favorable
1213	Baso-igel gorria	<i>Rana temporaria</i>		V		*			Favorable
ARRAINAK									
6262	Amuarraina	<i>Salmo trutta fario</i>							Desegokia
5262	Izatzgorri barboa	<i>Barbus haasi</i>		V			K		Txarra
5283	Barboa	<i>Barbus graellsii</i>		V					Txarra
5292	Loina	<i>Parachondrostoma miegii</i>		II					Txarra
5825	Ibai kabuxa	<i>Salaria fluviatilis</i>				K	GA	A	Txarra
ORNOGABEAK									
1065	Zingira-dontzeila	<i>Euphydryas aurinia</i>		II		*			Desegokia
1078		<i>Callimorpha quadripunctaria</i>		II					Desegokia
1092	Ibai-karramarroa	<i>Austropotamobius italicus**</i>		II, V		K	EP		Txarra

GA: galtzeko arriskuan; K: kaltebera; B: bakana; IB: interes berezikoa. * Babes Bereziko Erregimenean dauden Basa Espezieen Zerrenda. **zerrenda desberdinetan bere katalogazioak *Austroptotomobius pallipes*-i egiten dio erreferentzia. *** *Hieraaetus fasciatus*.

Legenda mota	
B	Bertako arrunta edo moderatua
b	Bertako bakana edo bitxia
H	Habiagile arrunta edo moderatua
h	Habiagile bakana edo bitxia
M	Migratzaile arrunta edo moderatua
m	Migratzaile bakana edo bitxia
N	Negutar arrunta edo moderatua
n	Negutar bakana edo bitxia eta/edo ezohikoa
U	Ustekabekoa
¿b?	Bertako espeziea. Habia egitea zalantzazkoa edo berretsi gabea
¿h?	Espezie udatarra. Habia egitea zalantzazkoa edo berretsi gabea

4. ELEMENTU GAKOAK EDO KUDEATU BEHARREKOAK VALDEREJO-SOBRÓN-ÁRCENA MENDILERROA BABESTUTAKO NATURGUNEAN (KBE-HBBEn)

Atal honetan kontserbazio-lehentasunak ezartzen dira, hau da, kontserbazio- eta kudeaketa-neurri aktiboak hartzeko beharra duten habitat eta/edo espezie garrantzitsuenen hautaketa egin da.

Lehenespen horiek egin ahal izateko 'elementu gakoak' identifikatu behar izan dira, beste modu batera esanez, kudeatuko diren kontserbazioaren xede diren taldeak. Talde horiek egoera onean mantentzen badira, kontserbazioaren xede diren elementu guztien egoera ona bermatuko da.

4.1. VALDEREJO-SOBRÓN-ÁRCENAKO MENDILERROA KBE-HBBEko ELEMENTU GAKOAK HAUTATZEKO IRIZPIDEAK

Hona hemen eremuaren kudeaketarako elementu gakoak hautatzeko irizpideak:

- Eskualde, estatu eta Batasun mailan Natura 2000 Sarean oso garrantzitsuak diren habitat edo espezieak, eta horien kontserbazio-egoera kaltetuak kudeaketa-neurri aktiboak behar izatea.
- Neurriak ez hartuz gero, kaltetuta daudela edo egon daitezkeela erakusten duen informazio tekniko edo zientifikoa duten habitat edo espezieak.
- Gizakien eraginaren menpe dauden habitat edo espezieak, eta kontserbazio-egoera egoki bat lortzeko edo mantentzeko arautu edo bultzatu behar direnak.
- Taxonomia-taldeen eta ekosistemen osasunaren adierazle diren eta /edo biodibertsitatean dauden presioak detektatzeko erabilgarriak diren habitat edo espezieak eta, ondorioz, monitorizazio-efortzu zehatza eskatzen dutenak.
- Maneiatuz gero, beste habitat edo basa-espezieengan edota eremuaren osotasun ekologikoarengan ondorio positiboak izango dituzten habitat edo espezieak.

Elementu gako bakoitzarentzat kontserbazio-xede zehatzak proposatu dira, eta xede horiek lortzeko neurri batzuk dakartzate.

Elementu gako bakoitzarentzat proposatutako xedeak eta erregulazioak dokumentu honen 6. atalean *Kontserbaziorako-xedeak eta -arauak* garatu dira.

Elementu gakoentzat proposaturiko neurriak '*Gidalerroen eta Kudeaketa Neurrien Dokumentua*' izeneko dokumentuan zehazu dira.

4.2. KBE-HBBEko ELEMENTU GAKOAK

Irizpide horiek jarraituz, **Valderejo – Sobrón- Árcena mendilerroa KBE-HBBEko** honako elementu gakoak definitu dira:

1. Baso naturalak eta erdi-naturalak

- **Karraskadiak, erkameztiak, hariztiak, pagadiak, amildegietako basoak eta**

haltzadiak/sahastiak (9340, 9240, 9230, 9260, 9120, 9150, 9180*, 91E0*¹ eta 92A0 EB KOD).

- ***Pinus pinaster*-en pinudiak** (9540 EB KOD)
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Kiropteroak: *Myotis myotis*, *Barbastella barbastellus*.
 - Ugaztunak: basakatua (*Felis silvestris*), muxar grisa (*Glis glis*) eta leporia (*Martes martes*).
 - Baso-hegaztiak: (Hegaztiak elementu gakoan ikus).
 - Ornogabeak: ropalozeroak (*Euphydryas aurinia*, *Euplagia quadripunctaria*).

Arrazoiak

- KBE-HBBEko basoek intereseko fauna espezie askori babes ematen diete, hala nola baso-hegaztien komunitateei, baso-kiropteroei eta anfibioei. Horiek denak eremuko funtsezko elementuak dira.
- Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBEn elementu gaketzat hartzen den baso-azalera 1.713,5 ha ditu gutxi gorabehera, hau da, eremu babestuaren azaleraren % 25,6.
- Habitat Zuzentarauaren (92/43/CEE) I. Eranskinean dauden Batasunaren Intereseko habitatek osatzen dituzte baso horiek. Esate baterako, honako hauek: karraskadiak, erkameztiak, ameztiak, gaztainondoak, pagadi azidofiloak eta karezaleak, amilburuaren azpiko basoak eta *Pinus pinaster* espezieen pinudiak. Horien artean, nabarmentzekoa da karraskadiak hartzen duten azalera. KBE-HBBE osoko azalera habitat zabalena da, eta azaleraren % 15 inguru hartzen du (Batasunaren intereseko habitatetatik).
- Mendiek -kasu honetan, pagadiak, hariztiak, ameztiak, karraskadiak, erkameztiak, haltzadiak eta pinudiek- lotura-funtzio garrantzitsua dute eskualde-mailan ezarritako korridore ekologiko nagusien parte diren eremuaren inguruko basoekin. Interes handia dute baso-kiropteroen komunitaterako, baita eremu honetako elementu gisa hautatutako basoetako hegazti-fauna espeziatarako ere.
- Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBEaren eremua giltzarritzat jotzen da 9540 EB KOD *Pinu mesogear endemikoko pinudi mediterraneoak* habitata kontserbatzeko.
- KBE-HBBE kudeatzeko elementu gako gisa hautatutako bost kiroptero espezieak Habitat Zuzentarauaren II. eta IV. Eranskinen baitan daude. Baso-espezieei dagokienez, *Myotis myotis* eta *Barbastella barbastellus* espezieak galtzeko arriskuan daude Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoaren arabera.
- Basakatua, Habitat Zuzentarauaren IV. Eranskinean dagoen espeziea eta Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan 'Interes bereziko' gisa katalogatua. Espezie horrek zuhaitz hostozabaleko basoekiko hautaketa-eredu positiboa du, eremuaren elementu gaketzat hartzen diren basoak, alegia.
- Muxar grisa (*Glis glis*) 'kaltebera' gisa katalogatutako espeziea da Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan. Espezie hori oin helduegia duten pagadiak eta hariztiak oso loturik dago. Pagadi karezaleak eta babespe arrokatsuak daudenez,

¹ Sobróneko eremu batean dagoen azalera txiki bat da. 91E0* habitataren gainerakoa ibai-sistemaren elementuaren baitan dago.

eremu hau habitat paregabea da espezie honentzat. KBE-HBBEren lurraldea espeziearen banaketa potentzialaren eremuan baitan dago². Ez dago espezie honen kontserbazio egoera irmoki zehatz aztertzea ahalbidetzen duen informaziorik.

- Lepahoria, adierazitako espezieekin habitatak partekatzen dituzten beste ugaztun batzuk daude, besteak beste, lepahoria (*Martes martes*), Habitaten Zuzentzarauaren V. eranskinaren baitan dagoena. EAeko Katalogoan "Interes Berezik" eremutat jotzen da.
- *Euphydryas aurinia* Habitat Zuzentzarauaren II. eranskineko espeziea da. Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBE eremu garrantzitsua da ropalozero honetarako eta beste batzuetarako EAEn.
- *Euplagia quadripunctaria* Habitat Zuzentzarauaren II. eranskineko espezie bat da. Gainera, lehentasunez jotzen diren artean dago.

KBE-HBBEen ropalozeroen espezie horien presentzia baso-masa autoktonoen eta haien orlan diren zuhaixken egoeraren eta erabileraren adierazle ontzat jo daiteke.

2. Txilardi-otadi-larren mosaikoa

- **Eremu epeleko txilardiak eta sasiak** (4030, 4060 eta 4090 EB KOD.)
- **Sasi esklerofikoak** (5110 eta 5210 EB KOD.)
- **Belar formazio naturalak eta erdi-naturalak** (6170, 6210, 6220 eta 6230* EB KOD.)
- **Lotutako intereseko flora:**
 - *Orchis cazorlensis*, *Paeonia officinalis* *susbp.* *Microcarpa*, *Ephedra nebrodensis*, *Narcissus asturiensis*, *etc.*
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Mendi eta landazabal hegaztiak: (Hegaztiak elementu gakoan ikus).
 - Kiropteroak: *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros*.

Arrazoiak

- Habitat Zuzentzarauaren (92/43/CEE) I. Eranskinean dauden Batasunaren Intereseko habitatak. Naturaltasun maila handia dute eta kalteberatasun txikikoak dira, gizakiek izan dezaketen eraginetik urrun dauden mendi-guneetan baitaude. Balio ekologiko handiko flora eta fauna espezieak bizi dira bertan, eta lotutako faunari babesa eta elikagaiak eskaintzen dizkiete.
- Interes botaniko handiko espezieak hartzen ditu bere baitan, Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoan "galtzeko arriskua" duten espezieak. Horien artean, nabarmentzekoa da *Orchis cazorlensis*. EAEn ezagutzen den kokapen bakarra Valderejo da.
- Ehiza-gune garrantzitsuak dira eremu irekiei loturiko harrapari eta sarraskijale espezieentzat. Halaber, beste hegazti espezie batzuentzat eta berezko narrastientzat babeslekuak ere badira.

² González-Esteban, J., Villate, I., 2001. Muxar grisaren [*Glis glis* (Linnaeus, 1766)] banaketa eta populazio egoera Euskal Autonomia Erkidegoan. Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Departamentua. Eusko Jaurlaritza. 29 or.

- Habitat horiek abeltzaintza estentsiboaren mantenuaren menpe daude, milaka urtean zehar abeltzaintza-kulturek bertan oreka ezarri baitzuten. Kultura horiek lekua ustiatu eta haren paisaia ospetsua eraldatu dute, eta horren kontserbazioa egun gainbeheran dagoen ekonomia-jarduera horren biziraupenaren menpe dago.
- Txilardiek, otadiek eta belardiek KBE-HBBEn hartutako azalera handia da eta gune horren bereizgarria da, baina haren banaketa denboran aldatzen doa maneiuen eta larreak hobetzeko balizko jarduketan menpe baitago. Gaur egun 1.653,8 ha-ko azalera du, hau da, BNren azaleraren % 24,7.
- Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBE ezinbesteko eremutzat jotzen da 4060, 4090, 5110, 5210, 6210 eta 6220 habitatak kontserbatzeko.
- *Orchis cazorensis* orkidea galtzeko arriskuan dagoen espezie gisa katalogatuta dago Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoan. Valderejon da EAEn mantendu den populazio bakarra. Era berean, Valderejon bizi da EAEn ezagutzen den *Paeonia officinalis subsp* espeziearen populazio bakarra. *Microcarpa* ('juncal' sakanean aipatu da).
- Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoak *Ephedra nebrodensis* espeziea galtzeko arriskuan dagoen espezieetat hartzen du. EAeko populazio ezagun bakarra Sobróngo haizpitartean dago.
- Asturiasko lilipa (*Narcissus asturiensis*) Habitat Zuzentarauaren II. Eranskinean sartuta dago, eta "interes bereziko" gisa Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoan. Beharrezko da espeziearen lehentasunezko habitata babestea eta espeziea aurkitu den leku horiek kontserbatzea.
- KBE-HBBE kudeatzeko elementu gako gisa hautatutako bost kiroptero espezieak Habitat Zuzentarauaren II. eta IV. Eranskinen baitan daude. Habitat honekin lotuen dauden espezieei dagokienez -*Rhinolophus hipposideros* eta *Rhinolophus ferrum-equinum*-, interes bereziko espezieetat eta espezie kalteberatzat jo dira, hurrenez hurren, Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoaren arabera.

3. Leizeak, harkaitzak eta lotutako habitatak

- **Haitzetako habitatak eta leizeak** (8130, 8210 eta 8310 EB KOD.)
- **Mendiko megaforbioak** (6430 EB KOD.)
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Kiropteroak: *Miniopterus schreibersii*.
 - Hegazti-fauna harkaiztarrak: (Hegaztiak elementu gakoan ikus).

Arrazoiak

- Habitat Zuzentarauaren (92/43/CEE) I. Eranskinean dauden Batasunaren Intereseko habitatak.
- Balio ekologiko handiko flora eta fauna espezieak bizi dira bertan, eta lotutako faunari babesa eta elikagaiak eskaintzen dizkiete. Mendi-mazela arrokatsuetako landarediak zailtasunak ditu harkaitz-habitat horietan ezartzeko: oro har motel hazten diren eta sendotasun ahula duten landareak bizi dira bertan, eta gehienbat espezie endemikoak edo bakanak izaten dira.
- Hartxingadiak oso ugariak dira eremuko amilburuen oinarri askotan. Oso habitat ezegonkorak osatzen dituzte, eta labarretatik askatutako blokeoen grabitazio-

pilaketaren menpe daude. Horiek maila ezberdinetan zatikatu eta txikitzen dira. Landare-estaldura maila txikia dute, baina flora oso espezializatua da, ingurune dinamiko honetan bizitzen ohitua dagoena.

- Kontagaitzak dira eremuaren kareharrizko ebakietan dauden koba eta haitzulo txikiak. "Turismoak ustiatu ez dituen kobak" izena dute (KOD EB 8310), garrantzi berezikoak dira eremu honetan dagoen kiroptero komunitaterako (gutxienez 12 espezie) eta horri loturiko faunarako. Berez, fauna hori oso kaltebera da. Valderejo EAeko kiroptero espezieen artean aberastasun handiena duen eremuetako bat da. Hori dela eta, lehentasunezko eremu gisa sartuta dago "EAeko kiropteroen ekintza plana"ren baitan.
- Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBEko eremua nagusitzat jotzen da "hartxingadi" (KOD EB 8130), "turismoak ustiatu gabeko kobak" (KOD EB 8310) eta "mendiko megaforbioak" (KOD EB 6430) habitatarako. Azken habitat horren banaketa oso mugatua da, eta balio ekologiko handia duten flora espezieak hartzen ditu bere baitan.
- KBE-HBBE kudeatzeko elementu gako gisa hautatutako bost kiroptero espezieak Habitat Zuzentzarauaren II. eta IV. Eranskinen baitan daude. Nabarmendu beharreko espezieei dagokienez, *Miniopterus schreibersii* espezie kalteberatzen jotzen da Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoan.

4. Hezeguneak

- **Habitats lenitikoak** (3140 eta 3150 EB KOD)
- **Habitat higro-zohikatzak** (7210*, 7220* eta 7230 EB KOD)
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Anfibioak: Uhandre alpetarra (*Ichthyosaura alpestris*), Hegoaldeko apo pintatua *Discoglossus jeanneae* eta apo lasterkaria (*Bufo calamita*).

Arrazoiak

- KBE-HBBEko hezeguneek arreta berezia behar dute, ingurumenean balio handia baitute; izan ere, kasu batzuetan batasunaren intereseko habitatak izateaz gain, eremua kudeatzeko elementu gako gisa aukeratu diren espezie batzuen habitatak ere badira. KBE-HBBEko hezeguneak Euskal Autonomia Erkidegoko Hezeguneen Inbentarioan sartuta daude; besteak beste, Valderejoko putzuak, Corroko, Lantarónko, Cotilloko, Polledoko eta Cocinillako zingirak, eta Sobróngo urtegia.

Lahozetik hurbil, Valderejoko putzuen multzoko GA16_02 putzuan, hainbat makrofito espezieren dentsitate handiak aurkitu dira (*Potamogeton natans*, *Groenlandia densa* eta *Chara sp*) batasunaren intereseko habitatekin lotuta; besteak beste, EB KOD 3150 *Landaredia flotatzailea duten ur geldiak (edo korrante geldokoak)* eta EB KOD 3140 *Chara spp landareak dituzten ur aligo-mesotrofiko karedunak*. Putzu honek eta beste batzuek anfibioren komunitate aberatseko habitata osatzen dute. Hainbat espezie mehatxatu dituzte, besteak beste, uhandre alpetarra (*Ichthyosaura alpestris*).

- EAeko habitat higro-zohikatzen (KOD. EB 7210*, 7220*, 7230) berezitasuna dela eta -Habitat Zuzentzarauaren (92/43/CEE) I. Eranskineko Batasunaren intereseko habitatak-, egoera guztietan babestu behar dira. Egoera ezin hobean kontserbatzea funtsezkoa da zenbait espezie mehatxaturentzat; besteak beste, zohikaztegiatako sugandilentzat (*Lacerta vivipara*), baso-igel gorrientzat (*Rana temporaria*),

hegoaldeko apo pintatuarentzat (*Discoglossus jeannea*), apo lasterkariarentzat (*Bufo calamita*), eta abar.

Garrantzi handia dute eginkizun hidroerregulatzailerari esker; oso ahulak dira sistema hidrológicoaren eta egoera fisiko nahiz kimikoen aldaketan aurrean. Informazio paleobotanikoaren erregistro biziak dira.

Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBEko eremua trabertinoen landaredia (EB KOD 7220*) eta padura basofiloak (EB KOD 7230) kontserbatzeko eremu nagusitzat jotzen da.

- KBE-HBBE eremuko narrastien komunitatean hainbat espezie mehatxatu daude; horietako batzuk Habitat Zuzentarauan eta/edo Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoan sartuta daude. Horietako bat, uhandre alpetarra da, espezie kaltebera gisa katalogatua Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoan.
- Azken urteetan KBE-HBBEan lagindutako putzuetan mendebaldeko apo pintatuaren (*Discoglossus jeanneae*) presentzia egiaztatu ez bada ere, Valderejon espezie horren populazioak egon daitezke. Habitat Zuzentaruaren II. eta IV. Eranskinetan sartutako espezie bat da.

Bufo calamita edo apo lasterkariaren espeziea Habitat Zuzentaruaren IV. Eranskinean sartuta dago, eta kaltebera da, Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoaren arabera.

5. Ibai-sistema

- **Ibaiertzetako landaredia** (91E0* EB KOD.)
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Ugaztunak: igaraba (*Lutra lutra*), bisoi europarra (*Mustela lutreola*) eta ipurtatsa (*Mustela putorius*).
 - Ornogabeak: ibai-karramarro autoktonoa (*Austrapotamobius italicus*).

Arrazoiak

- Beharrezkoa da ibai-sistemaren kudeaketa egokia egitea eremuaren batasun ekologikoa nahiz Natura 2000 Sarearena babesteko eta hobetzeko. Honako hau aipatzen da Habitat Zuzentaruaren 10. artikuluan (92/43/CEE): *Estatu kideak Natura 2000 Sarearen koherentzia hobetzen ahaleginduko dira, baita basa-fauna eta -florarako berebiziko garrantzia duten paisaia elementuen kudeaketa sustatzen ere. Egitura linealaren eta etengabearen ondorioz (adibidez, ibaiak eta ibaiertzak, edo zelaiak mugatzeko ohiko sistemak) migrazioarako, banaketa geografikorako eta basa-espezieen trukatzeko genetikorako funtsezko elementuak dira.*
- Ibai-sistemari loturiko habitatak, flora eta fauna kontserbatzeko ingurumenen dibertsifikazioa bermatzen duten prozesu hidrogeomorfologiko guztiak biltzen ditu.
- Sistemako elementu bakoitza eta haien arteko harremanak kontserbatzeko eta babesteko aukera ematen du, baita, zehazki, elementu-gakoenak ere.
- Korridore ekologikoaren eginkizuna bermatzen du, ibai-sistemen funtsezko ezaugarria. Beraz, alboko ekosistemekiko luzetarako eta zeharkako lotura oinarritzakoa den eremua osatzen du.
- Ur ekosistemaren eta lur ekosistemaren arteko trantsizio eremu gisa (ekotono) biodibertsitate handia du.

- Valderejoren kasuan, ibai-sistema ibarretako paisaiak egituratzeko eta dibertsifikatzeko elementu garrantzitsua da. Gauzak horrela, komeni da argitzea Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBEaren 'ibai-sistema' elementu gakoa bereziki ordezkatuta dagoela Purón ibaian eta bere ibaiadarretan, Molinos erreka ahaztu gabe. KBE-HBBEren barruan garrantzi gutxiago duten beste ur-ibilbu batzuk Sobróneko sektorean daude, eta iparraldetik hegoalderako norabidean doazen sakan multzo interesgarriak dira (Torca, Molino eta Valle); oso malkarrak dira, eta 800 metro baino gehiagoko aldea dute Ebroren eta mendizerraren kotarik altuenen artean. Aldizkako ur-ibilgu horiekin loturiko landarediak bat egin ohi du aldameneko serie potentzial klimatikoarekin, eta gutxitan bereiz daiteke ibaiertzeko berezko landaredia.
- Purón ibaiaren kasuarekin jarraitzeko, ibaiertzeko landarediak itsasbazterretan duen presentziak, gainera, ahalbidetu egiten du igaraba euroasiarrarentzako eta presentzia duten arrain-espezie interesgarrientzako babesguneak egotea, besteak beste, amuarrainaren eta barbo buztangorriaren kasuan. Horrez gain, ibaiertzeko landarediak uberuari itzala ematen dio eta makroornogabeei elikagaia; azken horiek arrainen elikagaia dira; uraren kalitatea hobetzen du, uberakara substantzia kutsakor eta solido eseki gutxiago iristea eragiten baitu. Intereseko hegaztientzat ere atseden hartzeko, elikatzeko eta mugitzeko bideak dira, hala nola, martin arrantzalearentzat edo uretako zozoarentzat.
- Purón ibaiertzeko basoak, nagusiki, landare multzo zabala osatzen du. EB KOD. 91E0* batasunerako interes eremuaren, *Alnus glutinosa* baso alubialen eta *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) espezieen habitatari dagokio. Batasunerako intereseko habitat hori Habitat Zuzentarauaren I. Eranskinean dago (92/43/CEE), eta, gainera, lehentasunezko eremutzat jotzen da.
- Ibai-sistemak, ibai-lurralde gisa ulertuta, zabalera eta jarraipen nahikoa duen eremua osatzen du. Ibai-sistemak ahalbidetuko luke dinamika hidrogeomorfologikoa kontserbatzea edo berreskuratzea, ibaiertzeko korridore etengabea (horrek dibertsitate ekologikoa bermatuko luke -Habitat Zuzentaraua-) eta ibai-sistemen eginkizun bioklimatikoa lortzea, egoera ekologiko egokia betetzea (Uraren 2000/60/CE Zuzentaraua), uholdeak naturalki xafraz estaltzea (Uholdeen 2007/60/CE Zuzentaraua), gainezka egin duten eremuak antolatze arazoak konpontzea eta ibai-paisaia hobetzea eta sendotzea³.
- Habitat Zuzentarauan sartutako batasunaren intereseko espezieak elikatzen eta babesten diren ingurunea da. Barbo buztangorriaren kasuan, Habitat Zuzentarauaren V. Eranskinean dago, eta Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoan espezie kaltebera gisa sailkatua. Populazio egonkorreko egoeran dago; populazio urriak edo oso urriak ditu Purón ibaian. Beste alde batetik, nabarmentzekoa da ibaiko karramarro autoktonoa; Habitat Zuzentarauaren II. eta V. Eranskinaren baitan dago, Espezie Mehatxatuen Espainiako Katalogoan "espezie kalteberatzat" jotzen da, eta, Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoan, berriz, "galtzeko arriskuan" dagoen espeziezkat. Ugaztun taldeari dagokionez, azpimarratzekoa da bisoi europarraren eta igaraba euroasiarraren presentzia; Bi espezieak Habitat Zuzentarauko II. eta IV. eranskinetan sartuta daude, eta galtzeko arriskuan daude Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoaren arabera.
- Fauna komunitatearen egoera onak adierazten du ibai ekosistema kontserbazio egoera onean dagoela.
- Igaraba euroasiarra, Habitat Zuzentarauko II. eta IV. eranskinetan sartuta dago, eta "galtzeko arriskuan" katalogatuta EAEn. Babes Bereziko Erregimenean dauden Basa Espezieen Zerrendan sartuta dago (*otsailaren 4ko 139/2011 Errege Dekretua*). Araban, 2004. urtean onetsitako Kudeaketa Plana dago.

³ Ollero A., Ibisate A., Elso J. CIREF 1. Zbk. Ohar teknikoak. *Ibai-lurraldea: berreskurapenerako eremua*.

- Bisoi europarra, Habitat Zuzentarauaren II. eta IV. eranskinetan (II eta IV. Eranskinak, 42/2007 Legea, abenduaren 13koa, Natur Ondareari eta Biodibertsitateari buruzkoa) dagoen espeziea. Bere kontserbazioa Europa mailan lehentasunezkoztat jotzen da. "Galtzeko arriskuan" dagoen espezie gisa agertzen da Espezie Mehatxatuen Espainiako Katalogoan eta EAeko Katalogoan. Arabako Lurralde Historikoan, 2003. urtean onetsitako Kudeaketa Plana dago.
- Ipurtats arrunta, adierazitako espezieen habitat berean dauden beste mustelido erdiakuatiko batzuk daude; besteak beste, ipurtats arrunta (*Mustela putorius*), Habitat Zuzentarauaren V. eranskinean sartuta dagoena. EAeko Katalogoan, espezie "bakan" gisa katalogatuta dago.
- Europan, erreka-errekako karramarro autoktonoa Habitat Zuzentarauaren II. eta V. Eranskinetan sartuta dago. Katalogo Nazionalean⁴, "kaltebera" gisa katalogatutako espeziea da. Euskal Autonomia Erkidegoan, desagertzeko arrisku larrian dago, eta Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoan⁵ galtzeko arriskuan dagoen espezie gisa sartuta dago.

6. Hegazti-fauna

- . Hegazti harkaiztarrak
- . Baso-hegaztiak
- . Mendiko hegaztiak
- . Landazabaleko hegaztiak

Arrazoiak

- Geologikoki, KBE-HBBE eremuan ageriko konplexutasuna dago, hala substratuen bariatateari dagokionez, nola egitura geomorfologikoei dagokienez.
- Gailurreria, erreka-zulo eta ibai-arroila ugari daude; besteak beste, Purón ibaiaren haitzartea, mendilerroa zeharkatzen duena. Ereku horiek habitat paregabea dira hegazti harraparien komunitate esanguratsu baterako. Horien artean, nabarmentzekoak dira nekrofagoak. Horietarako, KBE-HBBE Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroak baldintza ezin hobekak ditu.
- Hori dela eta, sai arreen eta sai zuri arrunten tokiko populazioak badirudi egonkor mantentzen direla denboran, eta benetako posibilitateak daude KBE-HBBE eremua berriz ere ugatzek kolonizatzeke, kontuan hartuta mendilerro honetan egon zela espezie honen Euskadiko azken unitate ugalkorra. Hona hemen mendilerroan habia egiten duten beste harrapari harkaiztar batzuk: arrano beltza, belatz handia eta hontz handia. Era berean, garrantzitsua da basa-hegaztien eta mendi-hegaztien komunitatea. Gainera, Valderejo haranean dibertsitate ornitiko handiko landazabaleko hegaztien komunitatea dago.
- Arrano-aztorea edo Bonelli arranoa azken garaian atzerakada handiena izan duen harrapari iberriarretako bat da. 70eko hamarkada amaieratik ezaguna da Toloño mendilerroa arrano-aztorearen hazkuntza lurraldea dela, 'Arabako mendebaldeko mendilerroak' ES-21000246 HBBEren baitan, eta gaur egun Araban okupatutako

⁴ Otsailaren 4ko 139/2011 Errege Dekretua, Babes Bereziko Erregimenean dauden Basa Espezieen Zerrenda eta Espezie Mehatxatuen Espainiako Katalogoa garatzeko.

⁵ AGINDUA, 2013ko ekainaren 18koa, Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburuarena, Basa eta Itsas Fauna eta Flora Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoa aldatzeko.

<p>bakarra da. Lurralde hau Araban eta Burgosen barrena hedatuta dago, eta bi probintzietan ditu habiagintzako areak. Arrano-aztoreak (<i>Aquila fasciata</i>) hazkuntza eremua izan du Sobrónen, gutxienez 70eko hamarkadatik duela gutxi arte.</p>	
<p>Hegazti harkaiztarrak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hegazti talde hau oso garrantzitsua da kontserbazioari dagokionez; izan ere, gaur egun harrapari harkaiztar europar gehienak kontserbazio egoera txarrean daude, eta, kasu askotan, Espainian daude populazio handienak kontinente mailan. Gauzak horrela, nabarmentzekoa da hegazti sarraskijale espainiarren populazioek EBn espezie horien gehiengo osatzen dutela (arrano beltza barne, aldizkako sarraskijaletzat har daitekeelako, eta, Europako populazioaren % 50 gainditzen du): % 98 arrano beltzak, % 94 sai arreak, % 82 sai zuriak eta % 66 ugatzak. - Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroko KBE-HBBEn, honako hauek egiten dute habia: sai zuriak (<i>Neophron percnopterus</i>), sai arreak (<i>Gyps fulvus</i>), arrano beltzak (<i>Aquila chrysaetos</i>), belatz gorriak (<i>Falco tinnunculus</i>), beltz handiak (<i>Falco peregrinus</i>) eta hontz handiak (<i>Bubo bubo</i>). Noizean behin, honako hauek ere ikus daitezke: ugatzak (<i>Gypaetus barbatus</i>), Bonelli arrano-aztorea (<i>Aquila fasciata</i>) eta abar. <p>Espezie horiek guztiak Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan jaso dira. Ugatza eta Bonelli arrano-aztorea Basa eta Itsas Fauna eta Flora Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan galtzeko arriskuan dauden espezie gisa agertzen dira, eta bakoitzak dagokion kudeaketa plana du onetsita. Sai zuria eta arrano beltza katalogo horretan kaltebera gisa jasotzen da. Hontz handia espezie bakana da EAEn, eta sai arrea interes bereziko gisa agertzen da.</p>
<p>Baso-hegaztiak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - HBBEko baso falkoniformeen komunitatea aberatsa eta askotarikoa da. Lekuaren zuhaitz eraketen dibertsitateari eta paisaiaren heterogeneotasunari esker, habi ekologiko interesgarriak sor daitezke hegazti talde honetarako. <p>Talde honen baitan, EAEn mailan katalogatutako basoko espezie ugari daude.</p>
<p>Mendiko hegaztiak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Larre, sastraka eta hartxingadi-harritza eremuetan ugaltu eta elikatzen dira, besteak beste honako hauek: mendi-tuntuna (<i>Prunella collaris</i>), txirta alpinoa (<i>Anthus spinoletta</i>), hegatzabal pirripioa (<i>Lullula arborea</i>), pitxartxar nabarra (<i>Saxicola rubetra</i>), buztangorri iluna (<i>Phoenicurus ochruros</i>), buztanzuri beltza (<i>Oenanthe oenanthe</i>), harkaitz-zozo gorria (<i>Monticola saxatilis</i>), belartxinga mokogorria (<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>) eta belartxinga mokohoria (<i>Pyrrhocorax graculus</i>) eta mendi-txirriskila (<i>Carduelis citrinella</i>). <p>Talde honen baitan, EAEn mailan katalogatutako mendiko espezie ugari daude.</p>
<p>Landazabaleko hegaztiak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Javier Villasantek eta bestek Valderejoko Parke Naturaleko hegazti faunaren komunitatei buruzko azterlanean deskubritu zuten dibertsitate ornitiko handiena landazabalean zegoela. <p>Komeni da kontuan hartzea nekazaritza eta abeltzaintza sistemiei loturiko hegaztien taldea dela azken hamarkadetan Europan populazio ugaltzaileak gehien jaitsi dituen hegazti eta fauna taldea, bereziki 28ko Europan (EB). SEO/BirdLifen arabera, nekazaritza</p>

inguruko hegaztiak, oro har, jaitsiera izan dute Espainian azken hamarkada eta erdian.

4.3. ELEMENTU GAKOEN ETA VALDEREJO PARKE NATURALAREN ZONIFIKAZIOAREN ARTEKO HARREMANA

KBE-HBBE eremu babestuaren zati batek Valderejoko Parke Naturalaren babesarekin bat egiten du; jarraian, aurreko atalean aipatutako elementu-gakoen banaketa eta Parke Naturaleko NBAPn zehaztutako zonifikazioak duten lotura azaltzen duen taula bat aurkezten da.

Elementu gakoa	Habitata	NBAPko zonifikazioa	Azalera (ha)	Eremu bakoitzeko hábitat %	KBE-HBBEko azaleraren %	Erlazioa duten espezieak
1. Basoak	9120	Nekazaritza-Abeltzaintzako zona	0,09	0,13	0,00	<ul style="list-style-type: none"> - Kiropteroak: <i>Myotis myotis</i>, <i>Barbastella barbastellus</i>. - Ugaztunak: <i>basa katua (Felis silvestris)</i>, <i>muxar grisa (Glis glis)</i> y <i>lepahoria (Martes martes)</i>. - Ornogabeak: <i>ropalozeroak (Euphydrias aurinia, Euplagia quadripunctaria)</i>. - Baso-hegaztiak.
		Mendi babeslea	46,82	71,69	1,31	
		Mendi babesleko erreserba integrala	17,93	27,46	0,50	
		Baso-ekoizpenerako aldea	0,47	0,72	0,01	
		Guztira (9120)	65,30	100%	1,83%	
	9180*	Nekazaritza-Abeltzaintzako zona	0,14	3,01	0,00	
		Mendi babeslea	2,04	44,17	0,06	
		Erreserba integrala	2,44	52,82	0,07	
		Guztira (9180*)	4,62	100%	0,13%	
	9240	Nekazaritza-Abeltzaintzako zona	0,80	1,29	0,02	
		Abeltzaintza estensiboko zona	6,06	9,82	0,17	
		Mendi babeslea	43,44	70,40	1,22	
		Erreserba integrala	3,32	5,38	0,09	
		Mendi babesleko erreserba integrala	0,14	0,23	0,00	
		Landaguneko lurzoru urbanizaezina	0,28	0,46	0,01	
		Landaguneko lurzoru urbanizagarria	0,79	1,29	0,02	
		Guztira (9240)	61,71	100%	1,73%	
	9340	Nekazaritza-Abeltzaintzako zona	0,61	0,10	0,02	
		Abeltzaintza estensiboko zona	41,58	7,20	1,17	
		Mendi babeslea	313,36	54,25	8,79	
		Erreserba integrala	200,69	34,74	5,63	
		Mendi babesleko erreserba integrala	0,58	0,10	0,02	
		Baso-ekoizpenerako aldea	20,81	3,60	0,58	
		Guztira (9340)	577,63	100,00%	16,20%	

Elementu gakoa	Habitata	NBAPko zonifikazioa	Azalera (ha)	Eremu bakoitzeko hábitat %	KBE-HBBEko azaleraren %	Erlazioa duten espezieak
2. Txilardi-	4030	Abeltzaintza estensiboko zona	3,86	94,24	0,11	- <i>Orchis</i>

Elementu gakoa	Habitata	NBAPko zonifikazioa	Azalera (ha)	Eremu bakoitzeko hábitat %	KBE-HBBEko azaleraren %	Erlazioa duten espezieak
otadi-larreen mosaikoa		Mendi babeslea	0,16	4,02	0,00	<i>cazorlensis</i> , <i>Paeonia officinalis</i> subsp. <i>Microcarpa</i> , <i>Ephedra nebrodensis</i> , <i>Narcissus asturiensis</i> , etc. - Kiropteroak: <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> . - Mendiko eta landazabaleko hegaztiak.
		Erreserba integrala	0,07	1,74	0,00	
		Guztira (4030)	4,10	100%	0,11%	
	4060	Abeltzaintza estensiboko zona	8,94	51,00	0,25	
		Mendi babeslea	3,49	19,89	0,10	
		Erreserba integrala	5,11	29,11	0,14	
		Guztira (4060)	17,54	100%	0,49%	
	4090	Nekazaritza-Abeltzaintzako zona	11,34	1,39	0,32	
		Abeltzaintza estensiboko zona	530,58	64,89	14,88	
		Mendi babeslea	198,88	24,32	5,58	
		Erreserba integrala	30,80	3,77	0,86	
		Mendi babesleko erreserba integrala	0,42	0,05	0,01	
		Landaguneko lurzoru urbanizaezina	0,02	0,00	0,00	
		Baso-ekoizpenerako aldea	45,62	5,58	1,28	
		Guztira (4090)	817,66	100,00%	22,93%	
	5110	Abeltzaintza estensiboko zona	2,97	5,25	0,08	
		Mendi babeslea	23,23	41,04	0,65	
		Erreserba integrala	30,40	53,71	0,85	
		Guztira (5110)	56,61	100,00%	1,59%	
	5210	Erreserba integrala	3,44	100,00%	0,10	
		Guztira (5210)	3,44	100,00%	0,10	
	6170	Nekazaritza-Abeltzaintzako zona	1,16	0,46	0,03	
		Abeltzaintza estensiboko zona	174,04	68,69	4,88	
		Mendi babeslea	53,15	20,98	1,49	
		Erreserba integrala	18,47	7,29	0,52	
		Mendi babesleko erreserba integrala	0,05	0,02	0,00	
		Baso-ekoizpenerako aldea	6,48	2,56	0,18	
		Guztira (6170)	253,35	100,00%	7,10%	
	6210	Nekazaritza-Abeltzaintzako zona	21,22	22,17	0,60	
		Abeltzaintza estensiboko zona	53,15	55,52	1,49	
		Mendi babeslea	8,81	9,20	0,25	
		Erreserba integrala	0,05	0,05	0,00	
		Landaguneko lurzoru urbanizaezina	0,27	0,29	0,01	
Landaguneko lurzoru urbanizagarria		0,24	0,25	0,01		
Baso-ekoizpenerako aldea		11,99	12,52	0,34		
Guztira (6210)		95,73	100,00%	2,68%		
6230*	Abeltzaintza estensiboko zona	5,25	60,68	0,15		
	Mendi babeslea	2,32	26,87	0,07		
	Erreserba integrala	0,00	0,00	0,00		
	Baso-ekoizpenerako aldea	1,08	12,44	0,03		

Elementu gakoa	Habitata	NBAPko zonifikazioa	Azalera (ha)	Eremu bakoitzeko hábitat %	KBE-HBBEko azaleraren %	Erlazioa duten espezieak
		Guztira (6210)	8,64	100,00%	0,24%	
	2. Guztira		1257,07		35,25%	

Elementu gakoa	Habitata	NBAPko zonifikazioa	Azalera ⁶ (ha)	Eremu bakoitzeko hábitat %	KBE-HBBEko azaleraren %	Erlazioa duten espezieak
3. Leizeak, harkaitzak eta lotutako habitatak	8310	-	-	-	-	- <i>Kiropteroak:</i> <i>Miniopterus schreibersii.</i> - <i>Hegazti harkaiztarrak.</i>
	8130, 8210	Abeltzaintza estensiboko zona	9,57	13,03	0,27	
		Mendi babeslea	27,52	37,48	0,77	
		Erreserba integrala	32,34	44,04	0,91	
		Mendi babesleko erreserba integrala	1,10	1,49	0,03	
		Baso-ekoizpenerako aldea	2,84	3,86	0,08	
		Landaguneko lurzoru urbanizaezina	0,07	0,10	0,00	
		Guztira (8130, 8210)	73,44	100%	2,06%	
	6430	Abeltzaintza estensiboko zona	0,02	13,11	0,00	
		Mendi babeslea	0,03	16,09	0,00	
		Erreserba integrala	0,09	56,36	0,00	
		Mendi babesleko erreserba integrala	0,02	14,44	0,00	
		Guztira (6430)	0,16	100%	0%	
	3. Guztira		73,60		2,06%	

Elementu gakoa	Habitata	NBAPko zonifikazioa	Azalera (ha)	Eremu bakoitzeko hábitat %	KBE-HBBEko azaleraren %	Erlazioa duten espezieak
4. Hezeguneak	3140 3150	Mendi babeslea	0,09	97,69	0,00	- <i>Anfibioak:</i> <i>Uhandre alpetarra (Ichthyosaura alpestris), Hegoaldeko apo pintatua (Discoglossus jeanneae) eta apo lasterkaria (Bufo calamita).</i>
		Abeltzaintza estensiboko zona	0,002	2,31	0,00	
		Guztira (3140, 3150)	0,09	100%	0%	
	7220* 7230	Mendi babeslea	0,04	20,32	0,00	
		Erreserba integrala	0,07	37,06	0,00	
		Mendi babesleko erreserba integrala	0,03	12,74	0,00	
		Baso-ekoizpenerako aldea	0,06	29,88	0,00	
		Guztira (7210*, 7220*, 7230)	0,20	100%	0,01%	
	4. Guztira		0,29		0,01%	

Elementu gakoa	Habitata	NBAPko zonifikazioa	Azalera (ha)	Eremu bakoitzeko hábitat %	KBE-HBBEko azaleraren %	Erlazioa duten espezieak
----------------	----------	---------------------	--------------	----------------------------	-------------------------	--------------------------

⁶ 8310 habitatean azalera azaldu beharrean leizeen kopurua adierazten da.

Elementu gakoa	Habitata	NBAPko zonifikazioa	Azalera (ha)	Eremu bakoitzeko hábitat %	KBE-HBBEko azaleraren %	Erlazioa duten espezieak
5. Ibai-sistema	91E0*	Nekazaritza-Abeltzaintzako zona	0,80	1,29	0,02	- Ugaztunak: igaraba (<i>Lutra lutra</i>), bisoi europarra (<i>Mustela lutreola</i>) eta ipurtatsa (<i>Mustela putorius</i>). - Ornogabeak: ibai-karramarro autoktonoa (<i>Austrapotamobius italicus</i>).
		Abeltzaintza estensiboko zona	6,06	9,82	0,17	
		Mendi babeslea	43,44	70,40	1,22	
		Erreserba integrala	3,32	5,38	0,09	
		Mendi babesleko erreserba integrala	0,14	0,23	0,00	
		Landaguneko lurzoru urbanizaezina	0,28	0,46	0,01	
		Landaguneko lurzoru urbanizagarria	0,79	1,29	0,02	
		Baso-ekoizpenerako aldea	6,87	11,14	0,19	
	Guztira (91E0*)	61,71	100%	1,73%		
5. Guztira		61,71		1,73%		

5. ELEMENTU GAKOEN KONTSERBAZIO EGOERA. PRESIOAK ETA MEHATXUAK

Aurreko atalean identifikatutako KBE-HBBEren elementu gakoak hautatu ondoren, atal honetan horien 'kontserbazio-egoerak' zehazten dira, baita elementuen kontserbazio-egoera baldintzatzen duten faktoreak ere.

Atal hau eremuko elementu gakoak diren habitat eta/edo espezieen arabera egituratu da, eta bakoitzarentzat ondorengo alderdiak deskribatzen dira:

- Kontserbazio-egoera orokorra
- Presio eta mehatxu nagusiak
- Beste alderdiak edo baldintzatzaileak

1. Basoak

- **Karraskadiak, erkameztiak, hariztiak, pagadiak, amildegietako basoak eta haltzadiak/sahastiak** (9340, 9240, 9230, 9260, 9120, 9150, 9180*, 91E0*⁷ eta 92A0 EB KOD).
- ***Pinus pinaster*-en pinudiak** (9540 EB KOD)
- **Intereseko lotutako fauna:**
 - Kiropteroak: *Myotis myotis*, *Barbastella barbastellus*.
 - Ugaztunak: basakatua (*Felis silvestris*), muxar grisa (*Glis glis*) eta lephoria (*Martes martes*).
 - Baso-hegaztiak: (Hegaztiak elementu gakoan ikus).
 - Ornogabeak: ropalozeroak (*Euphydryas aurinia*, *Euplagia quadripunctaria*).

⁷ Sobróneko eremu batean dagoen azalera txiki bat da. 91E0* habitataren gainerakoa ibai-sistemaren elementuaren baitan dago.

Kontserbazio-egoera

Batasunerako intereseko habitatak:

9340 EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera	x			
Egitura eta funtzioak		x		
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

9240, 9230, 9120, 9150, 9260, 91E0* EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera		x		
Egitura eta funtzioak		x		
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

9180* EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera	x			
Egitura eta funtzioak	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

92A0 EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera		x		
Egitura eta funtzioak		x		
Etorkizuneko igurikapenak		x		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

9540 EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena		x		
Azalera			x	
Egitura eta funtzioak		x		
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera			Txarra	

Lotutako intereseko fauna:

Kiropteroak	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena				x
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Basakatua	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			

Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Muxar grisa	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Lepahoria	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak		x		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Euphydryas aurinia	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Euplagia quadripunctaria	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Presioak eta mehatxuak

- Basoak: Karraskadiak (9340 EB KOD.):
 - Artzaintza basoetan (B06).
 - Txangozaletasuna (G01.02).
 - Bilketa (onddoak eta abar) (F04.02).
- Basoak: Erkameztiak, pagadiak, ameztiak, gaztainadiak eta haltzadiak (9240, 9120, 9230, 9260 eta 91E0* EB KOD.).
 - Espezie arteko lehia (K04.01).
 - Hesi eta baso edo zuhaixkak ezabatzea (A10.01).
 - Artzaintza basoetan (B06).
 - Basoak garbitzea (B02.06).
 - Ateratze ez intentsiboak (B02.05).
 - Txangozaletasuna (G01.02).

- Bilketa (onddoak eta abar) (F04.02).
- Basoak: Amildegietako basoak (9180* EB KOD.):
 - Ez da presiorik detektatu (X).
- Sahastiak eta Mediterraneoko makaldiak (KOD EB 92A0):
 - Errepideak eta autopistak (D01.02).
- Itsas pinuko basoak (KOD EB 9540):
 - Ateratze ez intentsiboak (B02.05).
 - Artzaintza basoetan (B06).
 - Suteak (J01.01).

Lotutako faunari eragiten dioten presio eta mehatxu nagusiak adierazitakoekiko arruntak dira.

Beste faktore eta baldintzatzaile batzuk

- EAEko 1994-2030 Baso Planak bost helburu estrategiko ditu eta hainbat jarraibide ezartzen ditu berriazko ekintzen bidez garatzeko.
- Suteei Aurrea Hartzeko, Suteak Itzaltzeko eta Salbamendurako Arabako Foru Plana martxoaren 15ean Diputatuen Kontseiluak hartutako 222/2005 erabakiaren bidez onetsi zen, eta Arabako Suteak Itzaltzeko eta Salbamendurako Eskualdeko Unitateak (SISEU) sortu eta abian jartzea datza, horien artean, Gaubea Unitatea.
- Valderejo Parke Naturala erabiltzeko eta kudeatzeko plan nagusia (174/1995 Dekretua, 155/1997 Dekretuak aldatu duena), Valderejoko Parke Naturalaren naturako elementuen erabilera eta aprobetxamendua arautzen duena. Urriaren 13ko 648/2010 Erabakiaren bidez, hasierako onespina eman zitzaion Valderejoko Parke Naturalaren Erabilera eta Kudeaketarako III. Plan Eraentzaileari.
- Valderejoko Parke Naturaleko Natur Baliabideen Antolamendurako Plana (3/1992 Dekretua, urtarrilaren 14koa), lurraldearen zonifikazioa edo eremu-banaketa agintzen duena, eremu bakoitzaren erabilera arautzeaz gain.
 - Parke Naturalaren Zonifikazioa (NBAP) (ikus 4.3 atala, elementu gakoan eta Valderejoko parke naturalaren zonifikazioaren arteko harremana).
- 16/1994 Legea, ekainaren 30ekoa, Euskal Autonomia Erkidegoko Naturaren Kontserbazioari buruzkoa.
- 11/2007 Mendien Foru Araua, martxoaren 26koa.
- 139/2011 Errege Dekretua, otsailaren 4koa, Babes bereziko erregimenean dauden basa-espezieen zerrenda eta Espezie Mehatxatuen Espainiako Katalogoa garatzeari buruzkoa.
- 630/2013 Errege Dekretua, abuztuaren 2koa, espezie exotiko inbaditzaileen Espainiako katalogoa arautzen duena.
- 167/1996 Dekretua, basoko eta itsasoko fauna eta florako espezie mehatxatuen EAEko katalogoa arautzen duena eta ondorengo aldaketak (2011ko urtarrilaren 10ean eta 2013ko ekainaren 18an).
- Kiroptero espezie guztiak Habitat Zuzentarauko IV. eranskinean sartuta daude. Horiez gain, **Barbastella barbastellus**, *Miniopterus schreibersii*, **Myotis myotis**, *Rhinolophus hipposideros* eta *Rhinolophus ferrum-equinum* espezieak ere aipatu Zuzentzarauaren II. eranskinean daude.

2. Txilardi-otadi-larreen mosaikoa

- **Eremu epeleko txilardiak eta sasiak** (4030, 4060 eta 4090 EB KOD.)
- **Sasi esklerofikoak** (5110 eta 5210 EB KOD.)
- **Belar formazio naturalak eta erdi-naturalak** (6170, 6210, 6220 eta 6230* EB KOD.)
- **Intereseko lotutako flora:**
 - *Orchis cazorlensis, Paeonia officinalis* susbp. *Microcarpa, Ephedra nebrodensis, Narcissus asturiensis, etc.*
- **Intereseko lotutako fauna:**
 - Mendi eta landazabal hegaztiak: (Hegaztiak elementu gakoan ikus).
 - Kiropteroak: *Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros.*

Kontserbazio-egoera

Batasunerako intereseko habitatak:

4030, 4060, 4090 EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera	x			
Egitura eta funtzioak	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

5110, 5210 EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera	x			
Egitura eta funtzioak	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

6170, 6210, 6220, 6230* EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera	x			
Egitura eta funtzioak	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

Lotutako intereseko flora:

<i>Orchis cazorlensis</i>	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena		x		
Populazioa			x	
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera			Txarra	

<i>Ephedra nebrodensis</i>	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena		x		
Populazioa			x	
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera			Txarra	

<i>Narcissus asturiensis</i>	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa	x			
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

Lotutako intereseko fauna

Kiropteroak	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena				x
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Presioak eta mehatxuak

- Eremu epeleko txilardiak eta sasiak (4030, 4060 eta 4090 EB KOD.):
 - Artzaintza sistema bertan behera uztea, artzaintzarik eza (A04.03).
 - Ahuntzen artzaintza ez intentsiboa (A04.0204).
 - Txangozaletasuna (G01.02).
 - Higatzea ((K01.01).
 - Zapaltzea (G05.01).
- Sasi esklerofiloak (5110 eta 5210 EB KOD.):
 - Artzaintza ez intentsiboa (A04).
- Belar formazio naturalak eta erdi-naturalak (6170, 6210, 6220 y 6230* EB KOD.):
 - Artzaintza sistema bertan behera uztea, artzaintzarik eza (A04.03).
 - Ahuntzen artzaintza ez intentsiboa (A04.0204).
 - Laborantzak (A01).

- Txangozaletasuna (G01.02).
- Zapaltzea (G05.01).
- Higatzea ((K01.01).

Lotura duen floran eragina duten presio eta mehatxu nagusiak honakoak dira:

Orchis cazorlensis: ez dira ezagutzen zein izan daitezkeen mehatxu zuzenak. Ale gutxi izateak dakar taxoi honek populazio txikitako arazo genetikoei eta ugaltzeko arazoei loturiko arrisku naturalen menpe egotea (K05). Beste alde batetik, euren banaketa eremuan dagoen ganaduak populazioan eragina izan dezake (A04.02). Landa-lana egitean, ahuntz ganaduko zenbait aleren presentzia ikusi da (A04.02.04) Coronas eta Recuenco artean.

Ephedra nebrodensis: ez dira ezagutzen zein izan daitezkeen mehatxu zuzenak. Ale gutxi izateak dakar taxoi honek populazio txikitako arazo genetikoei eta ugaltzeko arazoei loturiko arrisku naturalen menpe egotea (K05). Beste alde batetik, euren banaketa eremuan dagoen ganaduak populazioan eragina izan dezake (A04.02).

Narcissus asturiensis: espeziearen kontserbazio egoeraren inguruko bi afekzio mota detektatu dira: etengabeko zapalketaren ondoriozkoak, hala landareen kasuan nola horien habitataren kasuan, eta ganaduaren presentzia esanguratsua (A04.02). Halaber, presio esanguratsua eragiten dute txangozaleek, loreen bilketa egin dutenean (F04.01). Sobrónen kasuan, zehazki, beste eragin bat sumatu da, baso erabilerarena (B02).

Lotutako faunari eragiten dioten presio eta mehatxu nagusiak adierazitakoekiko arruntak dira.

Beste faktore eta baldintzatzaile batzuk

- Aplikatzekoak dira '1. Basoak' elementu gakoan aipatutako baldintzatzaileak..
- Parke Naturalaren Zonifikazioari (NBAP) dagokionez (begiratu 4.3 atala, *elementu gakoan eta Valderejoko parke naturalaren zonifikazioaren arteko harremana*).
- Floraren hainbat espeziek babespeko legezko estatusa dute EAEn. Gainera, horietako bat, *Narcissus asturiensis*, Habitat Zuzentarauaren II. eranskinean sartuta dago.
- KBE-HBBEn dagoen nabarmendu beharreko beste espezie batek, *Orchis cazorlensis*-ek, Eusko Jaurlaritzak 2011n eginiko Berreskuratze Planaren proposamena du.
- Kiroptero espezieek babespeko legezko estatusa dute EAEn, Espezie mehatxatuen EAEko katalogoa. Horiek guztiak Habitat Zuzentarauko IV. eranskinean sartuta daude. Horiez gain, *Barbastella barbastellus*, *Miniopterus schreibersii*, *Myotis myotis*, ***Rhinolophus hipposideros*** eta ***Rhinolophus ferrum-equinum*** espezieak ere aipatu Zuzentarauaren II. eranskinean daude.

3. Leizeak, harkaitzak eta lotutako habitatak

- **Haitzetako habitatak eta leizeak** (8130, 8210 eta 8310 EB KOD.)
- **Mendiko megaforbioak** (6430 EB KOD.)
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Kiropteroak: *Miniopterus schreibersii*.

- Hegazti-fauna harkaiztarrak: (Hegaztiak elementu gakoan ikus).

Kontserbazio-egoera

Batasunerako intereseko habitatak:

8210, 8310 EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera	x			
Egitura eta funtzioak	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

8130 EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera	x			
Egitura eta funtzioak		x		
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

6430 EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera	x			
Egitura eta funtzioak	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

Kiropteroak	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena				x
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera				Ezezaguna

Lotutako intereseko fauna:

Presioak eta mehatxuak

- Haitzetako habitatak eta leizeak (8210 eta 8310 EB KOD.):
 - Ez da presiorik detektatu (X).
- Hartzingadiak eta mendiko megaforbioak (8130 eta 6430 EB KOD.)
 - Artzaintza ez intentsiboa (A04) eta basoko artzaintza (B06).

Lotura duen faunari eragiten dioten presio eta mehatxu nagusiak adierazitakoekiko arruntak dira.

Beste faktore eta baldintzatzaile batzuk

- Aplikatzekoak dira '1. Basoak' elementu gakoan aipatutako baldintzatzaileak.
- Parke Naturalaren Zonifikazioari (NBAP) dagokionez (begiratu 4.3 atala, *elementu gakoan eta Valderejoko parke naturalaren zonifikazioaren arteko harremana*).
- Kiroptero espezieek babespeko legezko estatusa dute EAEn, Espezie mehatxatuen EAeko katalogoa. Horiek guztiak Habitat Zuzentarauko IV. eranskinean sartuta daude. Horiez gain, *Barbastella barbastellus*, ***Miniopterus schreibersii***, *Myotis myotis*, *Rhinolophus hipposideros* eta *Rhinolophus ferrum-equinum* espezieak ere aipatu Zuzentarauaren II. eranskinean daude.

4. Hezeguneak

- **Habitats lenitikoak** (3140 eta 3150 EB KOD)
- **Habitat higro-zohikatzak** (7210*, 7220* eta 7230 EB KOD)
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Anfibioak: Uhandre alpetarra (*Ichthyosaura alpestris*), Hegoaldeko apo pintatua *Discoglossus jeanneae* eta apo lasterkaria (*Bufo calamita*).

Kontserbazio-egoera

Batasunerako intereseko habitatak:

3140, 3150 EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera	x			
Egitura eta funtzioak	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

7210*, 7230 EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera	x			
Egitura eta funtzioak	x			
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

7220* EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Azalera	x			
Egitura eta funtzioak	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

Lotutako intereseko fauna:

<i>Ichthyosaura alpestris</i>	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
--------------------------------------	---------	-----------	--------	-----------

Hedapena	x			
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata		x		
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

<i>Bufo calamita</i>	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa	x			
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

<i>Discoglossus jeanneae</i>	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena		x		
Populazioa			x	
Espeziearentzat habitata		x		
Etorkizuneko igurikapenak				x
Kontserbazio-egoera			Txarra	

Presioak eta mehatxuak

- Habitat lenitikoak (3140 eta 3150 EB KOD.):
 - Ez da presiorik detektatu (X).
- Habitat higo-zohikatzak (7210*, 7220* eta 7230 EB KOD.):
 - Ganadu estentsiboaren presentzia, basoko artzaintza (B06).

KBE-HBBE Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa kudeatzeko orduan kontuan hartu beharreko alderdi negatiboak berdinak dira lurralde guztian:

- Habitata aldatzea (J03.01).
- Produktu fitosanitarioen erabilera (A08).
- Harrapatzeak (D01.02).
- Zapaltzea (G05.001).

Beste faktore eta baldintzatzaile batzuk

- Euskal Autonomia Erkidegoko Hezeguneen Lurraldeko Sektore Plana eta 2011ko maiatzaren 3ko Agindua, Ingurumen, Lurralde Antolamendu, Nekazaritza eta Arrantza Saileko buruarena, Euskal Autonomia Erkidegoko Hezeguneen Inbentarioa aldatzen duena.
- Era berean, aplikatzekoak dira aurreko elementuetan adierazitako baldintzatzaile guztiak.
- Parke Naturalaren Zonifikazioari (NBAP) dagokionez (begiratu 4.3 atala, *elementu gako* eta *Valderejoko parke naturalaren zonifikazioaren arteko harremana*).

5. Ibai-sistema

- **Ibaiertzeta landaredia** (91E0* EB KOD.)
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Ugaztunak: igaraba (*Lutra lutra*), bisoi europarra (*Mustela lutreola*) eta ipurtatsa (*Mustela putorius*).
 - Ornogabeak: ibai-karramarro autoktonoa (*Austrapotamobius italicus*).

Kontserbazio-egoera

Lurreko korridorea:

91E0* EB KOD.	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	X			
Azalera		X		
Egitura eta funtzioak		X		
Etorkizuneko igurikapenak	X			
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Ur-korridorea: Oro har, KBE-HBBEko uren kalitatea ona dela esan daiteke.

Valderejo sektoreko uraren kalitatea		
Estazioa (tartea)	Kalitate fisiko-kimikoa	Kalitate biologikoa
PUR080	Ona	Ona

Aireko korridorea: Hainbat linea elektrikok gurutzatzen dute ibai-sistema edo hortik oso hurbil eta paraleloan igarotzen dira.

Lotutako intereseko fauna:

Igaraba	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	X			
Populazioa				X
Espeziearentzat habitata		X		
Etorkizuneko igurikapenak		X		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Bisoi europarra	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena		X		
Populazioa			X	
Espeziearentzat habitata		X		
Etorkizuneko igurikapenak			X	
Kontserbazio-egoera			Txarra	

Ipurtatsa	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	X			
Populazioa				X
Espeziearentzat habitata	X			
Etorkizuneko igurikapenak	X			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

<i>Austrapotamobius italicus</i>	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena			X	

Populazioa				X
Espeziearentzat habitata			X	
Etorkizuneko igurikapenak			X	
Kontserbazio-egoera			Txarra	

Presioak eta mehatxuak

Lurreko korridorea:

- Oihanpearen murrizketa esanguratsua (B02.03, J03.01), behi- eta zaldi-ganaduaren presentziaren ondorioz (A04).
- Baso landaketak (B01.02, J03.02).

Ur korridorea:

Balizko hiri isuriei dagokienez, Purón-A masa naturalak presio orokor baxua du (H. Fraile & J.A. Arrate, 2009). Hala ere, *ganadu ustiatagietako instalazioetako ganaduaren maneia (nagusiki ibilgura sartzea) eta horien azpiproduktuena (simaurtegia) Purón ibaiko uren kalitatea okertzeko faktore larri gisa egiaztatu da. (...) ibai honen kutsadurak, abeltzaintza jarduerari dagokionez, jatorri konbinatua, aldizkakoa (...) eta zehaztugabea eragiten du (uzta zelaien ongarritze organikoaren eta/edo mineralaren jarduerak).*

Aurreko paragrafoan xedatutakoari dagokionez, ia Parke Natural osoak kalteberatasun handia edo oso handia du akuiferoen kutsadurari dagokionez, mendebalderago dagoen zerrenda estu batean izan ezik. *Sega-belardien kasuan, pitzadurazko iragazkortasun gutxiko eremuan egon arren, margokareharriekin, tuparri kareharriekin eta kalkarenitekin tartekatutako material baten ganean jartzen dira, eta horrek xedatzen du ura akuiferora bideratzeko eremua izatea, material iragazkorak eta iragazgaitzak tartekatzearen ondorioz. Horri akuiferotik gertu egotea gaineratzen bazaio, eremua kalteberatasun handikotzat jotzea dakar. Hori guztia dela eta, urak eremu horietan sortutako ustezko substantzia kutsatzaileak eramatean, azaleko sare hidrografikora iristiaz gain, neurri handi batean lur azpiko akuiferotik igaroko lirateke.*

Zeharkaezintzat jo den oztopo bat aurkitu bada ere (J02.12.02), ibaiaren izaera fluktuatzaileak berak (K01.03) eragozten ditu arrain faunaren joan-etorriak Purón ibaiaren goi-ibarrean, Polledo erreka-esteko bokaleaz harago.

Beste alde batetik, hainbat ur hartune aurkitu dira Leronetik (J02.06.02) datozen iturburu-esteko batean. Parketxeko langileek emandako informazioaren arabera, hartune horiek Lalastra herrian nahiz inguruko abeltzaintzaren eskaerak hornitzen ditu.

Aire-korridorea:

Kable elektriko guztiak (D02.01) ez daude balizatuta, hegazti-faunak talka egin ez dezan. EAE hegazti faunaren gaineko kable elektrikoaren ondoriozko arriskua gutxiagotzeko berriazko araudi elektroteknikorik ez duten autonomia erkidegoetako bat da.

Lotutako faunari eragiten dioten presio eta mehatxu nagusiak adierazitakoekiko arruntak dira.

Beste faktore eta baldintzatzaile batzuk

- 1/2001 Legegintzako Errege Dekretua, uztailaren 20koa, Uren legearen testu bateginarena, estatuko oinarritzko legeria.
- 9/2008 Errege Dekretua, urtarrilaren 11koa, Jabari Publiko Hidraulikoaren

Erregelamendua (JPHE) aldatzen duena: JPHren arauketak ezartzen ditu, baita zor eremua ere, jabari publiko hidraulikoaren egoera babesteko, ur ekosistemen hondamena prebenitzeko, hobetzen laguntzeko.

- 907/2007, uztailaren 6koa, Plangintza Hidrologikoaren Erregelamendua onesten duena. Errege Dekretuak dakar araudia 2000/60/CE Zuzentarautik (UEZ) eratorritako eskakizun berrietara egokitzea. Arau hori garrantzitsua da plangintza hidrologikoa UEZtik ondorioztatzen diren eskakizun berrietara egokitzeko.
- Ebroren Plan Hidrologikoa: duela gutxi onetsi da, eta hainbat zehaztapen jasotzen ditu. Horiek Natura 2000 Sarea kudeatzeko legezko baldintzatzaileak dira.
- Plangintza hidrologikoaren argibide (PHA) berria, irailaren 10eko ARM/2656/2008 aginduaren bidez onetsitakoa: plan hidrologiko berrietarako honako hau adierazten du: *"emari ekologikoek edo ingurumen eskakizunek ez dute erabilera izaera izango, eta ustiaketa sistemei oro har ezartzen zaien mugatzat hartu behar dira"*.
- Ibaiertz eta errekaen antolamendurako lurraldeko sektore plana (Mediterraneoko isurialdea) abenduaren 28ko 455/1999 Dekretuaren bidez onetsi da (2000ko urtarrilaren 26an argitaratu zen EHAAn). Aipatzen den moduan, *Parke Natural izendatutako eremutzat jotzen bada... edo "Natura 2000" Europako Sare Ekologikoaren baitan badago, ibilgua babesteko eremuaren definizioa eta ibaiertzetan baimendutako, onartutako eta debekatutako erabilera eta jardueren ezarpena dagozkien antolamendurako dokumentuetan ezarritakoak izango dira (onetsitakoak edo etorkizunean onetsiko direnak)*.
- Aplikatzekoak dira aurreko elementuetan adierazitako baldintzatzaile guztiak.
- Parke Naturalaren Zonifikazioari (NBAP) dagokionez (begiratu 4.3 atala, elementu gakoan eta Valderejoko parke naturalaren zonifikazioaren arteko harremana).
- Arabako Foru Aldundiak kudeaketa planak onetsi ditu, eta horien aplikazio eremua bat dator bete-betean Arabako Lurraldeko Historikoko sare hidrografikoarekin, Valderejoko sare hidrografikoa barne.
 - Europako bisoiaren (*Mustela lutreola*) kudeaketa plana Arabako Lurralde Historikoan (322/2003 Foru Agindua, azaroaren 7koa). Hainbat neurri aurreikusten ditu espeziea eta bere habitata berreskuratzeko
 - Arabako Lurralde Historikoan Igarabaren -*Lutra lutra* (Linnaeus, 1758)-Kudeaketa Plana (880/2004 Foru Agindua, urriaren 27koa). Honela definitzen du 4. artikuluan: *kudeaketa plan honen aplikazio eremua Arabako sare hidrografiko guztiak osatzen du.*

Zenbait autorek adierazi dute Araban espezie horren edo beste espezie mehatxatu batzuen kudeaketa egiteko funtsezko alderdia dela ibaiertzeko basoa berreskuratzea. Bereziki aipatu dute beharrezkoa dela *"egungo makaldien kudeaketa aldatzea ibaiertzeko baso errealak eta iraunkorrak berreskuratzeko, baita babesleku inguruak ere"* (López de Luzuriaga García, J. Enero, 2009. Igarabari buruzko ikerketa Arabako Lurralde Historikoan 2007-2008).

6. Hegazti-fauna

- . Hegazti harkaiztarrak
- . Baso-hegaztiak
- . Mendiko hegaztiak

. Landazabaleko hegaztiak

Kontserbazio-egoera

Hegazti harkaiztarrak

Ugatza	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena			x	
Populazioa			x	-
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak		x		
Kontserbazio-egoera			Txarra	
Saizuria	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena			x	
Populazioa			x	
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak			x	
Kontserbazio-egoera			Txarra	

Sai arrea	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa	x			
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			
Bonelli arranoa	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena			x	
Populazioa			x	
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak			x	
Kontserbazio-egoera			Txarra	

Arrano beltza	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa	x			
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			
Belatz handia	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa	x			
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			
Hontza haundia	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa	x			
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

Baso-hegaztiak

Okil beltza (<i>Dryocopus martius</i>)	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa	x			
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

Buztangorri argia (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena			x	
Populazioa			x	
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak			x	
Kontserbazio-egoera			Txarra	

Aurrez aipatutako espezieen gain, honakoak ere azpimarragarriak dira:

Zapelaitz liztorjalea (<i>Pernis apivorus</i>)	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa	x			
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

Arrano sugezalea (<i>Circaetus gallicus</i>)	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

Arrano txikia (<i>Hieraaetus pennatus</i>)	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa	x			-
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak	x			
Kontserbazio-egoera	Aldekoa			

Mendiko hegaztiak

Jarraian, talde honen espezie adierazgarrietariko bik eremuan duten kontserbazio-egoera baloratzen da:

Pirripioa (<i>Lululla arborea</i>)	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena		x		
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata		x		
Etorkizuneko igurikapenak			x	
Kontserbazio-egoera			Txarra	

Belatxinga mokogorria (<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>)	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak		x		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Landazabaleko hegaztiak

Jarraian, talde honen zenbait espezie adierazgarri eremuan duten kontserbazio-egoera baloratzen da:

Mirotz zuria (<i>Circus cyaneus</i>)	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena			x	
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak		x		
Kontserbazio-egoera			Txarra	

Antzandobi arrunta (<i>Lanius collurio</i>)	Desegokia	Txarra	Ezezaguna	Aldekoa
Hedapena	x			
Populazioa				x
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak		x		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Landa txirta (<i>Anthus campestris</i>)	Aldekoa	Desegokia	Txarra	Ezezaguna
Hedapena	x			
Populazioa	x			
Espeziearentzat habitata	x			
Etorkizuneko igurikapenak		x		
Kontserbazio-egoera		Desegokia		

Presioak eta mehatxuak

Gizakiek sorturiko eragozpenak

Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBE leku erakargarria da mendizaletasuna eta xendazaletasuna egiteko. Txangozaleen joan-etorriek, ugalketa garaian, harrapari harkaiztarrek habia uztea eragin dezake. Hazkuntza lurraldeetan gizakien eragin ditzaketen kalteberatasun handiena araldien, arrautzak errutearen eta inkubatzeko estadioen artean sortzen da (G01). Ugalketa arrakastaren murrizketa

sortzen da, habiak suntsitu edo abandonatu direlako edo oilaskoei emandako zaintza parentala murriztu egiten delako, habiak egiteko lekua aukeratzean aldaketak egon direlako, edo, aurrekoaren ondorioz, harraparien populazio dinamikan eragiten duelako (oro har, densodependentea izaten da). Hona hemen eragozpenak ekar ditzaketen jarduerak: xendazaletasuna, eskalada, espeleologia, hegaldiak (parapentea, ala delta eta abar), ehiza eta abar.

Elikatzeko aukera

Espainian harrapari harkaiztarrak, bereziki nekrofagoak, etxeko edo basoko ganaduaren hilotzen menpe bizi dira; izan ere, ez dago basoko baliabide trofiko nahikorik egungo populazioei eusteko. Behien entzefalopatia espongiformeen krisiaren ondorioz (behi eroen krisia), zelaian dagoen elikagaien aukera murriztu egin da EBko eremuan. Eskuragarri dauden elikagaien murrizketa gero eta handiago izan da 2012ra arte, eta horrekin batera arriskuan egon dira harrapari nekrofagoen zenbait populazio. Hala, Nafarroan eta Aragoi populazio nekrofagoen ugalketan murrizketa nabarmena detektatu da (bereziki sai zuria, HBBEko espezie garrantzitsuenetariko bat) aurreikusten ziren elikagai iturriei loturikoak (simaurtegiak, hondakindegia, etxalde intentsiboak) (J03.01.01).

Pozoiaren erabilera

Sarraskijaleentzako beste mehatxu faktore bat da (zorrotzak eta eskumenezkoak) pozoiaren erabilera (H01.05). Nekazaritza pestizidetatik etorri ohi da (aldicarba, karbofuranoa, S-metil demetona, fentiona, metomiloa, endosulfana, estriknina eta bromadiolona). Pozoiak harrapari nekrofagoen gainean duen eragina suntsitzailea da, eta herri mailan populazio osoak desagerraraz ditzake.

Bide sarea

Valderejoko sektorean, errepide sarea zaharra da (errepide bakarra dago asfaltatuta Burgosko probintziako mugatik Lahozerraino). Bideen sarea zabalagoa da, eta bertan eginiko edozein jarduketatarako, alde aurretik balorazio bat egin beharko da hegazti faunaren afekzioari dagokionez (D01.02).

Sobrón eremuari dagokionez, Puentelarráko A-2122 errepidea besterik ez du (Ebron Omecillo ibaia itsasoratzen den lekutik hurbil), Burgosko probintziako mugaraino, Ebro ibaiaren haizpitartea zeharkatzen duena (D01.02). Valderejoren kasuan bezala, bideen sarea zabalagoa da, eta bertan eginiko edozein jarduketatarako, alde aurretik balorazio bat egin beharko da hegazti faunaren afekzioari dagokionez.

Sare elektrikoa

Hegazti faunarako beste faktore mugatzaile bat da aireko linea elektrikoaren presentzia. Hegazti faunaren presentzia dagoen eremuan, kolpeei eta elektrokuzioarekiko oso sentiberak diren horietan (kasu honetan bezala), garrantzi berezia hartzen du kable horien ondorioz hegaztiak hiltzeko arriskuak (D02.01).

Eguneko eta gaueko harrapariak izaten dira gehienbat kable elektrikoaren ondorioz kolpeek eta elektrokuzioak izaten dituzten hegaztiak. KBE-HBBEren eremua harrapariarentzako balio handiko Babestutako Naturgune baten zatia da. Eta, hori jakinik, 2006ko otsailean, Arabako Foru Aldundiak Valderejoko Parke Naturalean kable elektrikoak zuzentzeko proposamena argitaratu zuen, hain zuzen, linea arriskutsuenak aldatu eta diseinu arriskutsuko kable gehiago instala ez zitezen kalte gehien jasaten zituzten eremuetan. Zuzenketa jarduerak egin dira Parke Naturalean hegazti faunarako intereseko afekzio ezagunekoa den kable elektriko bakarrean; hala, nabarmen murriztu da hegazti faunan zuen eragina. Linea hori Santa Anatik Coronilla gainaldeko errepikagailuraino iristen den linea da, Portillo de la Sierratik hurbil.

Zehazki, linea hori lurperatu egin da amaierako tartean, Portillo de la Sierraren parean, eta txoriak babesteko balizekin seinalezatu da Arabako mendebalderago dagoen linearen tarte, Santa Anaren parean.

Sobróni dagokionez, Santa María de Garoñako zentral nuklearretik gertu dagoenez, eremu horretan hainbat linea igarotzen dira aireko korridoretik (D02.01).

Beste faktore eta baldintzatzaile batzuk

- 1432/2008 Errege Dekretua, abuztuaren 29koa, goi tentsioko linea elektrikoek kontra kolpatzearen eta elektrokatutzearen kontra hegazti fauna babesteko neurriak ezartzen dituena. Oinarritzko araudia da, eta helburua da arau teknikoak ezartzea, goi tentsioko linea elektrikoetan aplikatzeko eroale biluzien bidez (4. artikuluan definitutako babesleketan egongo dira horiek). Helburua da hegazti fauna elektrokatutzeko eta kolpatzeko arriskuak murriztea.
- Aipatu Errege Dekretuaren 4. artikulua arabera, babeslekuak dira, besteak beste, Hegaztiak Babesteko Eremu Berezi (HBBE) izendatutakoak, Natur Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 43 eta 44 artikuluekin bat etorriz.
- "Bonelli arranoa edo Bonelli arrano-aztoea" (*Hieraaetus fasciatus*⁸) Araban kudeatzeko plana (612/2001 Foru Agindua, irailaren 28koa).

5.2. PRESIOEN ETA MEHATXUEN SINTESIA

Atal honetan, Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBEren eremuak jasaten dituen presio eta mehatxu nagusien sintesia jaso da. Presioen eta mehatxuen azterketa eta balorazio hau egiteko, honako hau guztia hartu da oinarritzat: orain arte jasotako informazioa, agiri hau idatzi duten teknikoek landa-lanean eginiko behaketak (2013ko abuztuan), eta Arabako Foru Aldundiko Zerbitzuek duten esperientzia.

Jarraian, atalka sartu dira Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBE osatzen duten sektore bakoitzeko presio eta eraginen analisiari dagozkion taulak.

Atxiki diren taulak presioen balorazio osorako matrizea da; horretarako, eremuak egun jasan ditzakeen mehatxuak identifikatu dira, baita presio horietako bakoitzak eragiten dion inguruko aldagaia ere.

Kontuan hartu diren inguruko aldagaiek pairatzen dituzten presioak identifikatzeaz gain, presioaren balorazio osoa ere egin da.

Presio handia (nabarmena)	Inguruak inpaktua jasateko probabilitate handia dago
Presio ertaina (nabarmena)	Inguruak inpaktua jasan ahal izateko halako probabilitatea dago
Presio txikia (ez da nabarmena)	Inguruak inpaktua ez jasateko probabilitate handia dago

⁸ *Aquila fasciata*

Valderejo sektorea

Valderejo KBen identifikatutako PRESIOAK		LURREKO KORRIDORA		UR-KORRIDORA		AIRE KORRIDORA	
		LOTUTAKO ELEMENTUAK					
		Txilardiak, sasiak, belar formazioak, zohikaztegiak, haitzetako habitatak eta leizeak, hostozabalen basoak, pinudiak, flora mehatxatua, hegazti harkaiztarrak, mesougaztunak, kiropteroak, ropalozeroak...		Ibai-sistemari lotutako habitatak, arrainak, anfibioak, ibai-karramarro autoktonoa, igaraba eta beste mustelido erdi urtarrak...		Hegazti-fauna eta kiropteroak	
		ERAGINDAKO ALDAGAIK					
PRESIO MOTA	PRESIOA	Estaladura	Konektagarritasuna	Uren Kalitatea	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna	
Jatorri lausoetako kutsadura	Jatorri puntualeko nitrogenoa			Baxua			
	Nitrogenoaren erabilera nekazaritzan			Baxua			
	Fosforoaren erabilera nekazaritzan			Baxua			
	Nitrogenoaren erabilera abeltzaintzan			Baxua			
	Fosforoaren erabilera abeltzaintzan			Baxua			
Nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera	Laboreak	Ertaina	Ertaina				
	Sega belardiak	Ertaina	Ertaina	Baxua			
	Ukuiluratutakoazienda	Ertaina	Ertaina	Baxua			
	Ukuiluratu gabekoazienda	Baxua	Baxua	Baxua			
Basogintza jarduerak	Egurra ateratzea	Baxua					
Aldaketa hidromorfologikoak	Ubidera itzulerarik ez duen ur emaria desbideratu			Presiorik ez	Presiorik ez		
Aldaketa morfologikoak	Presak				Baxua		
	Babesak eta ur kanalizazioak	Baxua	Baxua				
	Zubiak	Baxua	Baxua				
	Ur jabari publikoaren bestelako erabilerak	Baxua	Baxua				
	Azpiegiturak	Baxua	Baxua				
	Argindarraren hariteria					Ertaina	
Turismoa	Zaratak eta eragozpenak hegaztien ugalketa guneetan					Baxua	
	Flora zapaldu edo andeatu	Baxua					
	Onddo bilketa	Baxua					
Jarduera zinegetikoak	Ehiza	Baxua					

Sobrón sektorea

Sobrón KBen identifikatutako PRESIOAK		LURREKO KORRIDOREA		UR-KORRIDOREA		AIRE KORRIDOREA	
		LOTUTAKO ELEMENTUAK					
		Txilardiak, sasiak, belar formazioak, zohikaztegiak, haitzetako habitatak eta leizeak, hostozabalen basoak, pinudiak, flora mehatxatua, hegazti harkaiztarrak, mesougaztunak, kiropteroak, ropalozeroak...		Ibai-sistemari lotutako habitatak, arrainak, anfibioak, ibai-karramarro autoktonoa, igaraba eta beste mustelido erdi urtarrak...		Hegazti-fauna eta kiropteroak	
		ERAGINDAKO ALDAGIAK					
PRESIO MOTA	PRESIOA	Estaladura	Konektagarritasuna	Uren Kalitatea	Iragazkortasuna	Jarraitutasuna	
Jatorri lausoetako kutsadura	Nekazaritza erabilera			Presiorik ez			
	Abeltzaintza erabilera			Presiorik ez			
	Erabilera urbanoa			Presiorik ez			
Nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera	Laboreak	Presiorik ez	Presiorik ez				
	Ukuiluratu gabeko azienda	Presiorik ez	Baxua				
Basogintza jarduerak	Egurra ateratzea	Baxua	Baxua				
Aldaketa hidromorfologikoak	Ubidera itzulerarik ez duen ur emaria desbideratu			Presiorik ez	Presiorik ez		
Aldaketa morfologikoak	Presak			Presiorik ez	Handia		
	Babesak eta ur kanalizazioak	Presiorik ez	Presiorik ez				
	Garraio azpiegiturak	Ertaina	Handia				
	Argindarraren hariteria					Ertaina	
Turismoa	Zaratak eta eragozpenak hegaztien ugalketa guneetan					Baxua	
	Flora zapaldu edo andeatu	Baxua					
	Onddo bilketa	Baxua					
	Uretako jarduerak			Presiorik ez	Presiorik ez		
Jarduera zinegetikoak	Ehiza	Baxua					

6. KONTSERBATZEKO XEDEAK ETA ARAUAK

Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBE izendatzean giltzarritzat jotzen diren Batasunaren intereseko habitat eta espezieak kontserbatzeko neurriak, arauzkoak direnak, azalduko dira jarraian.

Dokumentu honen ondorioetarako, "erregulazio"tzat hartzen da kontserbazio xedeak lortzeko beharrezkoa den betebehar-, debeku-, baldintzatzaile- eta xede-multzoa.

ERREGULAZIO OROKORRAK

ERREGULAZIOAK

E.1.- *Natur Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko 42/2007 Legeko 45.2 artikuluan eta Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen 1/2014 Legegintzako Dekretuko 13. artikuluan ezarritakoarekin bat etorriz, Natura 2000 Sareko tokiak Babestutako Naturguneak dira. Lurralde-antolamenduko tresnek eta hirigintza-plangintzak egoera hori islatuko dute, eta ziurtatuko dute toki horietan natura-habitaten motak eta eremu horietako espezieak kontserbatuko direla; horretarako, agiri honetan finkatzen diren kontserbazioko xedeak eta neurriak txertatuko dira.*

E.2.- *Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen 1/2014 Legegintzako Dekretuko 19.2 artikuluan ezartzen denaren ondoretarako, Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBEren Eremu Periferikoa zehaztu da; 100 metroko zabalera duen babes-banda bat da, guneko kanpoko mugatik neurtu dena, KBE-HBBEren Mugarriztatze Mapan jaso den moduan.*

Zehaztu den Babesteko Eremu Periferikoan, Habitaten Zuzentzarauko 6.2 eta 6.3 artikuluetako prebentzio-araubideak jardungo du, baita eremu horri dagozkion eta agiri honetan ezarri diren babes-arauak ere.

E.3.- *Natur Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko 42/2007 Legeko 45. artikuluan xedatutakoa aplikatzeko, izan banaka izan beste plan edo proiektu batzuekin batera, nahiz eta Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBEren kudeaketarekin harremana ez izan edo horretarako beharrezkoa ez izan, behar bezala ebaluatuko dira modu aipagarrian eragin diezaiokkeen edozein plan, programa edo proiektuk bertan izan ditzakeen ondorioak, bertako kontserbazio-xedeak aintzat hartuta.*

Ebaluazio horren ondorioak ikusita eta aipatu 45. artikuluko 5. atalean xedatutakoaren mende egonda, planak, programak edo proiektuak onetsi edo baimentzeko organo eskudunek horiekin bat datozela adierazi ahal izango dute kasuan kasuko tokiaren osotasunari kalte egingo ez diola ziurtatu ondoren soilik, eta hala badagokio, jendaurrean ikusgai jarri ostean.

E.4.- Antolatutako kirol-ekitaldi orok organo kudeatzailearen baimena izan beharko du, esaterako, mendi-lasterketek, orientazio-lasterketek, mendi-ibilaldiek eta beste batzuek, baita

zati bat edo osorik BNren eremuan egiten den erabilera publikoko merkataritza-jarduera orok ere.

Baimenak jardueren ibilbidea baldintza dezake, BNko kontserbazio-elementuen eta zonifikazioko eskakizunen arabera; babes bereziko eremuak ekidin beharko dira (Erreserba Integrala, Erreserba, Babeseakoak edo espezieak babesteko beste eremu zehatz batzuk). Era berean, baimenak guneei eta kontserbazio-elementuei eragin diezaieketen afekzioak identifikatuko du, behar diren neurri prebentiboak eta zuzentzaileak ezarriko ditu, eta jarduerak elementu gakoetan duen inpaktuaren jarraipen-protokoloa diseinatuko du.

E.5.- Debekatuta dago ehiza- edo arrain-faunako espezieak eta/edo barietateak askatzea edo horiekin birpopulatzea, ekimena pribatua zein publikoa izanik ere, baldin eta mehatxua izan badaiteke BN-n dauden Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko espezieentzat.

Fauna BN-n halabeharrez edo legez kanpo sartuz gero, oro har, ez da ehiza- edo arrain-ustiapena baimenduko, eta espezieak kontrolatzeko neurri egokiak sustatuko dira, espezie horiek desagerrarazteko asmoz.

E.6.- Motordun ibilgailuen joan-etorria soilik baimenduko da bide nagusian (A-4338 Donemiliagatik Lalastrara eta Lahozera), eta Sobróngo sektoreko errepide hauetan: A-2122an (BU-530) eta A-4324an (Sobrón Goikorantz). Eremuko basozainek arautu eta kontrolatuko dute ibilgailuen joan-etorria.

E.7.- KBE-HBBEren eremuan dauden gainerako pista, bide eta basabideetatik debekatuta egongo da motordun ibilgailuak edo antzeko edozein ibilgailu mota igarotzea, betiere Babestutako Naturgunearen organo kudeatzaileak behar bezala baimentzen dituen salbuespen kasuetan izan ezik.

E.8.- Oholesiak, hesiak eta itxiturak instalatzeari dagokionez, beharrezko baimena lortzeko ez dute arrisku larrikeria eragingo faunan. Horretarako, kontuan hartuko dira neurriak, altuera, intentsitatea edo tentsioa. Era berean, linea elektrikoen dorretxoetan gailu bereziak jarriko dituzte, hegaztiak elektrokuta ez daitezen.

E.9.- Debekatuta dago eremuko baretasuna eta lasaitasuna asaldatzea honako hauek erabiliz: ihes askeko ibilgailuak, megafonoak, turutak, musika-tresnak, irrati-gailuak edo bolumenagatik enbarazu egiten duten antzekoak.

E.10.- Debekatuta dago Valderejon ehizan aritzea, basurdeak, galeperrak eta oilagorrak izan ezik, betiere Valderejoko Parke Naturaleko Ehiza-baliabideen Planak (Parkearen organo kudeatzaileak egina) ezartzen dituen leku eta egunetan.

E.11.- Lurraren jabeak eta erabiltzaileak tartean sartzen dituzten kudeaketa-formulak bultzatzeko dira, BNko kontserbazioa, balioak eta natura-baliabideak egoki erabiltzeko engaia daitezen. Ildo horretatik, formulak bultzatzeko dira sektore pribatuak eta udalek

Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa BN kontserbatzeko finantza-eta/edo kudeaketa-jarduketetan parte hartzea errazteko, baita herritarrek laguntzea ere, jarduketak gauzatzean boluntario gisa parte hartuta. Azken finean, lursail-zaintzako borondatezko akordioak sustatuko dira, jabeen, zaintza-erakundeen eta beste eragile publiko eta pribatu batzuen arteko etengabeko lankidetzaren alde egiten dutenak.

E.12.- Europako Batzordeak definitutako Batasuneko kofinantzatze-bideak aplikatuko dira, Natura 2000 Sareko Kontserbazio Bereziko Eremuak (KBE) eta Hegaztientzako Babes Bereziko Eremuak (HBBE) izendatzeko xedeak erdiesteko behar diren kontserbazio-neurriak eraginkortasunez gauzatzeko asmoz.

E.13.- BKE-HBBEri eragiten dioten eragile eta sektoreen (nekazaritza, abeltzaintza, basogintza, ehiza, turismoa, etab.) prestakuntza, sentsibilizazioa eta aholkularitza indartuko dira, Babestutako Naturgune horretarako planteatu diren kontserbazio-xedeak lortzeko, baita KBE-HBBE izendatzean hartzen diren kontserbazio-neurriak eraginkortasunez aplikatzeko helburua erdiesteko ere.

R.14.- Informazio- eta sustapen-jarduketak biltzen dituen Komunikazio Plan bat definituko da, eta Batasuneko laguntzen eta beste laguntza publiko batzuen onuradun izan daitezkeenei zuzenduko zaie, KBE-HBBEko ezarri diren kontserbazio-xedeak erdiesten lagun dezaketen neurriak aplikatze aldera.

E.15.- Era berean, eta aurreko epigrafeetan adierazitakoari eragin gabe, beharrezkotzat jotzen da neurriak bultzatzea Administrazioak balio ekologiko handiko lursailak eskuratzeko, errentan hartzeko, horien gaineko gozamen-eskubideak izateko, zortasuna lortzeko edo antzeko beste figura batzuk sortzeko, batik bat oso mehatxatuta dauden KBE-HBBEko elementu gakoetarako puntu kritikoak dauden edo puntu kritikoak diren lursailak badira, edota aukera-irizpideak direla-eta gomendagarria bada.

E.16.- Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE-HBBEren paisaia berezia kontserbatzeko asmoz, mosaikoan antolatutako txilardi, otadi eta bazkaleku menditar guztietan aktiboki bultzatuko da ohiko erabilerei eustea (abeltzaintza estentsiboa, erlezaintza eta abar), betiere aipatu habitatak kontserbatzen laguntzen badute edo kontserbazioarekin bateragarriak badira.

E.17.- *Natur Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko 42/2007 Legeko* 46. artikuluekin bat etorriz, dagozkion ahaleginak egin behar dira Natura 2000 Sarearen kanpoko eta barneko koherentzia ekologikoa kontserbazioaren bidez hobetzeko, eta hala badagokio, migrazioarako, distribuzio geografikorako eta basafauna zein -florako espezieen populazioen arteko truke genetikorako funtsezkoak edo garrantzi handi-handikoak diren paisaiako elementuak eta lurralde-eremuak garatuz; hortaz, helburu hori lortzera bideratuta dauden neurriei erreparatu behar zaie.

Hartara, hala KBE-HBBEren eremuan nola naturgune horren eta Natura 2000 Sareko gainerako guneen arteko lotura ekologikoko

eremuetan, neurri zehatzak hartuko dira konektibitate ekologikoaren alde egiten duten lurraldeko elementuak babesteko edo berreskuratzeko (ibaiertzetako landaredia, baso-espezie autoktonoetako zuhaiztiak, hesi naturalak lursailletako mugetan eta landa-bideetako ertzetan, etab.).

KBE-HBBErekin lotzeko korridore ekologikoak diren eremuetan, Habitaten Zuzentarauko 6.3 artikulua prebentzio-araubideak jardungo du. Xede horretarako egoki suertatzen diren finantzatze-bideak ezarriko dira.

E.18.- KBE-HBBEn ikerketa-jarduerak bultzatuko dira. Babestutako gunean kontserbazio-jarraibideak ezartzeko eta biodibertsitatearen kontserbazio-egoera zehazteko eta jarraipena egiteko erabiliko diren proiektuak lehenetsiko dira. Ziurtatuko da ikerketa-, plangintza- eta kudeaketa-azterlanen prozesuak, faseak eta emaitzak dibulгатuko direla.

E.19.- Administrazio publikoek garatzen dituzten ingurumen-heziketako programek Natura 2000 Sareari eta KBE-HBBEn dauden Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko habitaten eta espezieen biodibertsitatea kontserbatzeko balioari buruzko ezagutza hobetzeko edukiak jasoko dituzte, eta horiek babesteko behararren inguruan gizarteari kontzientzia hartzea izango dute xede.

Programa horien hartzaileak herritarrak izango dira, oro har, eta KBE-HBBEren eremuan garatzen diren erabilerekin eta jarduerekin zerikusia duten sektoreetako langile teknikoak ere bai.

Orobat, babestutako naturaguneen kudeaketarekin lotuta dauden administrazioetako langile teknikoek ere helaraziko zaizkie Natura 2000 Sareari buruzko komunikazio- eta sentsibilizazio-jarduketak, bai eta Erregulazioak eta Kudeaketa Neurriak erdiesteari buruzko informazioa ere.

E.20.- Zaintza-lanak intentsifikatuko dira KBE-HBBEko eremuan, baimenduta ez dauden erabilerak eta praktikak saihesteko, baldin eta tokia izendatzeko arrazoi diren habitaten eta espezieen kontserbazio-xedeak arriskuan jar baditzaizkete.

E.21.- Lurraldean desagertuta dauden animalia- eta landare-espezieak berreskuratzen eta berriz sartzeko ahaleginduko dira, betiere eremuko helburuekin bateragarria bada eta egungo natura-egoerak ahalbidetzen badu.

E.22.- Beharrezkoak diren azterketa botanikoak eta faunari buruzkoak egingo dira arrisku-egoera handiengan dauden eta horiek babesteko berriazko neurriak behar dituzten floraren eta faunaren elementuak nahiz inguruak zehazteko.

XEDE ETA ERREGULAZIO PARTIKULARRAK KBE-HBBEko ELEMENTU GAKOAK DIRELA ETA

1. Basoak

- **Karraskadiak, erkameztiak, hariztiak, pagadiak, amildegietako basoak eta haltzadiak/sahastiak** (9340, 9240, 9230, 9260, 9120, 9150, 9180*, 91E0*⁹ eta 92A0 EB KOD).
- ***Pinus pinaster*-en pinudiak** (9540 EB KOD)
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Kiropteroak: *Myotis myotis*, *Barbastella barbastellus*.
 - Ugaztunak: basakaturia (*Felis silvestris*), muxar grisa (*Glis glis*) eta leporia (*Martes martes*).
 - Baso-hegaztiak: (Hegaztiak elementu gakoan ikus).
 - Ornogabeak: ropalozeroak (*Euphydryas aurinia*, *Euplagia quadripunctaria*).

Xedeak eta erregulazioak

1. azken xedea	<p>BKE-HBBEko baso naturalen kontserbazio-egoera hobetzea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Baso naturalek hartutako azalera osoa handitzea. - Baso-masa autoktonoen egitura eta konposizioa hobetzea. - Onenen kontserbatutako guneen egungo egoerari eustea.
1.1 xede operatiboa	<p>Baso naturalek hartutako azalera osoa handitzearen alde egitea eta onenen kontserbatutako guneen egoerari eustea.</p>
Erregulazioak	<p>1.E.1.- Debekatuta dago arraseko mozketak egitea eta erabilera aldatzea zuhaitzia dagoen Batasunaren intereseko habitatetan, eta KBEen dauden baso autoktono guztietara hedatzen da debekua.</p> <p>1.E.2.- Mozketak, eta, oro har, edozein motatako basolanak, ahal bada, geldialdi begetatiboaren garaian egingo dira, eta ez dute gaindituko, oro har, Antolamendu Egitasmoak ezartzen duen urteko erauzketa kopurua.</p> <p>1.E.3.- Ez da baimenduko landaketa berriak egitea baso-espezie aloktonoekin, KBE-HBBE izendatzean beste erabilera bat zuten OPMko lursailetan; bereziki, ezingo da egin bertakotzeko eta ugaltzeko gaitasuna duten espezie inbaditzaileekin. Hala, eremu horietako birpopulatzeek espezie autoktonoak eta eskualde bakoitzean, Mediterraneoko eskualde biogeografikoari dagozkion komunitateetako landaredi-serieetan oinarritutako landaketa-moduluak erabiliko dituzte.</p> <p>1.E.4.- Zuhaitz-masetan ezinbestean egin beharreko tratamendu fitosanitarioetarako, organo kudeatzaileak emango du berariaz baimena. Soilik emango da baimena behar bezala azal dutako</p>

⁹ Sobróneko eremu batean dagoen azalera txiki bat da. 91E0* habitataren gainerakoa ibai-sistemaren elementuaren baitan dago.

	<p>arrazoiak badaude, eta kontserbazio objektuen inguruko kalte ekologikoak saihesteko baldintza murriztaileak ezarriko ditu.</p> <p>1.E.5.- Mendi babesleen eremuetan, baso-masen tratamendua egokitzen jotzen bada, mendi altu irregularraren trataera izango du, eta miaketazko bakanketa egingo da.</p> <p>1.E.6.- Baso-ekoizpenerako eremuetako basa-eremuetan, baso-ustiaketek eta bestelako baso-jarduketek honako baldintza hauek bete beharko dituzte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nahasitako masetan, espezie nagusia hautatzeko, lehenik naturaltasun-egoera aztertu behar da, eta masen eboluzioaren joera aztertu. • Beraz, baso-zainketen bidez, potentzialki kokapen horretan egon beharko lukeen espeziearen iraunkortasunari bide emango zaio. Legeak babestutako landare-espezieak errespetatuko dira, baita basa-faunarentzat elikagai edo babes direnak ere. • Bi espeziaren arteko kontaktu-zerrendetan, baso mistoa kontserbatuko da. • Zenbait espezie motaz osatutako zuhaitz-masaren baitan dauden unadak kontserbatuko dira, betiere kokapena justifikatzen duten ingurumen baldintzen ondorioz existitzen badira. • Zuhaitz-masa guztietarako metodo onuragarria mendi altuarena izango da. <p>1.E.7.- Baso naturalen eta erdinaturalen egungo azalera areagotzeko eta egitura nahiz eginkizunak hobetzeko beharrezkoak diren neurriak hartuko dira. Horretarako, KBE-HBBEn dauden baso masen kontserbazioari eta eboluzio naturalari bide emango zaio.</p> <p>1.E.8.- Birpopulazioko konifera-masak pixkanaka ordezteko sustatuko da, zuhaitz hostozabal naturalekin, zuhaitz hostozabalak landatzea sustatuz eta hariztien zein baso mistoaren zuhaiztiak eta zuhaixka-formako hesiak kontserbatuz, basoko lursailen jabeekin hartutako akordio egokien bidez.</p> <p>1.E.9.- Balio ekologiko handiko lursailletako lurak eskuratzeko egungo politikan, lehentasuna emango zaio kontserbazio-egoera onean dauden Batasunaren intereseko habitatek barne hartzen dituzten lurak eskuratzeari, edo oso mehatxatuta dauden KBE-HBBEko elementu gakoetarako puntu kritikoak diren lursaileri, edota aukera-irizpideak direla-eta gomendagarria bada.</p>
<p>1.2 xede operatiboa</p>	<p>Baso-masa autoktonoen naturaltasuna, heldutasuna eta egiturazko konplexutasuna hobetzea. Onenen kontserbatutako guneen egungo egoerari eustea.</p>
<p>Erregulazioak</p>	<p>1.E.10.- Baso-baliabideen antolamendu-planak eta mendien antolamendurako proiektuak edo plan dasokratikoak onetsiko dira baldin eta eremuaren osotasunari kalterik eragingo ez diotela ziurtatzen bada; horretarako, eta hala badagokio, ingurumen-inpaktuari buruzko ebaluazioaren prozedura aplikatuko da.</p>

1.E.11.- Oro har, ez da baimenduko habitataren azalera txikiagotzea dakarten edo egiturazko konplexutasuna arriskuan jartzen duten baso-aprobetxamenduak egitea gaztainadietan, amilburuetako basoetan, *Pinus pinaster*ren basoetan eta abar; bereziki babestuko dira faunarako interesgarrienak diren ale urtetsuak. Ildo beretik, ez da baso-aprobetxamendurik baimenduko erkameztietan eta artadietan, egur-sorten eskaerekin loturikoak izan ezik, baldin eta zuhaitz-masaren heldutasuna eta egiturazko konplexutasuna behar bezala garatuko direla ziurtatzen bada.

1.E.12.- Baso-baliabideen antolamendu-planek eta mendien antolamendurako proiektuek edo plan dasokratikoek honako hauek egin beharko dituzte:

- a)** Natura ingurua kontserbatzeko irizpideak aintzat hartzen dituen baso kudeaketa sustatzea, eremuan dauden baso-masa autoktonoen kontserbazio eta eboluzio naturalari bide emanez. Era berean, helburua da ahalik eta biodibertsitate handiena lortzea, baita baso-masen osasun egoera eta birsortze egokia lortzea ere.
- b)** KBE-HBBEren eremuan dauden baso-masak, lekuari dagozkion espezie autoktonoak dituen mendi altu bilakatzen sustatuko da, bertako landaredi-seriea izan daitekeenari dagozkion espezieekin.
- c)** Batasunaren intereseko habitatak osatzen dituzten natura masen egituraren eta dibertsitatearen konplexutasuna areagotzea, zehazki, pagadiak, hariztiak, ameztiak, gaztainadiak eta abar (masan zehar zenbait adin sorta banatzea eta egur hilaren kopurua areagotzea bermatuko da, hala zutik nola lurrean daudenena; halaber, espezie laguntzaileak mantendu eta landatuko dira, masen berariazko dibertsitateari eusteko).
- d)** Basogintzaren maneiotik kanpo uztea basoaren % 5-10 bilakaera naturalari bide emateko. Pizido-espezieak kontserbatzeko, komeni da basoaren bilakaera naturala 1 ha baino gehiagokoa izatea.
- e)** Ale urtetsuak, adartsuak, zulodunak edota gainbehera egoera aurreratuan daudenak errespetatzea eta kontserbatzea azken mozketak egin ondoren, basahegaztientzat, eta, bereziki, kiropteroentzat, onuragarriak dira eta. Salbuespen gisa ezarri dira pertsonentzat edo ondasunentzat arriskua ekar dezaketen aleak edota ibilguen ur bolumena arriskuan jar dezaketenak, zubiak edo buxa daitezkeen eta uholdeen eragina areagotu dezaketen beste elementu batzuk egoteagatik.
- f)** Egur hilaren presentzia areagotzea, lurrean nahiz zutik daudenena, baso-masak pixkanaka heltzen direla eta egur hilaren ustiaketarekin loturiko espezieak

	<p>mantentzen direla bermatzeko. Horretarako, abandonatu egingo da baso-lanak egin ostean, eta pilatzea saihestuko da. Aurretik zeuden zur hilaren hondakinak errespetatuko dira.</p> <p>g) Gauzatzen diren lanetan, laguntzaile diren espezie autoktonoak, zuhaixka-formako espezieak eta zuhaitz-espezieak errespetatzea, beharrezkoak baitira basoko biodibertsitateari eusteko.</p> <p>h) Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko espezie mehatxatuen populazioak dituzten enklabeak identifikatzea eta babestea.</p> <p>i) Baso-lanen egutegia egokitzea afekzioak ekiditeko espezie hauen aldi kritikoetan: babestutako hegazi errupikolak (sai zuria, martxoaren 1etik irailaren 1era artean; sai arrea, urtarrilaren 1etik abuztuaren 15era bitartean), babestutako baso-hegaztiak (martxo-ekaina) eta kiroptero zuhaitzarrak (udan).</p> <p>j) Solido esekien, fitosanitarioen eta pestiziden ekarpena minimizatzea ibai-sarean, eta beharrezko suertatzen diren neurriak hartzea solido esekiak daramatzaten jariatze-urak lurrazaleko uretara iristea ekiditeko.</p> <p>k) Zura ateratzeko metodo alternatiboak sustatuko dira, baso-pistak eraikitzea minimizatzen dutenak, Batasunaren intereseko habitatak eta/edo espezieak dauden eremuetara sartzea eta zatikatzea mugatze aldera.</p>
<p>1.3 xede operatiboa</p>	<p>KBE-HBEEen dauden baso-kiroptero mehatxatuenen distribuzioa eta populazio-bilakaera ezagutzea, eta zuhaitz-masen ezaugarri jakinak babestea baso-espezieen eta espezie zuhaitzarren eskakizunei erantzuteko, arreta berezia jarrita honako hauetan: <i>Myotis bechsteinii</i>, <i>Barbastella barbastellus</i>. Era berean, hezkuntza jarduerak sustatuko dira kiropteroenganako jokabide gizatiarrak hobetzeko.</p>
<p>Erregulazioak</p>	<p>1.E.13.- Nekazaritza eta basozaintzako intsektizidak kopuru handitan erabili aurretik, eremuaren organo kudeatzaileak ebaluatuko du kiropteroen komunitateetan izan dezakeen afekzioa, eta dosia edota hori aplikatzeko eremuak nahiz erabili beharreko produktua muga ditzake. Era bertsuan, debekatuta dago eraikinetako zur-egiturak intsektizida organokloratuekin tratatzea.</p> <p>1.E.14.- Bereziki aplikatzekoa da erregelamenduaren 1.E.12.h. puntua, baso-aprobetxamenduak egin bitartean kiroptero zuhaitzarren enklabeak eta ugalketa-datak errespetatzeari dagokionez.</p> <p>1.E.15.- Kiropteroak hartzen dituzten eraikinen kasuan, ez da zaharberritze-lanik egingo, eta, egitekotan, ez dira animaliak ugaltzeko garaian egingo (martxoa-uztaila). Horretarako, elizetako</p>

	<p>gangetan ez dira faunaren sarbideak itxiko, eta, beharrezkoa balitz, habia-kutxak jarriko dira.</p> <p>1.E.16.- KBE-HBBEko kiropteroak kontserbatzearen garrantzia zabaldu eta horren inguruan sentsibilizatzeko jarduketak sustatuko dira. Hartzailea gizartea izango da, oro har, eta bereziki, eremuaren erabiltzaileak eta bisitariak, ikastetxeak, eta are, euren jarduerak espezie horien eta habitaten kontserbazio-egoerari hein handiagoan eragin diezaioketen pertsonak eta kolektiboak.</p>
1.4 xede operatiboa	<p>KBE-HBBEko ugaztun mehatxatuenen distribuzioa eta populazio-bilakaera ezagutzeko, espezieei eragindako inpaktuak ezabatzea BNn, espezie hauentzako intereseko habitaten azalera handitzea eta kontserbazio-neurriak sustatzea.</p>
Erregulazioak	<p>1.E.17.- Aldian-aldean, mehatxatutako ugaztunen populazioen erroldak eta inbentarioak egitea, eta arreta berezia jartzea mehatxu-maila handiena duten Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko espezieetan. Nagusiki, alderdi hauei erreparatuko zaie: distribuzioa, populazioen kontserbazio-egoera, eta presioak zein mehatxuak.</p> <p>1.E.18.- Beharrezko neurriak hartuko dira babestutako espezieen artean pozoitze-gertaerak saihesteko. Hala, babestutako naturgunearen barnean pozoia erabiltzeak dakartzan ondorioei buruzko prestakuntza eta informazio jarduerak sustatuko dira, betiere abeltzain eta ehiztariei zuzenduta.</p> <p>1.E.19.- Interes handieneko faunaren biologiari eta mehatxuei buruzko ezagutzak hobetzea xede duten azterlanak egingo dira, bereziki, lurraldea kontserbatzeko neurriak hobeto definitzea eta aplikatzea dakarten alderdien gainekoak.</p>
1.5 xede operatiboa	<p><i>Euphydryas aurinia</i> eta <i>Euplagia quadripunctaria</i> lepidopteroen populazioak kontserbatzea KBE-HBBEn, baita espezie horien habitata kontserbatzea ere</p>
Erregulazioak	<p>1.E.20.- Debekatuta dago <i>Euphydryas aurinia</i>, <i>Euplagia quadripunctaria</i> aleak eta KBE-HBBEn mehatxatuta dauden gainerako ale ornogabeak harrapatzea; ildo beretik, debekatuta dago aipatutako aleak hiltzeko, jazartzeko edo haiei enbarazu egiteko eta baimendu gabeko edozein jarduketa egitea, larbei, kumeei eta arrautzei zuzendutakoak barne, eta debekatuta dago haien habitata suntsitzea, bereziki, habiak, gordelekuak, eta ugalketa-, negu-, atsedena- edo elikatze-eremuak.</p> <p>1.E.21.- KBE-HBBEn Batasunaren intereseko ornogabe-espezieen habitat, distribuzio, ugaritasun eta kontserbazio-egoeraren ezagutza hobetzeko beharrezkoak diren jarduketak egingo dira.</p>

2. Txilardi-otadi-larreen mosaikoa

- **Eremu epeleko txilardiak eta sasiak** (4030, 4060 eta 4090 EB KOD.)
- **Sasi esklerofikoak** (5110 eta 5210 EB KOD.)
- **Belar formazio naturalak eta erdi-naturalak** (6170, 6210, 6220 eta 6230* EB KOD.)
- **Lotutako intereseko flora:**
 - *Orchis cazorlensis*, *Paeonia officinalis* *susbp.* *Microcarpa*, *Ephedra nebrodensis*, *Narcissus asturiensis*, etc.
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Mendi eta landazabal hegaztiak: (Hegaztiak elementu gakoan ikus).
 - Kiropteroak: *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros*.

Xedek eta erregulazioak

2. azken xedea	Ziurtatzea txilardi hezeen eta mendiko larreen egungo azalera osoaren kontserbazioa, baita horien arteko mosaikoa, habitaten nahiz lotutako espezie mehatxatuen aldeko kontserbazio-egoerarekin bateragarriak diren abeltzaintzako kudeaketa-jarraibideak ezarri.		
2.1 xede operatiboa	Ohiko erabilerak sustatzea (abeltzaintza, erlezaintza eta abar). Horrela, txilardi hezeen eta larre menditarren multzoaren azalera eta mosaiko-egitura kontserbatzea bermatuko da. Horretarako, kontserbazio egoera onarekin bateragarriak diren kudeaketa-jarraibideak ezarriko dira.		
Erregulazioak	<p>2.E.1.- Debekatuta dago KBE-HBBE Babestutako Naturgunearen barnean turismo-kanpalekuak instalatzea, baita KBE-HBBEren eremuan etxolak, karabanak, atoiak, babes-lekuak eta itzalkinak jartzea edota kanpatzea ere.</p> <p>2.E.2.- Debekatuta dago sua piztea, eremuan tradizioz baimendutako erabileretarako izan ezik. Edonola ere, erabat debekatuta egongo da sua erabiltzea landareak edo landare-hondakinak erretzeko edota bazkalekuak birstortzeko.</p> <p>2.E.3.- Ez dago baimenduta KBE-HBBEren barnean hondakin solido eta/edo likidoen hondakindegia jartzea, nekazaritza eta abeltzaintzako ustiategietatik datozen hondakin solido eta/edo likido berrerabilgarrien kasuan izan ezik; besteak beste, ongarri organikoa. Haien kontrolatutako leku batean gordeko dira lursailean jarri arte.</p> <p>2.E.4.- Debekatuta dago KBE-HBBEren esparruan bizirauteko ariketak egitea.</p> <p>2.E.5.- KBE-HBBE osorako Larreen Antolamendurako Plana onesten ez den bitartean, herri eremuko gehienezko abeltzaintza-karga honako hau izango da (ALU/ha-tan adierazita):</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Eremuak</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">ALU /ha</td> </tr> </table>	Eremuak	ALU /ha
Eremuak	ALU /ha		

Anderejo eta Sotillo	0,25
Polledo eta Cubo	0,20
Acebal, Encinal de Ribera, Collado, Santa Ana hegoaldea eta Lahoz	0,15
Santa Ana iparraldea	0,10

BNren baitako Árcena mendilerroaren gainerakoari dagokionez, aipatu planetik eratorritako daturik ez dugun bitartean, adierazitako eremurako gehieneko abeltzaintza karga (ALU/ha) 0,5koa izango da.

2.E.6.- Honako baldintzatzaile hauek ezarri dira nekazaritza eta abeltzaintza erabilera izango duten lursailetan:

- Urteko laborantzarako (zereala, koltza eta abar) lurzorua babesteko neurriak ezarriko dira % 3ko malda baino gehiago duten lekuetan.
- Malda % 3 eta 5 artekoa bada, maldaren lineen arabera goldatu egin beharko da.
- Malda % 5 eta 12 artekoa bada, hustubide eta infiltrazio terrazak egingo dira, higadura kontrolatzeko.
- Edonola ere, urteko laborantzarako, % 12ko malda onartuko da gehienez ere.
- Urte anitzetarako edo noizbehinkako nekazaritza erabileretarako (bazka-espezieenak eta lurzorua 3 eta 6 urte arteko zikloetan eraiten edo goldatzen den beste kasu batzuenak), % 18ko malda baimenduko da gehienez ere.
- Ustiatzeko laborantzak modu berean ustiatuko dira, eta naturgunearen organo kudeatzaileari emango zaio laborantza aldatzeko edozein egitasmoren berri.
- Lursailak eta zuhaitziak banatzeko hesiak kontserbatu egingo dira.
- Pestizidak eta ongarriak erabiltzeko baimenak arautuko dira, bai eta ureztatzeko uraren kontsumoa ere.

2.E.7.- KBE-HBBEko larreen eta sastrakadien ustiaketak bermatu egingo du ingurumen-balioak babestearekin bateragarri izango dela. Horren harira, eutsi egingo zaio larreen, txilardien, txilardi hezeen eta inguru horretan dauden beste eremu heze batzuen mosaiko-gisako egitura irregularrari, eta ingurumen-ikuspuntutik sentiberenak diren enklabeak babestuko dira (eremu hezeak, mehatxatutako flora- eta fauna-espezieentzat interesekoak diren enklabeak, etab.).

2.E.8.- Birsortze ekologikoaren prozesu naturalak errespetatu egingo dira, laborantza, larre eta bazkalekuetara bideratutako eremuak izan ezik edo lehengoratzeko ekintzak abiarazten dituztenak izan ezik.

2.E.9.- Erlezaintza garatzearekin zerikusia duten neurriak sustatuko dira, flora-espezieen polinizazioa ziurtatzeko eta Batasunaren intereseko habitatek bizirauten dutela bermatzeko. Arreta berezia jarriko da basoetan, txilardietan, otadietan eta larreetan.

2.E.10.- Ganadurako instalatzen diren itxitura berrietarako, naturgunearen organo kudeatzailearen baimena beharko da, eta

	basa-fauna bertatik igarotzen utziko dute.
2.2 xede operatiboa	Kontserbaziorako balio handiagoa duten kokalekuen lore osaera ezagutzea eta haiekin loturiko flora populazioen jarraipena egitea. Era berean, <i>Orchis cazorlensis</i> , <i>Narcissus asturiensis</i> , <i>Paeonia officinalis subsp. Microcarpa</i> eta <i>Ephedra nebrodensis</i> espezieen populazioen bilakaera ezagutzea KBE-HBBEn. Horrez gain, espezie horien eremu potentzialaren prospekzioan eginiko esfortzua areagotuko da.
Erregulazioak	<p>2.E.11.- <i>Orchis cazorlensis</i> espeziea babestu eta berreskuratzeko jarduketak "EAEko flora baskularraren zerrenda gorrian 'galzori kritikoan' gisa sailkatuta dagoen floraren berreskuratze-planak idazteko oinarri teknikoak" (IHOBE, 2011ko otsaila) erreferentziako agirian jasota dauden berreskuratze-plan zehatzei jarraikiz gauzatu dira.</p> <p>2.E.12.- KBE-HBBEko flora-espezie mehatxatuak berreskuratzeko planak idazten ez diren bitartean, babes-perimetro jakin bat ezarriko da mehatxatutako flora-populazio bakoitzeko, eta gutxienez, 10 m-koa izango da, populazioen kokaleku ezagunen inguruan. Mugatutako gunen hori espeziea kontserbatzeko eremutat joko da. Zehaztutako kontserbazio-eremuan egin nahi den erabilera edo jarduera oro baimenduko da baldin eta populazio horiek berreskuratzeari negatiboki eragiten ez badiote; BNren organo kudeatzaileak erabakiko du hori.</p> <p>2.E.13.- KBE-HBBEko flora-populazio mehatxatuaren ezagutza hobetzera bideratutako jarduerak bultzatuko dira eta mehatxatutako espezieen inbentarioa aldi berean behin eguneratuko da; horretarako, nagusiki, distribuzioari, populazioen kontserbazio-egoerari, eta jasaten dituzten presioei zein mehatxuei erreparatuko zaie.</p>
2.3 xede operatiboa	<i>Orchis cazorlensis</i> eta <i>Ephedra nebrodensis</i> espezieen landaretxoak ernetzeko eta ereiteko protokoloak garatzea.
Erregulazioak	Aplikatzekoa da 2.E.11 erregulazioa, <i>Orchis cazorlensis</i> espeziea berreskuratzeko planean (IHOBE, 2011ko otsaila) adierazitako babes- eta berreskuratze-jarduketak gauzatzeari dagokionez. Era berean, neurri horietan erabiliko dira <i>Ephedra nebrodensis</i> espezieerako.

3. Leizeak, harkaitzak eta lotutako habitatak

- **Haitzetako habitatak eta leizeak** (8130, 8210 eta 8310 EB KOD.)
- **Mendiko megaforbioak** (6430 EB KOD.)
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Kiropteroak: *Miniopterus schreibersii*.
 - Hegazti-fauna harkaitzarrak: (Hegaztiak elementu gakoan ikus).

Xedek eta erregulazioak	
3. azken xedea	<p>Leizeekin, barrunbe karstikoekin eta harkaitzekin lotutako Batasunaren intereseko habitaten eta espezieen aldeko kontserbazio-egoera babestea edo lortzea.</p> <p>Kiropteroen eta hegazti harkaiztarren populazioak kontserbatu, berreskuratu eta bideragarriak izango direla ziurtatzea, KBE-HBBEko harrera-ahalmena hobetuz.</p>
3.1 xede operatiboa	<p>KBE-HBBEko harkaitz-habitatak eta leizeak kontserbatzea, mehatxu-faktoreak txikiagotzea eta kontrolatzea, eta habitat horien inguruko ezagutza areagotzea.</p>
Erregulazioak	<p>3.E.1.- <i>Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duen 1/2014 Legegintzako Dekretuko 19.4 artikulua aplikatuta, KBEko mugetan eta horren afektazio-eremuetan ezin izango dira egin zaindu nahi diren ingurumen-balioekin bateraezinak diren erauzte-jarduerak.</i> KBE-HBBE Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroaren kasuan, bateraezintasun hori honako hauek zehazten dute:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KBE-HBBEko harkaitz, hartxingadi, leize eta barrunbe karstikoen inguruekin zein zingirekin lotutako habitat-moten kontserbazio-interes handia -hasiera batean bertan daudelako ustia daitezkeen baliabideak-, baita edozein inpakturen aurrean duten hauskortasuna eta sentsibiltatea ere. • Elementu gako hau osatzen duten habitat guztiak flora- eta fauna-populazio mehatxatuak dauden Batasunaren intereseko habitatak dira, eta horrelako ingurunetan daude soilik. • Harkaitzak eta hartxingadiak lehen mailako paisaia-baliabidea dira EAEko testuinguruan. <p>Baliabide geologiko eta biologikoak erauzteko jarduerak debeku horretatik baztertu dira, baldin eta behar bezala justifikatutako xede zientifikoak badituzte eta organo kudeatzaileak berariaz baimendu baditu.</p> <p>3.E.2.- KBE-HBBE Babestutako Naturgunearen organo kudeatzaileak sarbidea debekatu ahal izango du eremu sentikorrenetan, bai eta pertsonak behar bezala seinaleztatutako zenbait bidexkatatik igarotzea ere, betiere hori aholkatzen ez duten egoera jakin batzuk gertatzen direnean (saiak estalarazteko garaia, zenbait habitaten kalteberatasuna areagotzea eta abar).</p> <p>3.E.3.- Saguzarren koloniak dituzten babeslekuak kontserbatu egingo dira. Horretarako, beharrezkoa denean, hainbat itxitura instalatuko dira saguzarrak bertatik igaro ahal izateko, baina, era berean, leizeetan ekintza bandalikoak saihesteko.</p> <p>3.E.4.- Barrunbe bat ixtea edo itxitura desegoki bat ordeztzea erabakitzen bada, saguzarrak eta aire-korronteen erregimena igarotzen direla ziurtatzeko moduan egingo da.</p>

	<p>3.E.5.- Saguzarrek kolonizatutako koben kasuan zehaztu beharreko irizpideak aintzat hartzen dituen barrunbeen berariazko kudeaketa planik ez dagoen bitartean, debekatuta egongo da, oro har, Purón ibaiko zenobiora sartzea, baita KBE-HBBEn dauden gainerako kobazuloetara sartzea ere. Barrunbe horietan, zientzia-edo ikerketa-jarduerak baino ez dira baimenduko, eta naturgunearen organo kudeatzaileak zehazten dituen baldintzekin bat etorri gauzatu beharko dira.</p> <p>3.E.6.- Debekatuta dago material exogenoak barrunbeetan sartzea edo uztea, naturalak edo artifizialak izanda ere; halaber, debekatuta dago karburua bidea argitzatzeko bitarteko gisa erabiltzea.</p> <p>3.E.7.- KBE-HBBEn, habitat horien kudeaketa ingurumen-balioak babestera, eta hala badagokio, lehengoratzera bideratuko da. Distribuzioa eta kontserbazio-egoera ezagutzera bideratutako jarduketak bultzatuko dira, eta habitat horiek zein lotutako flora- eta fauna-populazioak kontserbatu eta berreskuratzeko jarduketak sustatuko dira.</p>
3.2 xede operatiboa	KBE-HBBEn dauden leize-kiroptero mehatxatuenen distribuzioa eta populazio-bilakaera ezagutzea, kiropteroen babesleku nagusien ezaugarri fisikoak, biologikoak eta girokoak babestea (turismoak ustiatu gabeko leizeak, EB 8310 KOD), eta heziketa-jarduerak sustatzea gizakiek espezie horiekiko duten jarrera hobetzeko.
Erregulazioak	3.E.8.- KBE-HBBEko kiropteroak kontserbatzearen garrantzia zabaldu eta horren inguruan sentsibilizatzeko jarduketak sustatuko dira. Hartzailea gizartea izango da, oro har, eta bereziki, eremuaren erabiltzaileak eta bisitariak, ikastetxeak, eta are, haien jarduerak espezie horien eta habitaten kontserbazio-egoerari hein handiagoan eragin diezaioketen pertsonak eta kolektiboak: foruzaintzaileak, baso-sektorea, baserrien jabeak, espeleologoak, etab.

4. Hezeguneak

- **Habitats lenitikoak** (3140 eta 3150 EB KOD)
- **Habitat higo-zohikatzak** (7210*, 7220* eta 7230 EB KOD)
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Anfibioak: Uhandre alpetarra (*Ichthyosaura alpestris*), Hegoaldeko apo pintatua *Discoglossus jeanneae* eta apo lasterkaria (*Bufo calamita*).

Xedek eta erregulazioak

4. azken xedea

KBE-HBBEko hezeguneekin lotutako Batasunaren intereseko habitatzen zein bertako flora- eta fauna-populazio mehatxatuen aldeko kontserbazio-egoera babestea edo lortzea.

Oro har, KBE-HBBEko hezeguneei aplikatuko zaizkie "Uraren erabilera"ri buruzko gidalerroak eta erregulazioak. Horiek guztiak dokumentu honetan jaso dira: "EAEko

Natura 2000 Sarea. Ibai, estuario eta hezeguneetako KBEak eta HBBEak kontserbatzeko neurriak. 1. dokumentua. Gidalerro eta erregulazio hidrikoak”.

Adierazitakoez gain, eta KBE-HBBEko hezeguneetan dauden Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko habitatak eta espezieak behar bezala babesten direla bermatzeko, horien kontserbazio- eta eboluzio-egoerari lotuta datu zehatzik ez dagoen bitartean, debekatuta dago hezeguneetan KBE-HBBEren organo kudeatzaileak berariaz baimendu ez duen edozein jarduketa egitea.

Arestian adierazitakoari eragin gabe, honako erregulazio zehatz hauek aplikatuko dira:

<p>4.1 xede operatiboa</p>	<p>KBE-HBBEko hezegune nagusien distribuzioa, kontserbazio-egoera eta bilakaera ezagutzea.</p>
<p>Erregulazioak</p>	<p>4.E.1.- Ibilguen ertzetako belar, sastraka, zuhaixka edo zuhaitz landaredian ez da aldaketarik egingo.</p> <p>4.E.2.- Debekatuta dago dolina inguruetan hazten den landaredia moztea edo erretzea, baita bertan ganadua pilatzea ere.</p> <p>4.E.3.- Gainazaleko eta lurpeko ur-hartune eta -aprobetxamendu berrien edo aurretik zeudenen aldaketen harira, kontserbazioaren xede diren KBE-HBBEko elementuetan izan ditzaketen ondorioak ebaluatuko dira aurrez, bakarrik edo beste aprobetxamendu batzuekin konbinatuta emari ekologikoen erregimena alda badezakete edo eremu hezei eta horien babes-eremuei eragin badiezaiekete. Ebaluazio horretan, besteren artean, teknikoki bideragarriak diren alternatibak aztertuko dira, eta emakida egin behar dela eta erabakitako irtenbidea ingurumen-mailan egokia dela justifikatuko da behar den moduan; orobat, ziurtatuko da ez dela afekzio nabarmenik eragingo kontserbazioaren xede diren elementuetan. Edozein kasutan ere, ziurtatuko da emarien erregimena bateragarria dela kontserbazioaren xede diren KBE-HBBEko habitaten edo espezieen aldeko kontserbazio-egoerari eustearekin edo hura berrezartzearekin.</p> <p>4.E.4.- Makina astunen erabilera, pistak egitea eta ibilgailuen joan-etorriak behar-beharrezkoak direnerako soilik mugatuko da, enklabe horien inguruetako lurzorua hidromorfikoa delako eta bereziki kalteberak direlako horiek zapaltzean edo lehortzean.</p> <p>4.E.5.- Hezegune bakoitzerako babes-perimetroa ezartzen ez den bitartean, 30 m-ko neurrikotzat joko da, hezegunearen mugen inguruan.</p> <p>4.E.6.- Ibilgu, ibaiertz edo ertzetan obrak edo jarduerak egitea, horien helburua edozein izanik ere, soilik baimenduko da baldin eta dagokion Ingurumen Inpaktuari buruzko Azterlanaren bidez justifikatzen denean ez duela ondorio kaltegarriarik ekarriko uren nahiz babestutako inguruaren kalitateari dagokionez.</p> <p>4.E.8.- Intereseko ur guneak kontserbatuko dira. Euri-ura besterik ematen ez duten puntuetan, urmaela ez lehortzera eta lohiz ez betetzera bideratutako zereginei eutsiko zaie. Putzu eta iturburuetan, berriz, nahikoa izango da aldian behin garbitzea.</p>

	4.E.9.- KBE-HBBEko hezeguneen distribuzioa eta kontserbazio-egoera ezagutzera zuzendutako jarduketak bultzatuko dira, eta habitat horiek zein lotutako flora- eta fauna-populazioak kontserbatu eta berreskuratzeko jarduketak sustatuko dira.
4.2 xede operatiboa	KBE-HBBEko hezegune nagusiak babestea, aldeko kontserbazio-egoera lor dezaten edo horri eutsi diezaioten.
Erregulazioak	<p>4.E.10.- Abeltzaintza-kargak egokituko dira, habitat horien inguruan gainlarratzea saihesteko. Saiatuko da azienda ahalik eta gutxiena sartzen putzuak dauden eremuetara; horretarako, askak edo itxiturak eraikiko dira eta mantentze-lanak egingo. Edonola ere, ur-hartunek emari aske nahikoa utziko dute eremu horiei eusteko.</p> <p>4.E.11.- Hezeguneen inguruan ongarri kimikoak eta produktu fitosanitarioak erabiltzearen harira, '5. Ibai-sistema' elementu gakoaren 5.E.11 erregulazioa aplikatu behar da.</p>
4.3 xede operatiboa	KBE-HBBEn <i>Ichthyosaura alpestris</i> , <i>Bufo calamita</i> , <i>Discoglossus jeanneae</i> anfibio espezieen populazioak kontserbatzea, baita espezie horiek menpe dauden habitatak ere.
Erregulazioak	<p>4.E.12.- Oro har, debekatuta dago edozein anfibio espezie harrapatzea; ildo beretik, debekatuta dago aipatutako espezieak hiltzeko, jazartzeko edo haiei enbarazu egiteko baimendu gabeko edozein jarduketa egitea, larbei, kumeei eta arrautzei zuzendutakoak barne, eta debekatuta dago euren habitatak suntsitzea, bereziki, habiak, gordelekuak, eta ugalketa-, negu-, atsedeen- edo elikatze-eremuak.</p> <p>4.R.13.- Naturgunearen organo kudeatzaileak KBE-HBBEn dauden anfibioen komunitateen habitata hobetzeko jarduketak sustatuko ditu, eta haiek mehatxu-maila handiena duten espezieekin arituko dira bereziki. Ildo horretatik, putzuak eta enklabe hezeak lehengoratu eta sortzeko ekintzak sustatuko dira, eta kokapen mesedegarrienak hautatuko dira zenbait alderdiri erreparatuz: espezieen distribuzioa, ezagutzen diren ugalketa-eremuak, mugitzeko ibilbideak, lursailen jabetza, aukera-irizpideak, etab.</p>

5. Ibai-sistema

- **Ibaiertzetako landaredia** (91E0* EB KOD.)
- **Lotutako intereseko fauna:**
 - Ugaztunak: igaraba (*Lutra lutra*), bisoi europarra (*Mustela lutreola*) eta ipurtatsa (*Mustela putorius*).
 - Ornogabeak: ibai-karramarro autoktonoa (*Austrapotamobius italicus*).

Xedek eta erregulazioak

<p>5. azken xedea</p>	<p>KBE-HBBEko ibai-sistemaren erabateko funtzionaltasunari eustea, kontserbatzea eta berreskuratzea, intereseko espezie ugari hartzen dituzten habitatak garatzen diren esparru gisa, eta dibertsitateari zein prozesu ekologikoei eusten laguntzen duen korridore ekologiko gisa. Honako hau dakar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KBE-HBBEko ibai eta erreketako uren egoera ekologiko ona dela ziurtatzea. - Urarekin lotuta dauden habitatak eta fauna- eta flora-populazioak aktiboki kontserbatzea, eta ordezkari onena dutenak babestea. Heldutasunaren, egiturazko konplexutasunaren eta biodibertsitatearen alde egitea. - Ibai-korridore jarraitua lortzea, ibai-sistemaren dibertsitate ekologikoa eta funtzio bioklimatikoa ziurtatzen dituena.
<p>"Uraren erabilera"ri buruzko gidalerroak eta erregulazioak aplikatuko dira. Horiek guztiak dokumentu honetan jaso dira: "EAEko Natura 2000 Sarea. Ibai, estuario eta hezeguneetako KBEak eta HBBEak kontserbatzeko neurriak. 1. dokumentua. Gidalerro eta erregulazio hidrikoak".</p> <p>Arestian adierazitakoari eragin gabe, honako erregulazio zehatz hauek aplikatuko dira:</p>	
<p>5.1 xede operatiboa</p>	<p>Ibaiertzen konektibitatea ziurtatzen duen fauna mugikortasunerako korridore ekologiko jarraitua berreskuratu eta kontserbatu</p>
<p>Erregulazioak</p>	<p>5.E.1.- Ur-ibilguen ertzetako belar, sastraka, zuhaixka edo zuhaitz landaredian ez da aldaketarik egingo</p> <p>5.E.2.- KBE-HBBEren barnean dauden eraikuntzek –betiere mota guztietako hondakin-urek eremuaren sistema hidrológicoan eragina izan badezakete eta horien osaerak baimendutako gehienezko baloreak gainditzen dituenean- dagozkien arazketa sistemak instalatu beharko dituzte horretarako ematen zaien epean eta indarrean dagoen araudiarekin bat etorritik.</p> <p>5.E.3.- Debekatuta dago Calleja del Avellanaleko ibaiaren ibilgura ganadua sartzea.</p> <p>5.E.4.- Kokatzeko eta ibilbiderako beste aukerarik ez dagoelako KBE-HBBEn egin behar diren planak, programak eta azpiegitura-proiektuak (saneamendua, hornidura, pistak, bideak, etab.) baimenduko dira tokiko osotasunari eragingo ez diotela ziurtatzen bada, eta hala badagokio, ingurumen-inpaktuaren ebaluazioko prozedura ere gauzatuko da.</p> <p>Bazterrak babestu eta ezpondak egonkortzeko egiturak behar badira, ahal den teknikarik onena erabiliko da eta irtenbide "gogorak" ekidingo dira, esaterako, hormak edo hormigoizko harri-lubetak, baldin eta teknikoki aholka badaiteke. Egitura horiek inguruan txertatuko dira, eta ahal dela, bioingeniaritzako edo ingeniaritza naturalistikoko teknikak erabiliko dira.</p> <p>5.E.6.- Ez da onartuko ibilgua morfologikoki aldatzea dakarren jarduketarik, interes publikoko arrazoiak direla-eta salbuespenez</p>

baimendu behar direnak izan ezik. Kanalizazioak, defentsak, eraikuntza-dragatuak, sedimentuen mantentze-lanak eta birkokatzeak, eta edozein motatako betelanak barne hartzen dituzten planak, programak eta azpiegitura-proiektuak soilik baimenduko dira, baldin eta tokiko osotasunari eragingo ez diotela egiaztatzen bada, eta hala badagokio, ingurumen-inpaktuaren ebaluazioko prozedura ere gauzatuko da.

5.E.7.- KBE-HBBEren eremuan debekatuta daude interes ekologikoko aleak edo landaredi erriparioko masak osorik edo zati batean desagerraraztea dakarten baso-jarduketak. Inguru horretatik gertu egiten diren baso-aprobetxamenduetan, ziurtatu beharko da lotuta dauden Batasunaren intereseko habitatek eta espezieek aurrera egiten dutela eta kontserbatzen direla; gainera, ekidin beharko da uren kalitateari eragitea.

5.E.8.- KBE-HBBEren eremuan gauzatzen diren baso-aprobetxamenduetan, lanetatik babestuko da, gutxienez, jabari hidrauliko publikoari eta horren babes-zortasunari dagokion lurzerrenda. Ereku horretan, ez da zuhaitz-espezie aloktonorik landatuko, eta belardi naturalak kontserbatu eta hobetzeko jarduketak sustatuko dira. Ereku horietako landaketei dagokienez, lurzorua harrotzeko lanak saihestuko dira.

5.E.9.- Bi lursail-zerrendez osatutako babesgunea ezarri da: erreka-ertean 10 m-koak, ibai-ertean 25 m-ko zabalera dute, eta laku eta urtegien inguruan 100 m-ko zabalera duten lursailak.

5.E.10.- KBE-HBBEko eremuan, eta edozein kasutan ere, ibilgutik gertuen dagoen 10 m-ko zerrendan, eta hala badagokio, 10 urteko itzulera-denboran urpean gera daitezkeen KBE-HBBEko eremuetan, jarduketak sustatuko dira habitat naturalak eta landaredi autoktonoa kontserbatu, hobetu eta indartzeko. Administrazio-organo eskudunek hitzarmenak eta neurriak bultzatuko dituzte baso-espezie aloktonoen landaketak gutxika ordeztzeko tokiko landaredia izan daitezkeenaren espezie autoktonoen birpopulatzeekin.

Irizpide hori lehentasunez aplikatuko zaie KBE-HBBEko titulartasun publikoko lursailari. Birpopulatze berriek eskualde bakoitzeko komunitateetako landaredi-serieetan oinarritutako landaketa-modulu heterogeneoak erabiliko dituzte.

5.E.11.- Ur-ibilbideen eta eremu hezeen inguruan, ongarri kimikoen eta produktu fitosanitarioen erabilera minimizatzen duten nekazaritza- eta abeltzaintza-erabilerak sustatuko dira, esaterako, nekazaritza ekologikoarekin eta nekazaritza integratuarekin zerikusia dutenak. KBE-HBBEren organo kudeatzaileak zaintzalanak egingo ditu basa-fauna eta -florarako toxikotasun txikia duten edo toxikoak ez diren pestizidak erabil daitezzen, gomendatutako gutxieneko dosiak aplikatu daitezzen, eta modu prebentiboan erabil ez daitezzen, ezta ureztatzean ere.

5.E.12.- Uraren ibileretako ertzak, ibilguak eta ibaiertzak bereziki babestutako eremutat hartuko dira. Hala, aldaketa oro saihestuko da belar, sastraka, zuhaixka edo zuhaitz landarediaren osaeran;

	<p>besteak beste, ibilguetatik kanpo ateratzea bertan dauden arrokkak, harea eta harriak, betiere ibaia edo erreka-stoaren gaitasun biogenikoa kaltetu dezaketela sumatzen bada.</p> <p>5.E.13.- Emari naturalen erregimena ziurtatzea KBE-HBBEren eremuko ibai-ibilbideetan.</p>
5.2 xede operatiboa	<p>Ibai-sistemarekin lotutako fauna-populazio mehatxatuen jarraipena egitea eta kontserbatzea (ugaritasuna, distribuzioa eta kontserbazio-egoera), eta arreta berezia jartzea espezie hauen kasuan: igaraba euroasiatikoa, bisoi europarra, ipurtats arrunta eta ibai-karramarro autoktonoa.</p>
Erregulazioak	<p>5.E.14.- Debekatuta dago eremuaren lurralde esparru osoan arrantzatzea.</p> <p>Era berean, aplikatzekoa da 1.E.20 erregulazioa, <i>Australorhynchus italicus</i> espeziearen aleak eta KBE-HBBEko mehatxatutako gainerako espezie ornogabeak harrapatzeko debekuekin lotuta.</p> <p>5.E.15.- Karramarro autoktonoa babesteko neurri zehatzak hartuko dira. Besteak beste, egungo populazioen inbentarioa eta ebaluazioa egingo dira, eta aleak banatuko dira espeziea egun ez dagoen baina egon daitekeen beste toki batzuetan. Edonola ere, jarduketa horiek foru-aldundiek lurralde historiko bakoitzean egiten dituzten lanen esparruan gauzatuko dira; hala, haien artean koordinatzea komeni da.</p> <p>5.E.16.- KBE-HBBEren organo kudeatzaileak karramarro autoktonoa KBE-HBBEko erreketan egotea bultzatzeko jarduketak sustatuko ditu; izan ere, hasiera batean, habitataren ezaugarriak mesedegarriak dira mehatxatutako espezie horretarako eta EAEn duen egoera prekariorako.</p>

6. Hegazti-fauna

- . Hegazti harkaiztarrak
- . Baso-hegaztiak
- . Mendiko hegaztiak
- . Landazabaleko hegaztiak

Xedeak eta erregulazioak

6. azken xedea

Hegazti-populazioak babestea eta berreskuratzea, hala hegazti migratzaileak nola eremu horretan habiak egiten dituztenak; hala, hainbat hegazti-talderen harrera hobetu egingo da KBE-HBBEn.

HEGAZTI HARKAIZTARRAK

6.1 xede operatiboa	Elikagaiak eskuratzeko aukera areagotzea harrapari nekrofagoentzat. Horretarako, abeltzaintza tradizional estentsiboa sustatuko da
Erregulazioak	Oro har, aplikatzekoak dira <i>txilardien mosaiko, otadi eta larreen</i> elementu gakoei dagokien 2.1 helburu eragilearen erregulazioak.
6.2 xede operatiboa	Sai arrea, sai zuria, arrano beltza eta beltz handia espezieen populazio ugaltzaileak ezagutzea, eta arreta berezia jartzea KBE-HBBEn ugatzak eta Bonelli arrano-aztoea agertzeko aukerari dagokionez
Erregulazioak	Aplikatzekoa da E.18 erregulazioa, KBE-HBBEn ikerketa-jarduerak bultzatzearekin lotuta, eta bereziki, babestutako gunean kudeaketa-jarraibideak ezartzeko eta biodibertsitatearen kontserbazio-egoera zehazteko eta jarraipena egiteko erabiltzen direnen alde egingo da.
6.3 xede operatiboa	Hegazti faunaren hilkortasuna murriztea zuzeneko harrapaketen ondorioz eta KBE-HBBEn eragiten duten kable elektrikoekin talka egitearen eta/edo elektrokutatzearen ondorioz. Era berean, harrapari nekrofagoen hilkortasuna ezagutzea, nekazaritza pestizidetatik datorren pozoia erabiltzearen ondorio denean.
Erregulazioak	<p>6.E.1.- Jar daitezkeen goi- eta behe-tentsioko linea elektrikoek kable berriek, linea telegrafikoek, telefonokoek eta bestelakoek gutxieneko eragina ekarriko dute paisaian. Beharrezkoa izango da naturgunearen organo kudeatzaileak alde aurretik txostena egitea.</p> <p>Era berean, atal honetako E.8 erregulazioa aplikatzekoa da. Dorretxoetako gailuak sartzeari buruzkoa da, eta helburua da hegaztiak ez elektrokutatzea.</p> <p>6.E.2.- Beharrezko neurriak gauzatu dira hegaztiak talka egin ez dezaten. Hala, lurreko kableak linea elektrikoaren luzera osoan ikusteko moduan jarriko dira.</p> <p>6.E.3.- Saihestu egingo da kable biluzien linea elektriko berriak instalatzea sai zurien ohiko pausalekuetatik eta ezartze- edo habia-enklabe izan daitezkeenetatik 1.000 m baino gutxiagora; hala, ibilbide alternatiboak erabiliko dira edo kable isolatuko edota lurperatuko lineak instalatuko dira. Bestela, talka-arriskua arintzeko asmoz, gainkargako hariak edo eroaleak seinaleztatuko dira.</p> <p>Eragindako argindar-enpresekin bat etorrira, eta hala badagokio, lankidetzaren hitzarmenak eginez, sai zuriek talka egiteko edo elektrokutatzeiko arriskua dagoen linea elektriko guztiak zuzenduko dira gutxika.</p> <p>6.E.4.- Aerosorgailuen eta energia ateratzeko lineen aurka talka egiteko arriskua ekiditeko, KBE-HBBEn zentral eolikoak instalatzea saihestuko da, bereziki, sai zurien eremu kritikoaren inguruko 10 km-ko erradioan, betiere erabilitako teknologiak afektaziorik</p>

	<p>eragiten ez badu.</p> <p>6.E.5.- BNren eremuan, eta bereziki, sai zurirako eremu kritikoetan, instalazio elektrikoetarako arau teknikoak ezartzen dituen nazio- eta autonomia-mailako araudi elektroteknikoa betetzen dela zainduko da, edo hala badagokio, araudi-proiektuak, hegazti-fauna babesteko xedez.</p>
<p>6.4 xede operatiboa</p>	<p>KBE-HBBEko harrapari harkaiztarrak ugaltzeko eremuen inguruan lasaitasuna bermatzea, habietan eragozpenik ez sortzeko, eta, ondorioz, ugalketa handitu ahal izateko.</p>
<p>Erregulazioak</p>	<p>6.E.6.- Kautelaz, eta sai zurirako eremu kritikoa BN-n zehazten ez den artean, espezierako eremu kritikotzat joko dira habiagintzako tokiak eta habiaren inguruko 1.000 m-ko erradioko eremua.</p> <p>6.E.7.- Habiaren inguruko 1.000 m-ko erradioan, izaera edozein dela ere, ezingo da sai zuriaren hazkuntzari eragin diezaiokeen obra, lan edo jarduerarik egin martxoaren 1etik irailaren 1era bitartean, honako hauek barne: eskalada, bide berriak zabaltzea, abentura-kirola, eta hegan egitea delta hegalararekin, parapentearekin eta ultra-arinekin, baita edozein motatako baso-edo ehiza-jarduera oro ere. Salbuespena egingo da behar bezala justifikatutako ezinbesteko egoerekin, organo kudeatzaileak berriaz baimentzen badu.</p> <p>6.E.8.- Debekatuta dago behaketak eta grabazio grafiko edo soinu-grabazioak egitea postu finkoak jarritz, sai zuriaren aleengandik 250 m baino gutxiagora eta ohiko pausalekuetatik, hezurak apurtzeko tokietatik, janlekuetatik eta habia egin dezaketen tokietatik 500 m baino gutxiagora badaude, KBE-HBBEren organo kudeatzaileak berriaz baimendutako pertsona eta jardueretarako izan ezik.</p> <p>6.E.9.- Behar-beharrezkoa denean soilik gauzatu ahal izango dira eremu kritikoen ingurutik igarotzen diren edo sai zuria egon ohi den puntuetara sartzea errazten duten ibilgailuetarako bide berriak eraikitzeko eta badaudenak egokitzeko proiektuak, eta behar bezala justifikatu beharko da. KBE-HBBEren organo kudeatzaileak nahitaez eta modu loteslean eman beharko du eremuaren trazatuaren, ezaugarrien eta erabileraren berri, habitataren kontserbazioa eta espezieen lasaitasuna bermatzeko beharrezkoak diren ingurumen neurriak ezartzeko.</p> <p>6.E.10.- BNren organo kudeatzaileak beharrezkotzat jotzen dituen erabilera-baldintzak ezarriko ditu sai zuriaren eremu kritikoetatik 1.000 m baino gutxiagora igarotzen diren ibilgailuetarako pistetan eta bideetan, lurretan lasaitasuna ziurtatze aldera.</p> <p>6.E.11.- Debekatuta dago lehergailuak erabiltzea eta makineria astuna igarotzea sai zuriaren eremu kritikoen inguruko 1.000 metroko erradioan, gutxienez, baita elikadura osagarriko programak egiten diren eremuetan ere.</p> <p>6.E.12.- Debekatuta dago abionetek, ultra-arinek, helikopteroek eta antzekoek bertan hegan egitea, baita aireko garraioa ibiltzea</p>

ere, 1.000 m baino gutxiagoko garaieran, sai zuriaren eremu kritikoetatik 250 m-ko erradioan, larrialdietan edo erreskateetan izan ezik.

6.E.13.- Orobat, kontuan hartu ez den beste edozein eragozpen muga daiteke, baldin eta kokapen-ezaugarriak, iraupena edo maila akustikoa direla-eta espeziearen hazkuntzari, elikatzeari edo atsedenari kalte egin badiezaieke sai zuriaren eremu kritikoetan, ezarritako garai kritikoetan.

6.E.14.- Debekatuta dago Vallegrulleko gailurretik Riberarantz dagoen ebakiduraren gainean ibiltzea, baita Villamardonesen eta Riberan ere urtarrila eta abuztua artean.

6.E.15.- Debekatuta dago jarraian adierazitako bidexka hauek erabiltzea adierazitako epeetan:

- Lerón, Sierra eta Vallegrull bidexkak, urtarrilaren 1etik abuztuaren 15era.
- Purón bidexka (Coronas eta Sierra bidexken artean) eta Portilla bidexka (Cuovoqueren eta Riberaren artean), martxoaren 15etik uztailearen 31ra bitartean.

6.E.16.- KBE-HBBEren organo kudeatzaileak arautuko du eskalada, espezie errupikolak babesteko asmoz.

6.E.17.- Dagokionean, BNko barrutien ehiza-antolamendurako planak aztertuko dira, espezie mehatxatuen gaineko eragin zuzena, arriskuak edo eragozpenak ekiditeko eta guneko kontserbazio-xedeekiko bateragarritasuna ziurtatzeko neurriak, arauak edo gidalerroak barne.

6.E.18.- Ehizaren erregulazioak bateragarria izan beharko du faunaren eta floraren populazioen kontserbazio-xedeekin, baita Batasunaren interesekoak diren BNko habitatenekin ere. Ildo horretatik, ehizaren aprobetxamendua urtero arautzen duten dekretuek eta foru-aginduek unean-unean beharrezkoak suertatzen diren aldaketak jasoko dituzte, adierazitako kontserbazio-xedearekin bat etortzeko asmoz.

6.E.19.- Bereziki saihestuko da sai zuria egon ohi den tokien inguruan dauden edo bertara heltzea errazten duten ibilgailuetarako bideak eraikitzea eremu kritikoetan.

6.E.20.- Dagokionean, BNko barrutiei, edo hala badagokio, espezieek mugatutako orbanen, edo sai zuriaren eremu kritikoei eragiten dieten ehiza-antolamendurako plan teknikoei, eta bereziki, sai zuriaren eremu kritikoei eragiten dieten ehiza-antolamendurako plan teknikoek aintzat hartuko dute espezie hori jarduketa-eremu horretan dagoela, eta gidalerro hauek, gutxienez, ehiza-jarduerarako baldintza izango dira:

- a) Sai zurientzako eremu kritikoei eta elikadura osagarriko programak egiten diren eremuek erreserbetan edo ehiza-babesleketan sartuta egon beharko dute, bertan lasaitasuna ziurtatzerik badago ehiza-garai osoan.
- b) Sai zurien pausaleku, ohiko janleku edo habia-puntu izan

	<p>daitezkeen batzuk identifikatu ondoren, ehiza larriko uxaldien egutegia egokituko da; hala, 1.000 m baino gutxiagoko erradioan egiten diren gantxoak beti gauzatuko dira erregulazioak definitutako espeziearen aldi kritikotik kanpo.</p> <p>c) Ekidingo da usoak eta birigarroak ehizatzeke postu finkoak instalatzea, baita askatutako animaliak ehizatzeke eremuak sortzea ere, sai zurirako eremu kritikoen inguruko 1.000 m-ko erradioan, gutxienez, elikadura osagarriko programak egiten diren eremuetan.</p> <p>d) Sai zurien bikote ugaltzailea ezartzen bada, ehiza-jarduera mugatu egingo da aldi kritikoan, gutxienez, habiapuntutik 2.000 m-ko erradioan.</p> <p>6.E.21.- Ehiza-jardueraren zaintza, kontrola eta jarraipena areagotu beharko dute BN-n sai zurirako ezarri diren lurretatik gertu dauden eremuetan, ehiza-garaian.</p>
BASO-HEGAZTIAK	
6.5 xede operatiboa	Zuhaitz-masa helduenak kontserbatzea eta oin hilak edo jausitakoak mantentzea, intereseko basa-hegaztientzat habitata baitira, besteak beste, okil beltzarentzat
Erregulazioak	<p>6.E.22.- Ez da baimenduko baso-jarduerarik egitea antzeman diren basa-harraparien habiagintzako puntuetatik 100 m-ko perimetroan, ugalketa-aldiaren hasieratik harik eta piroek eremutik alde egiten duten arte.</p> <p>6.E.23.- Ez da baimenduko okil beltzaren hazkuntzari eragin diezaiokeen jarduerarik egitea habietatik, edo hala badagokio, lokalizatutako unada okupatutik 400 m-ko erradioan, otsailaren 1etik abuztuaren 15era bitartean.</p> <p>Aplikatzekoak dira <i>Baso natural eta erdinaturalen</i> elementu gakoaren 1.2 helburu eragilearen erregulazioak, hain zuzen, baso-masa autoktonoen egituraren naturaltasunaren, heldutasunaren eta konplexutasunaren hobekuntzari dagokionez.</p>
6.6 xede operatiboa	Intereseko basa-hegaztien populazio ugaltzaileen egoera ezagutzea: miru beltza eta gorria, arrano sugezale europarra, aztorea, gabiraia, zapelatza, belatz europarra, hontz europarra eta hontz ertaina. Era berean, KBE-HBBEn buztangorriak duela gutxi izandako ugalketaren hazkuntzari buruzko datuak eskuratzea
Erregulazioak	Aplikatzekoa da E.18 erregulazioa, BN-n ikerketa-jarduerak bultzatzearekin lotuta, eta bereziki, babestutako gunean kudeaketa-jarraibideak ezartzeko eta biodibertsitatearen kontserbazio-egoera zehazteko eta jarraipena egiteko erabiltzen direnen alde egingo da.
6.7 xede operatiboa	Ibaiertzeko basoak eta pagadiak berreskuratzea. Horretarako, ondoen kontserbatutako eremuetan jendearentzako sarrera mugatuko dugu buztangorri argiari eta okil beltzari eremu berriak kolonizatzen laguntzeko.

Erregulazioak	Bereziki aplikatuko dira <i>Ibai-sistema eta basoak</i> elementu gakoen erregulazioak.
MENDIKO HEGAZTIAK	
6.8 xede operatiboa	Mendi larreetan presentzia duten hegazti paseriformeen populazioak ezagutzea
Erregulazioak	Aplikatzekoa da E.18 erregulazioa, BN-n ikerketa-jarduerak bultzatzearekin lotuta, eta bereziki, babestutako gunean kudeaketa-jarraibideak ezartzeko eta biodibertsitatearen kontserbazio-egoera zehazteko eta jarraipena egiteko erabiltzen direnen alde egingo da.
LANDAZABALEKO HEGAZTIAK	
6.9 xede operatiboa	Hesien lineak berreskuratzea KBE-HBBEn eraldatuen dauden eremuetan, eta BN-n dauden zuhaixka heskaiak kontserbatzea
Erregulazioak	<p>Ibai-sistemaren elementuari dagokion 5.E.1 erregulazioa aplikatzekoa da, hain zuzen, ibilguen ibaiertzetan dagoen belar, sastraka, zuhaixka edo zuhaitz landaredian edozein aldaketa saihesteko.</p> <p>Era berean, 5.E.7 erregulazioa aplikatzekoa da, hots, interes ekologikoko aleak edo landaredi erriparioko masak osorik edo zati batean desagerraraztea dakarten baso-jarduketan debekuari buruzkoa.</p> <p>5.E.10 erregulazioa aplikatzekoa da habitat naturalak eta landaredia autoktonoa kontserbatzeko, hobetzeko eta indartzeko jarduketak sustatzeko.</p>
6.10 xede operatiboa	Antzandobi arruntaren populazioen eboluzioa ezagutzea
Erregulazioak	Aplikatzekoa da E.18 erregulazioa, Babestutako Naturgunean ikerketa-jarduerak bultzatzearekin lotuta, eta bereziki, babestutako gunean kudeaketa-jarraibideak ezartzeko eta biodibertsitatearen kontserbazio-egoera zehazteko eta jarraipena egiteko erabiltzen direnen alde egingo da.

KONTSERBATU BEHARREKO HABITATEKIN ERLAZIOA DUTEN ARAU ETA NEURRIAK					
HZ Kodea	Izendapena	Adierazgarritasuna	Kontserbazio egoera BNn	Onuragarriak zaizkion kontserbazio arauak	Onuragarriak zaizkion kontserbazio neurriak
3140	Ur oligomesotrofo karedunak <i>Chara spp.</i> -eko landaredi bentikoduna	D			
3150	Laku eutrofiko naturalak <i>Magnopotamion</i> edo <i>Hydrocharition</i> -eko landarediarekin	D			
4030	Txilardi lehor europarrak	D			
4060	Txilardi alpetar eta borealak	D			
4090	Txilardi oromediterraneo endemikoak, elorri-triskarekin	A	Aldekoa		
5110	Malda arrokatsuetako <i>Buxus sempervirens</i> -eko formazio egonkor xerotermofiloak (<i>Berberidion p.p.</i>)	A	Aldekoa		
5210	Juniperus ssp.-eko sastraka zuhaizkarak	A	Aldekoa		
6170	Larre alpetar eta subalpetar karedunak	D			
6210	Belardi lehor erdinaturalak eta kare-substratuetako sastraka-faziesak (<i>Festuco-Brometalia</i>)	B	Aldekoa		

KONTSERBATU BEHARREKO HABITATEKIN ERLAZIOA DUTEN ARAU ETA NEURRIAK					
HZ Kodea	Izendapena	Adierazgarritasuna	Kontserbazio egoera BNn	Onuragarriak zaizkion kontserbazio arauak	Onuragarriak zaizkion kontserbazio neurriak
6220	Gramineodun eta urteroko <i>Thero-Brachypodietea</i> -dun zona subestepikoak	D			
6230*	<i>Nardus</i> -dun formazio belarkarak, espezie ugariekin, zona menditarreko (eta Europa kontinentaleko zona azpimenditarreko) silize-substratuetan	D			
6430	Ordoki bazterreko eta estai menditar eta alpetarreko megaforbio eutrofo higrofiloak	D			
7210*	<i>Cladium mariscus</i> -eko kare-zohikaztegiak, <i>Caricion davallinae</i> -ko espezieekin	A	Aldekoa		
7220*	Iturburu petrifikante tofikoletako formazioak (Cratoneurion)	A	Aldekoa		
7230	Zohikaztegi baxu alkalinoak	A	Aldekoa		
8130	Mediterraneo mendebaldeko lur-jausi termofiloak	A	Inadecuado		
8210	Landaredia kasmofitikodun malda arrokatu kaltzikolak	A	Aldekoa		
8310	Turismoak ustiatu gabeko kobak	B	Aldekoa		

KONTSERBATU BEHARREKO HABITATEKIN ERLAZIOA DUTEN ARAU ETA NEURRIAK					
HZ Kodea	Izendapena	Adierazgarritasuna	Kontserbazio egoera BnN	Onuragarriak zaizkion kontserbazio arauak	Onuragarriak zaizkion kontserbazio neurriak
9120	Pagadi azidofilo atlantiarrak, Ilex oihanpedunak, eta batzuetan Taxus-dunak (<i>Quercion robori-petraeae</i> edo <i>Ilici-Fagenion</i>)	C	Inadecuado		
9150	Europa erdialdeko pagadi kaltzikolak (<i>Cephalanthero-Fagion</i>)	A	Inadecuado		
9180*	Malda, lur-jausi edo amildegietako basoak (<i>Tilio-Acerion</i>)	B	Aldekoa		
91E0*	<i>Alnus glutinosa</i> eta <i>Fraxinus excelsior</i> -eko ibarbasoak (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	D			
9230	Harizti galaikoportugesak, <i>Quercus robur</i> eta <i>Quercus pyrenaica</i> -rekin	C	Inadecuado		
9240	Harizti iberiarrak <i>Quercus faginea</i> eta <i>Quercus canariensis</i> -ekin	B	Inadecuado		
9260	<i>Castanea sativa</i> -ko basoak	D			
92A0	<i>Salix alba</i> eta <i>Populus alba</i> -ko galeria-basoak	D			
9340	<i>Quercus ilex</i> eta <i>Quercus rotundifolia</i> -ko basoak	A	Inadecuado		
9540	Pinu mesogear endemikoko pinudi mediterraneak	B	Txarra		

FLORA. KONTSERBATU BEHARREKO ESPEZIEKIN ERLAZIOA DUTEN ARAU ETA NEURRIAK

Kodea	Espeziea	HZ Eransk.	BEBEZ /EEMK	EMEK	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn	Onuragarriak zaizkion kontserbazio arauak	Onuragarriak zaizkion kontserbazio neurriak
1857	<i>Nacissus pseudonarcissus gr. nobilis</i>	II	*	B			
1865	<i>Narcissus asturiensis</i>	II	*	IB	Aldekoa		
1864	<i>Narcissus bulbocodium</i>	V		IB			
1849	<i>Ruscus aculeatus</i>	V		IB			
-	<i>Antirrhinum braun-blanquetii</i>	-	-	B			
-	<i>Arenaria erinacea</i>	-	-	B			
-	<i>Armeria arenaria subsp. burgalensis</i>	-	-	B			
-	<i>Aster alpinus</i>	-	-	B			
-	<i>Aster willkommii</i>	-	-	B			
-	<i>Centaurea lagascana</i>	-	-	K			
-	<i>Coeloglossum viride</i>	-	-	K			
-	<i>Ephedra nebrodensis</i>	-	-	GA	Txarra		
-	<i>Epipactis palustris</i>	-	-	K			
-	<i>Erodium daucoides</i>	-	-	B			
-	<i>Erodium glandulosum</i>	-	-	B			

FLORA. KONTSERBATU BEHARREKO ESPEZIEKIN ERLAZIOA DUTEN ARAU ETA NEURRIAK							
Kodea	Espezia	HZ Eransk.	BBEBEZ /EEMK	EMEK	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn	Onuragarriak zaizkion kontserbazio arauak	Onuragarriak zaizkion kontserbazio neurriak
-	<i>Galium boreale</i>	-	-	K			
-	<i>Genista eliasennenii</i>	-	-	B			
-	<i>Genista florida</i>	-	-	K			
-	<i>Himantoglossum hircinum</i>	-	-	B			
-	<i>Ilex aquifolium</i>	-	-	IB			
-	<i>Ophrys aveyronensis</i>	-	-	K			
-	<i>Orchis cazorlensis</i>	-	-	GA	Txarra		
-	<i>Orchis italica</i>	-	-	K			
-	<i>Osmunda regalis</i>	-	-	IB			
-	<i>Paeonia officinalis subsp. microcarpa</i>	-	-	B			
-	<i>Quercus robur</i>	-	-	IB*			
-	<i>Saxifraga conifera</i>	-	-	K			
-	<i>Silene ciliata</i>	-	-	K			
-	<i>Sideritis ovata</i>	-	-	IB			
-	<i>Taxus baccata</i>	-	-	IB			

FAUNA. KONTSERBATU BEHARREKO ESPEZIEKIN ERLAZIOA DUTEN ARAU ETA NEURRIAK								
Kodea HZ/HeZ	Espezia	HZ Eransk.	HeZ Eransk.	BBEBEZ /EEMK	EMEK	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn	Onuragarriak zaizkion kontserbazio arauak	Onuragarriak zaizkion kontserbazio neurriak

FAUNA. KONTSERBATU BEHARREKO ESPEZIEKIN ERLAZIOA DUTEN ARAU ETA NEURRIAK

Kodea HZ/HeZ	Espeziea	HZ Eransk.	HeZ Eransk.	BBEBEZ /EEMK	EMEK	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn	Onuragarriak zaizkion kontserbazio arauak	Onuragarriak zaizkion kontserbazio neurriak
UGAZTUNAK								
1333	<i>Tadarida teniotis</i>	IV		*	IB	Ezezaguna		
1308	<i>Barbastella barbastellus</i>	II, IV		*	GA	Ezezaguna		
1310	<i>Miniopterus schreibersii</i>	II, IV		K	K	Ezezaguna		
1324	<i>Myotis myotis</i>	II, IV		K	GA	Ezezaguna		
1303	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	II, IV		*	IB	Ezezaguna		
5817	<i>Rhinolophus ferrum-equinum</i>	II, IV		K	K	Ezezaguna		
2616	<i>Glis glis</i>				K	Ezezaguna		
5560	<i>Arvicola sapidus</i>					Desegokia		
1355	<i>Lutra lutra</i>	II, IV		*	GA	Desegokia		
1356	<i>Mustela lutreola</i>	II, IV		GA	GA	Txarra		
2632	<i>Mustela erminea</i>			*	IB	Aldekoa		
1358	<i>Mustela putorius</i>	V			IB	Aldekoa		
1357	<i>Martes martes</i>	V			B	Desegokia		
6110	<i>Felis silvestris</i>	IV		*	IB	Ezezaguna		
HEGAZTIAK (I eranskina)								
A029	<i>Ardea purpurea</i>		I	*	B	Txarra		
A031	<i>Ciconia ciconia</i>		I	*	B	Aldekoa		
A072	<i>Pernis apivorus</i>		I	*	B	Aldekoa		
A073	<i>Milvus migrans</i>		I	*		Aldekoa		
A074	<i>Milvus milvus</i>		I	GA	GA	Txarra		
A076	<i>Gypaetus barbatus</i>		I	GA	GA	Txarra		
A077	<i>Neophron percnopterus</i>		I	K	K	Txarra		
A078	<i>Gyps fulvus</i>		I	*	IB	Aldekoa		
A079	<i>Aegypius monachus</i>		I	K		Txarra		
A080	<i>Circaetus gallicus</i>		I	*	B	Aldekoa		
A081	<i>Circus aeruginosus</i>		I	*	B	Aldekoa		
A082	<i>Circus cyaneus</i>		I	*	IB	Txarra		
A084	<i>Circus pygargus</i>		I	K	K	Txarra		
A091	<i>Aquila chrysaetos</i>		I	*	K	Aldekoa		
A092	<i>Hieraaetus pennatus</i>		I	*	B	Aldekoa		
A093	<i>Aquila fasciata</i> ***		I	K		Txarra		
A098	<i>Falco columbarius</i>		I	*	B	Aldekoa		

FAUNA. KONTSERBATU BEHARREKO ESPEZIEKIN ERLAZIOA DUTEN ARAU ETA NEURRIAK

Kodea HZ/HeZ	Espeziea	HZ Eransk.	HeZ Eransk.	BBEBEZ /EEMK	EMEK	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn	Onuragarriak zaizkion kontserbazio arauak	Onuragarriak zaizkion kontserbazio neurriak
A103	<i>Falco peregrinus</i>		I	*	B	Aldekoa		
A112	<i>Perdix perdix</i>		I			Txarra		
A127	<i>Grus grus</i>		I	*	IB	Txarra		
A215	<i>Bubo bubo</i>		I	*	B	Aldekoa		
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i>		I	*	IB	Txarra		
A229	<i>Alcedo atthis</i>		I	*	IB	Aldekoa		
A236	<i>Dryocopus martius</i>		I	*	B	Aldekoa		
A246	<i>Lullula arborea</i>		I	*		Txarra		
A255	<i>Anthus campestris</i>		I	*	IB	Desegokia		
A302	<i>Sylvia undata</i>		I	*		Aldekoa		
A338	<i>Lanius collurio</i>		I	*		Desegokia		
A346	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>		I	*	IB	Desegokia		
A379	<i>Emberiza hortulana</i>		I	*	IB	Txarra		
Ohiko hegazti migratzaileak								
A017	<i>Phalacrocorax carbo</i>					Aldekoa		
A028	<i>Ardea cinerea</i>			*		Aldekoa		
A053	<i>Anas platyrhynchos</i>		II/1			Aldekoa		
A099	<i>Falco subbuteo</i>			*	B	Aldekoa		
A113	<i>Coturnix coturnix</i>		II/2			Desegokia		
A125	<i>Fulica atra</i>		II/2-III/2			Aldekoa		
A142	<i>Vanellus vanellus</i>		II/2			Desegokia		
A153	<i>Gallinago gallinago</i>		II/1-III/2			Desegokia		
A155	<i>Scolopax rusticola</i>		II/1-III/2			Desegokia		
A165	<i>Tringa ochropus</i>			*		Aldekoa		
A168	<i>Actitis hypoleucos</i>			*	B	Aldekoa		
A208	<i>Columba palumbus</i>		II/1-III/1			Aldekoa		
A210	<i>Streptopelia turtur</i>		II/2			Txarra		
A212	<i>Cuculus canorus</i>			*		Aldekoa		
A214	<i>Otus scops</i>			*		Desegokia		
A226	<i>Apus apus</i>			*		Aldekoa		
A228	<i>Tachymarptis melba</i>			*	IB	Aldekoa		
A232	<i>Upupa epops</i>			*	K	Desegokia		
A233	<i>Jynx torquilla</i>			*	IB	Desegokia		
A251	<i>Hirundo rustica</i>			*		Desegokia		

FAUNA. KONTSERBATU BEHARREKO ESPEZIEKIN ERLAZIOA DUTEN ARAU ETA NEURRIAK

Kodea HZ/HeZ	Espezia	HZ Eransk.	HeZ Eransk.	BBEBEZ /EEMK	EMEK	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn	Onuragarriak zaizkion kontserbazio arauak	Onuragarriak zaizkion kontserbazio neurriak
A253	<i>Delichon urbicum</i>			*		Desegokia		
A256	<i>Anthus trivialis</i>			*		Desegokia		
A257	<i>Anthus pratensis</i>			*		Aldekoa		
A271	<i>Luscinia megarhynchos</i>			*		Aldekoa		
A274	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>			K	K	Txarra		
A275	<i>Saxicola rubetra</i>			*	IB	Txarra		
A277	<i>Oenanthe oenanthe</i>			*		Desegokia		
A280	<i>Monticola saxatilis</i>			*	IB	Desegokia		
A284	<i>Turdus pilaris</i>		II/2			Aldekoa		
A286	<i>Turdus iliacus</i>		II/2			Aldekoa		
A288	<i>Cettia cetti</i>			*		Aldekoa		
A300	<i>Hippolais polyglotta</i>			*		Aldekoa		
A304	<i>Sylvia cantillans</i>			*	IB	Aldekoa		
A309	<i>Sylvia communis</i>			*		Aldekoa		
A310	<i>Sylvia borin</i>			*		Aldekoa		
A311	<i>Sylvia atricapilla</i>			*		Aldekoa		
A313	<i>Phylloscopus bonelli</i>			*		Desegokia		
A316	<i>Phylloscopus trochilus</i>			*	B	Aldekoa		
A319	<i>Muscicapa striata</i>			*		Desegokia		
A322	<i>Ficedula hypoleuca</i>			*	B	Desegokia		
A337	<i>Oriolus oriolus</i>			*		Aldekoa		
A365	<i>Carduelis spinus</i>			*	IB	Aldekoa		
ANFIBIO ETA NARRASTIAK								
5595	<i>Chalcides striatus</i>			*		Ezezaguna		
2424	<i>Lacerta vivipara</i>	IV				Ezezaguna		
1256	<i>Podarcis muralis</i>	IV		*		Aldekoa		
1283	<i>Coronella austriaca</i>	IV		*		Ezezaguna		
2351	<i>Salamandra salamandra</i>					Aldekoa		
5916	<i>Lissotriton helveticus</i>			*		Aldekoa		
1174	<i>Triturus marmoratus</i>	IV		*		Aldekoa		
2353	<i>Ichthyosaura alpestris</i>			K	K	Desegokia		
1230	<i>Hyla arborea</i>	IV		*		Desegokia		
2360	<i>Pelodytes punctatus</i>			*		Desegokia		
2361	<i>Bufo bufo</i>					Aldekoa		

FAUNA. KONTSERBATU BEHARREKO ESPEZIEKIN ERLAZIOA DUTEN ARAU ETA NEURRIAK

Kodea HZ/HeZ	Espeziea	HZ Eransk.	HeZ Eransk.	BBEBEZ /EEMK	EMEK	Kontserbazio egoera KBE-HBBEn	Onuragarriak zaizkion kontserbazio arauak	Onuragarriak zaizkion kontserbazio neurriak
1202	<i>Bufo calamita</i>	IV		*	K	Aldekoa		
1195	<i>Discoglossus jeanneae</i>	II, IV		*	B	Txarra		
1191	<i>Alytes obstetricans</i>	IV		*		Desegokia		
1211	<i>Pelophylax perezi</i>	V				Aldekoa		
1213	<i>Rana temporaria</i>	V		*		Aldekoa		
ARRAINAK								
6262	<i>Salmo trutta fario</i>					Desegokia		
5262	<i>Barbus haasi</i>	V			K	Txarra		
5283	<i>Barbus graellsii</i>	V				Txarra		
5292	<i>Parachondrostoma miegii</i>	II				Txarra		
5825	<i>Salaria fluviatilis</i>			K	GA	Txarra		
ORNOGABEAK								
1065	<i>Euphydryas aurinia</i>	II		*		Desegokia		
1078	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	II				Desegokia		
1092	<i>Austropotamobius italicus**</i>	II, V		K	EP	Txarra		

7. JARRAIPIEN PROGRAMA

Beheko taulan, agiri honetan ezarri diren azken xedeen eta xede operatiboen jarraipena egiteko behar diren adierazleak jaso dira, elementu gako bakoitzerako. Kasu bakoitzean, hasierako balioa, eta orientazio gisa, erreferentziako balio objektibo bat eta denbora-horizontea ezarri dira. Denborazko horizonteak ezartzeko, Habitat Zuzentarauaren 17. artikulua txostena ebaluatzeko epeak hartu dira erreferentziatzat.

17. artikuluko lehen ebaluazio-aldiarekin bat etorritik (2018), eta gerora sei urtean behin, kontserbazio-xedeen betetze-mailari buruzko txosten bat prestatuko da, neurri horiek xedeetan eta Batasunaren intereseko habitat-moten zein espezieen kontserbazio-egoeran izan duten eragina.

tu	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)	
	Baso naturalek hartutako azalera handitzea. Onenen kontserbatutako guneen egungo egoerari eustea.	Baso naturalek estalitako azalera (BIH)	1.713,5 ha	% 2 gehitzea	2018	
		Lurraldea zaintzeko kontratu kopurua	Ezezaguna		2018	
	Baso-masa autoktonoen naturaltasuna, heldutasuna eta egiturazko konplexutasuna hobetzea. Onenen kontserbatutako guneen egungo egoerari eustea.	Habitaten kontserbazio egoera	Aldekoa Desegokia Txarra	Aldekoa	2018	
		Basoen Kudeaketa Plana idaztea	Egin gabe	Egina	2016	
		EKAP/NBAPren helburuak zabaldu	Egin gabe	Egina	2016	
		Basoberritze naturala mantentzeko onartutako basoko unguatuen abeltzaintza karga jakitea	Ezezaguna	Ezaguna	2016	
	BNn dauden baso-kiroptero mehatxatuenen distribuzioa eta populazio-bilakaera ezagutzea, eta zuhaitz-masen ezaugarri jakinak	Ehiza iraunkorraren bidez populazioak kontrolatzea	Egina	Egina	2016	
		Kontserbazio egoera	Ezezaguna	Aldekoa	2018	

tu	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)
	babestea baso-espezieen eta espezie zuhaitzarren eskakizunei erantzuteko, arreta berezia jarrita honako hauetan: <i>Myotis myotis</i> , <i>Barbastella barbastellus</i> . Era berean, hezkuntza jarduerak sustatuko dira kiropteroenganako jokabide gizatiarrak hobetzeko.	BNren berezko natura elementuak kontserbatzeko garrantziaren inguruan ingurumen eta sentsibilizazio hezkuntzako tailer, jardunaldi eta/edo jardueren kopurua	Ezezaguna	BNren berezko natura elementuak kontserbatzeko garrantziaren inguruan ingurumen eta sentsibilizazio hezkuntzako tailer, jardunaldi eta/edo jardueren kopurua pixkanaka-pixkanaka areagotzea	2016
	Ugaztun mehatxatueneen distribuzioa eta populazio-bilakaera ezagutzea, espezieei eragindako inpaktuak ezabatzea, espezie hauentzako intereseko habitaten azalera handitzea eta kontserbazio-neurriak sustatzea.	Aldizkako jarraipena egitea BNn dauden eskualdeko intereseko ugaztun espezieena	Partzialki eginda	Erabat eginda	2018
		Hildako animaliak jaso eta berreskuratzeko protokoloaren existentzia	-	Protokoloa egina	2018
	<i>Euphydryas aurinia</i> eta <i>Euplagia quadripunctaria</i> lepidopteroen populazioak kontserbatzea, baita espezie horien habitata kontserbatzea ere	Aldizkako jarraipena egitea presentzia duten ropalozero garrantzitsuenei	Egina	Egina	2018
		<i>Euphydryas aurinia</i> eta <i>Callimorpha quadripunctaria</i> espezieen beldarrak ezagutzea	Egin gabe	Egina	2018

tu	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)
i eta kkoa	Ohiko erabilerak sustatzea (abeltzaintza, erlezaintza eta abar). Horrela, txilardi hezeen eta larre menditarren multzoaren azalera eta mosaiko-egitura kontserbatzea bermatuko da. Horretarako, kontserbazio egoera onarekin bateragarriak diren kudeaketa jarraibideak ezarriko dira.	Habitaten kontserbazio egoera	Aldekoa: 4030, 6230* Desegokia: 4020*	Aldekoa	2018
		Larreen baliabideak antolatu eta kudeatzeko plan teknikoaren erredakzioa	Idatzi gabe	Idatzia	2016
		Artzaintzari buruzko akordioak tokian tokikoak ez diren erakundeekin	Ezezaguna	Egina	2018
		Erlezaintza dinamizatzeke Plan Estrategikoaren erredakzioa	Idatzi gabe	Idatzia	2016

tu n	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)	
		Nekazaritza-ingurumeneko kontratuen kopurua	Ezezaguna		2018	
		Abeltzainen sektoreari dagozkion laguntzak komunikatzeko plana idaztea	Idatzi gabe	Idatzia	2016	
		Kiropteroen kontserbazio egoera	Ezezaguna	Aldekoa	2018	fe
	Kontserbaziorako balio handia duten kokalekuen flora-osaera ezagutzea eta horiekin loturiko flora mehatxatuaren populazioen jarraipena egitea. Era berean, <i>Orchis cazorlensis</i> , <i>Narcissus asturiensis</i> , <i>Paeonia officinalis subsp.</i> , <i>Microcarpa</i> eta <i>Ephedra nebrodensis</i> espezieen populazioen bilakaera ezagutzea. Horrez gain, espezie horien eremu potentzialaren prospekzioan eginiko ahaleginak areagotzea, populazio berriak aurkitzeko.	Flora-osaeraren azterketa idaztea	Idatzi gabe	Idatzia	2018	
		Kontserbazio egoera	Ezaguna	Aldekoa	2018	
	<i>Orchis cazorlensis</i> eta <i>Ephedra nebrodensis</i> espezieen landaretxoak ernetzeko eta ereiteko protokoloak garatzea.	<i>Orchis cazorlensis</i> eta <i>Ephedra nebrodensis</i> espezieen populazioetatik lortutako landaretxoak ernetzeko eta ereiteko protokoloa egitea	Egin gabe	Egina	2016	

tu n	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)	
	BNko harkaitz-habitatak eta leizeak kontserbatzea, mehatxu-faktoreak txikiagotzea eta kontrolatzea, eta habitat horien inguruko ezagutza areagotzea.	Lurrazpiko haitzuloen Katalogoa egin	Ez dago	Badago	2016	
		Haitzuloen kudeaketa plana	Hasita dago	Burutua	2016	
		Eskalada arautzeko Plana	Ez dago	Badago	2016	

tu	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)
	Dauden leize-kiroptero mehatxatuenen distribuzioa eta populazio-bilakaera ezagutzea, kiropteroen babesleku nagusien ezaugarri fisikoak, biologikoak eta ingurumenekoak babestea (turismoak ustiatu gabeko leizeak, EB 8310 KOD), eta heziketa-jarduerak sustatzea gizakiek espezie horiekiko duten jarrera hobetzeko.	Kiropteroen kontserbazio egoera	Ezezaguna	Aldekoa	2018
		Eskalada arautzeko Plana	Ez dago	Badago	2016
		Hegaztifaunari buruzko ingurumen hezkuntza kanpaina diseinatu		Kanpaina burutzea	2018
		Haitzuloen kontrola	Egin gabe	Egina	2015

tu	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)
k	BNko hezegune nagusien distribuzioa, kontserbazio-egoera eta bilakaera ezagutzea.	BNko hezeguneen inbentarioa	-	Inbentario eguneratua	2016
		Habitaten mapa	2014n eguneratua	Eguneraketa	2018
	BNko hezegune nagusiak babestea, aldeko kontserbazio-egoera lor dezaten edo horri eutsi diezaioten.	Habitaten kontserbazio egoera	Ezezaguna	Aldekoa	2018
	BNn <i>Ichthyosaura alpestris</i> , <i>Bufo calamita</i> , <i>Discoglossus jeanneae</i> anfibio espezieen populazioak kontserbatzea, baita horren menpe dauden habitatak ere.	Lotutako espezieen kontserbazio egoera	Zenbait	Aldekoa	2018

tu	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)
a	Ibaiertzen konektibitatea ziurtatzen duen fauna mugikortasunerako korridore ekologiko jarraitua berreskuratu eta kontserbatu.	Askotariko erabilerengatik edo etenaldiengatik konpondu diren ibaiertzen landaredia naturala.	0	Ibaiertzeko habitaten azalera pixkanaka-pixkanaka areagotzea	2018
		Ibarbasoak eta ibaiertzeko ur-basoak berreskuratzeko borondatezko akordio bidez konpondutako ibaiertzaren landaredia naturalaren azalera	0	Borondatezko akordioei loturiko azalera pixkanaka-pixkanaka areagotzea	2018

tu	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)	
		(ha)				
		Habitat erriparioen azalera (ibai-sistemako basoa eta ibarbasoa), ganaduaren presentziatik babestuta	Ezezaguna	Ur-ibilguko eta ibaiertzeko habitat babestuek pixkanaka-pixkanaka areagotzea	2018	
		JPH eta ibai lurraldea zehaztea	Egin gabe	Egina	2016	
		Nekazaritza eta abeltzaintzako jarduerak eta aldizkako edo zehaztugabeko isuriak ezagutzea BNren ibai eta erreka nagusietan	Egina	Egina	2015	
		Ur-hartuneen inbentarioa	Eguneratu gabe	Eguneratua	2015	
		Saneamendu sistemen inbentarioa egin	Egin gabe	Egina	2016	
		Purón ibaiertzetan utzitako zaborren pilaketak	Ezezaguna	Pilaketarik ez	2015	
		Hiri eta abeltzaintza kontsumorako hornidura aukerak aztertzea	Egin gabe	Egina	2015	
		Errekastoen alboko eremuetako askak eraikitze edo birgaitze plana	Egin gabe	Egina	2015	
	Ibai-sistemarekin lotutako fauna-populazio mehatxatuen jarraipena egitea eta kontserbatzea (ugaritasuna, distribuzioa eta kontserbazio-egoera), eta arreta berezia jartzea espezie hauen kasuan: igaraba, bisoi europearra, ipurtatsa eta ibai-karramarro autoktonoa.	Lotutako espezieen kontserbazio egoera	Zenbait	Aldekoa	2018	
		Hildako animaliak jaso eta berreskuratzeko protokoloaren existentzia	-	Protokoloa egina	2018	

tu	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)	J
ak	Elikagaiak eskuratzeko aukera areagotzea harrapari nekrofagoentzat. Horretarako, abeltzaintza tradizional estentsiboa	Abeltzaintza estensiboko abelburuen kopurua	Ezaguna	Abere-karga handitu	2016	

tu	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)	J
	sustatuko da.	Eskaintza trofiko erabilgarria ezagutzea	Egin gabe	Egina	2018	
	Sai arrea, sai zuria, arrano beltza eta beltz handia espezieen populazio ugaltzaileak ezagutzea, eta arreta berezia jartzea BNn ugatzak eta Bonelli arrano-aztoarea agertzeko aukerari dagokionez.	Sai arreen eta saizurien bikote ugaltzaileen kopurua	Ezaguna	Ezaguna	2018	
		Sai arrearen banaketari buruzko datuak eskuratzea	Ezaguna	Ezaguna	2018	
		Ondo kontserbatutako apeuak	Apeu bat	Bi apeu	2018	
		Arrano beltzen eta belatz handien bikote ugaltzaileen kopurua	Ezaguna	Ezaguna	2018	
	Hegazti faunaren hilkortasuna murriztea zuzeneko harrapaketen ondorioz eta BNn eragiten duten kable elektrikoekin talka egitearen eta/edo elektrokutatzearen ondorioz. Era berean, harrapari nekrofagoen hilkortasuna ezagutzea, nekazaritza pestizidetatik datorren pozoia erabiltzearen ondorio denean.	Naturguneko harraparien gaineko kable elektrikoaren eragina ezagutzea	Ezezaguna	Ezaguna	2018	
		Kolpeen aurkako gailuak dituzten dorretxoaren kopurua	Ezezaguna	Goranzko joera	2016	
		Hildako animaliak jaso eta berreskuratzeko protokoloaren existentzia	-	Protokolo burutua	2018	
		Pozoia erabiltzearen ondorioz hil egindako banakoen kopurua	Ezezaguna	Pozoia erabiltzearen ondoriozko heriotzen inguruan datuak eskura izatea	2018	
	BNko harrapari harkaiztarrak ugaltzeko eremuen inguruan lasaitasuna bermatzea, habietan eragozpenik ez sortzeko, eta, ondorioz, ugalketa handitu ahal izateko.	Banakoen kopurua	Gaur egungo populazioen datuak	Hegazti harkaiztarren populazioak areagotzea HBBEn	2018	
		Eskalada arautzeko kopurua	Ez dago	Badago	2016	
		Pozoia erabiltzearen ondorioz hil egindako banakoen kopurua	Ezezaguna	Pozoia erabiltzearen ondoriozko heriotzen inguruan datuak eskura izatea	2018	
		Sai arrearen banaketa datuak eskuratzea	Ezaguna	Ezaguna	2018	
iak	Zuhaitz-masa helduenak kontserbatzea eta oin hilak edo jausitakoak mantentzea, intereseko basa-hegaztientzat habitata baitira, besteak beste, okil beltzarentzat.	Basoetan pilatutako egur hilaren kopurua (tona/ha)	Ezezaguna	Pixkanaka-pixkanaka egur hila areagotzea (basoan zutik edo lurrean daudenak)	2018	
		Okil beltzen bikote kopurua	Ezezaguna	Ezaguna	2018	

tu	Xede operatiboa	Adierazlea	Hasierako balioa	Erreferentzi helburuaren balioa (orientagarria)	Epea (orientagarria)	J
	Intereseko basa-hegaztien populazio ugaltzaileen egoera ezagutzea: Miru beltza eta gorria, arrano sugezale europarra, aztorea, gabiraia, zapelatza, belatz europarra, hontz europarra eta hontz ertaina. Era berean, BNn buztangorri argiak duela gutxi izandako ugalketari buruzko datuak eskuratzea	BNn presentzia duten intereseko basa-hegaztien espezie nagusien bikote kopurua	Ezezaguna	Ezaguna	2018	
		Buztangorri argien bikote kopurua eta espeziearen ugalketa BNn	Ezezaguna	Ezaguna	2018	
		Ibaiertzeko basoak eta pagadiak berreskuratzea. Horretarako, ondoen kontserbatutako eremuetan jendearentzako sarrera mugatuko da buztangorri argiari eta okil beltzari eremu berriak kolonizatzen laguntzeko.	Ibaiertzeko basoen eta pagadien kontserbazio egoera	Desegokia	Aldekoa	2018
	Mendi larreetan presentzia duten hegazti paseriformeen populazioak ezagutzea.	Paseriformeen populazioei buruzko datuak eskuratzea	Ezezaguna	Hegazti paseriformeen populazioak ezagutzea	2018	
ko	Heskaien lineak berreskuratzea eraldatuen dauden eremuetan, eta KBE-HBBEn dauden zuhaixka hesiak kontserbatzea.	Fruta-arbolekin berreskuratutako heskaien metro linealak	0	Berreskuratutako hesien metro linealak pixkanaka-pixkanaka areagotzea	2018	
		Heskaien kontserbazio egoera eta egiturazko edo loturazko dibertsitatea	Desegokia	Ona edo aldekoa	2018	
		Kontserbazio Plana	Egin gabe	Egina	2018	
		Heskai berrien metro linealak	0	Heskai berrien metro linealak pixkanaka-pixkanaka areagotzea	2018	
	Antzandobi arruntaren populazioen bilakaera ezagutu	Antzandobi arruntaren bikoteen kopurua	Ezezaguna	Ezaguna	2018	